

Uvodnik

Jernej Šček

Olimpijski teater

Bil sem športnik, zdaj nisem več. V življenju je na določeni točki potrebno rezati, lastnoročno podpisati pod poglavje in obrniti stran. Prioritete, drugi interesi, drugo delo, stiska s časom in močmi. Kljub vsemu sem ostal, mogoče celo postal ljubitelj športa in športnikov. Kot tak rad spremljam živete tekme telesa in duha, dvoboje s časom in sošampioni ter občudujem človeške zmožnosti, tehniko, prestavljanje meja itd. V tej poziciji športnega opazovalca, ki lahko videno primerja le z lastnimi poskusi amaterstva, sem ugotovil dvojce.

Prvič: sovražim navijače, nešportne rovarje, ki prilezejo k robu tekmovališča ob prihodu zloglasnega idola, se prilizujejo njegovi plemenitosti ter se takoj zatem ponovno obrnejo stran. S polnimi usti opazk in komentarjev o idolovi pričeski, brez spoštovanja do discipline, sotekmovalcev, brez športne razgledanosti, korektnosti, brez zanimanja za tekmovalni razplet in veledosežke ostalih. "Mi smo najboljši in najlepši", pravijo, kajti oboževani športnik je magično postal mi. "Smo zmagali"! vzklikajo. Samo nasmehnem se lahko takim iluzijam, saj dobro vem, kaj za njimi tiči: občutek pripadnosti, iskanje opilka v približku identitete, kompenzacija lastne kavč-kulture preko dosežkov "našega" športnika itd. Preveč je navijačev in premalo ljubiteljev športa.

Šport pa ni stopil v ozadje le zaradi fenomena navijaštva, temveč tudi in predvsem zaradi tega, ker se okoli njega vrtijo mastni denarčki. Športnik je postal delavec in obrtnik, ki ga upravljajo ekonomsko podkovani menedžerji. Gledališče športne iskrenosti, etike in napredka postavlja na oder neustvarjalne športne tehnike, ki pridno izvajajo igro zaslužka, saj gre le za to. Gledanost, vidljivost, spektakel!

ln kaj so letošnje olimpijske igre v Vancouvru drugega kot spektakel v pravem severnoameriškem stilu? Ponovno sem olimpijsko vzdušje pričakoval, saj človek mora ohraniti vedno kanček iluzije in blaznosti v oceanu realizma. Resnica pa je bodeča in težko se ji izognemo, pa čeprav se je nevrotično izogibamo celo življenje. Olimpijske igre so priložnost za spektakel, so novodobni in pravzaprav nič kaj sodobni teater športnih iger, ki jim spektakularnost narekuje kakovost. Ne šport, lepe preizkušnje, pogled na izmučen obraz človeka, ki je dal vse od sebe, temveč najhitrejša bob proga na svetu, smrti, padci v štirimetrski kotanje, smrtno nevarna smukaška proga itd. Megalomanija, svetovni infrastrukturni rekordi, kronika: to so sestavine "dobrih" olimpijskih iger. Izpolnijo namreč zahteve visoke gledanosti, dajejo dovolj tematik za večurne debate in časnikarska dolgočenja, podpirajo sodelovanje s sponzorji, ponujajo hrano senzacionalizma lačnim ustom in... prinašajo dobiček. Res je sicer, da so športniki še vedno športniki. Urijo se, zmagujejo in se s tem preživljajo. Še vedno zelo spoštujem predvsem tiste, ki v manj znanih disciplinah garajo in garajo. Na olimpijskih igrah jih je takih veliko, toda strinjam se z nekom, ko pravi: "Kaj tam nekaj skačejo, tečejo in hitijo"! Olimpizem je športno kulturo zakril z neokapitalističnim teatrom.

Spominski večer

V Gorici so se ob 100-letnici rojstva s hvaležnostjo spomnili na pesnico Ljubko Šorli

75 let Mešanega pevskega zbora Rupa-Peč

Foto DPD

Slavnostno zasedanje pokrajinskega sveta SSK Gorica ob 35-letnici

"Nismo ideološka, ampak narodnostna stranka"

Načela in osnove Slovenske skupnosti so 35 let po ustanovitvi pokrajinskega sveta v Gorici še vedno veljavne in aktualne. Stranka, ki danes pomeni pol volilnega telesa v zamejstvu, dosega lepe volilne uspehe in rezultate, njen dolgoročni cilj pa je, da bi bila vedno bolj zbirna. S temi mislimi je deželni tajnik SSK Damijan Terpin v ponedeljek, 1. marca, v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici sklenil slavnostno zasedanje pokrajinskega sveta ob jubileju. Februarja 1975 so se namreč na Goriškem zvrstili dogodki, ki so privedli do ustanovitve novega političnega subjekta; ta si je zadal za cilj združevanje Slovencev od Milj do Trbiža in samostojno politično nastopanje. Že v naslednjih mesecih je tudi prišlo do ustanovitve deželne SSK. Dne 1. marca 1975 je v veliki dvorani Katoliškega doma prvič zasedal pokrajinski kongres SSK, na katerem so osvojili ustanovitvene dokumente, 13. marca pa so na prvi seji sveta izvolili njegovo vodstvo in razdelili prve članske izkaznice.

Po štirih pesmih, s katerimi je dekliska vokalna skupina Bodeča neža pod vodstvom Mateje Černic v ponedeljek uvedla slavnostni kongres, je predsednik pokrajinske SSK Silvan Primožič pozdravil številne navzoče, med njimi še zlasti prijatelje iz Slovenije in Tržaške. Martina Valentincič je nato prebrala nekaj pomenljivih odlomkov iz zapisnikov, ki jih je pred 35 leti pisal njen pokojni oče Emil. Sledila je živahna okrogla miza s tremi nekdanjimi pokrajinskimi tajniki, s sedanjim tajnikom in z zastopnikom mladinske sekcije.

Časnikarka in odlična poznavalka zgodovine SSK Erika Jazbar, ki je pogovor vodila in ga smotrno usmerjala, se je med drugim spomnila Mirka Špacapana kot enega izmed tajnikov, ki je ogromno naredil in ga še vedno močno pogrešamo. Damjan Paulin je kot prvi pokrajinski tajnik povedal, da je ustanovitev SSK pomenila velik

lovici 90. let, hudih letih, ko je bila stranka v opoziciji in je potrošila veliko energij v iskanju zaveznikov v Oljki. Še danes SSK, ki je odprta do vseh, ne zmore biti zbirna stranka, je povedal, "mimo ideoloških predsodkov tudi zaradi interesnih lobijev". Julijan Čavdek, izvoljen za tajnika l. 2008, je orisal težave pri dogovarjanju z Demokrasko stranko in izrazil željo, da bi mladi bili zraven Slovenske skupnosti s sodobno vizijo ter z občutkom za ljudi in teritorij. Tajnik mladinske sekcije oz. Prihodnosti Simon Koren je razčlenil smotre, cilje in poslanstvo skupine, ki je dejavna in vitalna, verjame v projekt in sloni na trdnih temeljih.

Na koncu se je predsednik Primožič s podelitvijo priznanj poklonil devetim članom ustanovitvenega odbora pokrajinske SSK, in sicer Andreju Bratužu, Karlu Brescianiju, Benjaminu Černicu, Mariji Ferletič, Damjanu Paulinu in Marjanu Terpinu; Hadrijan Corsi je bil žal odsoten, priznanji za pokojna Rada Bednarika in Maria Sobana pa je predsednik izročil vnukinji oz. ženi. Še pred tem pa je poudaril resnico, v katero trdno verjamejo pri SSK: "Nismo ideološka, ampak narodnostna stranka. Če zato propade Slovenska skupnost, propade tudi aktivna prisotnost Slovencev v Italiji". / DD

Foto DPD

preobrat na tedanji politični sceni, ko so se uveljavile mlade sile in začele svojo pot. Poudaril je tudi vlogo naših kulturnih društev, saj "brez kulture ni politike". Marjan Terpin, dolgoletni tajnik v "zlati dobi" prve republike, je tudi prek anekdot spregovoril o povezovanju in kompromisih zlasti s Krščansko demokracijo v prizadevanjih, da bi prek politike dosegli čim več konkretnega za ljudi. V drugem posegu pa je z velikim navdušenjem opisal uresničitev sanj, osamosvojitve Slovenije, "h kateri smo nekaj pripomogli tudi mi". Aleš Figelj je spregovoril o drugi po-

Poimenovanje

Občinska knjižnica v Nabrežini bo odslej nosila ime po ravnateljici in kulturnici Nadi Pertot

Zasedanje Izvršnega sveta SSO v Gorici

Na dnevnem redu aktualne in žgoče teme

V Gorici je 19. februarja 2010 zasedal Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij, ki je imel na dnevnem redu več pomembnih vprašanj, ki se tičejo slovenske narodne skupnosti v Italiji. Zasedanje je vodil predsednik SSO Drago Štoka, bil pa je prisoten tudi Ivo Corva, ki je odbornikom predstavil evroprojekt Jezik, pri katerem zaseda mesto "project managerja". Ta važni projekt, pri katerem skupno sodelujeta SSO in SKGZ, je bil pred kratkim sprejet, kar predstavlja zares pomemben dosežek zaradi vloženih skupnih naporov obeh krovnih organizacij, zaradi širokega spektra sodelujočih partnerjev in seveda zaradi pomembne jezikovne vsebine, s katero bo posegel v delovanje civilne družbe na obeh straneh meje. Izvršni odbor je odobril projekt sprejel z zadovoljstvom ter se pohvalno izrekel vsem, ki so kakorkoli pripomogli k uspehu od njegove zamisli do zaključnega obdobja. Predsednik Štoka je med sejo podal svoje redno poročilo in se zaustavil pri nekaterih pomembnejših točkah; prva med temi je zadevala stanje, v katerem se je znašel Slovak. Izvršni odbor je obžaloval dejstvo, da se je zadnje zasedanje Slovaka končalo neuspešno. Odborniki so menili, da je SSO ravnal odgovorno, ko je v danem stanju predlagal svojega kandidata za predsedstvo, ki pa ni prodrl, kar bo treba vzeti v resen pretres. Slovak je do danes odigral pomembno vlogo pri zastopanju interesov Slovencev, ki živijo v zamejstvu, in to lahko še vedno izvršuje. Ne more pa se odreči demokratičnim pravilom, ki si jih je zastavil na podlagi obstoječega pravilnika. SSO je na koncu še ocenil dejstvo, da deluje poleg Slovaka tudi Svet za Slovence pri vladi Republike Slovenije. Prav ta organ pa bi moral biti aktivnejši, še posebno v oporo slovenski zunanji politiki.

Izvršni odbor je nato z veseljem sprejel novico o prostorski ureditvi za slovensko narodno skupnost v Ukrah, ki bo končno imela primerne prostore za delovanje in ohranjanje pomembne narodne prisotnosti v Kanalski dolini in na področju Trbiža. Izvršni odbor SSO je še pozitivno ocenil dve pomembni pobudi, ki sta prejšnji mesec potekali v Ljubljani in sta zadevali slovensko narodno skupnost v Italiji: simpozij o gospodarstvu, ki ga je organiziral Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu v sodelovanju s SDGZ, ter posvet o medijih v režiji državnozbornske Komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Take oblike srečanj so zelo koristne, saj omogočajo direktno izmenjavo informacij, pri kateri se lahko rodijo nove pobude v obojestransko korist. Predsednik Štoka je še posebno podčrtal kakovost posega časnika Jurija Paljka, odgovornega urednika Novoga glasa, ki je poleg Duška Udoviča (Primorski dnevnik) spregovoril o problemih v zamejstvu.

Predsednik Štoka je odbornikom posredoval še nekatere informacije o zelo zaskrbljujočem stanju zaradi krčenja finančnih sredstev italijanske vlade. Glede manjkajočih sredstev za leto 2010 si SSO pričakuje večjo aktivnost slovenske diplomacije. Kar pa se tiče razprave glede novih kriterijev razdelitve, mora biti pri tem izvedena res široka analiza vseh faktorjev, ki učinkujejo na uspešnost neke finančne podpore. Pri tem je treba vzeti tudi v poštev učinkovitost na teritoriju in ohranjanje krajevnega udejstvovanja, ki sloni na požrtvovalnem prostovoljnem delu ljudi, kar je temeljna vrednota pri ohranjanju in razvoju slovenske narodnostne skupnosti. Ob koncu zasedanja se je Izvršni odbor spomnil še 100-letnice rojstva Ljubke Šorli in se pohvalno izrekel glede vseh pobud, ki so in bodo na različne načine ovrednotile njeno osebnost in še posebej bogato pesniško ustvarjalnost, ki je ukoreninjena na globokih vrednotah ljubezni, omike in narodne zavesti.

Štoka: sedaj potrebujemo trajno rešitev

Predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka je v zvezi z odobritvijo s strani italijanske vlade milijona evrov za slovensko narodno skupnost v Italiji izrazil svoje zadovoljstvo nad tem dejstvom, ki je vsaj za letos olajšalo skrb naših ustanov in društev. Štoka se v zvezi s tem zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da je do te odobritve prišlo, posebej še slovenski vladi z Borutom Pahorjem in ministrom Žekšem na čelu, ki sta posredovala pri predsedniku italijanske vlade Berlusconiju, deželnemu odborniku Molinaru in vsem, ki so po svojih pristojnostih in dolžnosti posegli v to prizadevanje. Štoka izraža upanje, da se v letu, ki je pred nami, ne bo več kaj takega pripetilo, ampak da bomo od italijanske vlade deležni tiste pozornosti in odločnosti, do katere imamo vso pravico, tudi na podlagi določil zaščitnega zakona in mednarodnih obveznosti, ki izhajajo iz londonskih in ozimskih sporazumov. Nujno je pri tem, da se v okviru italijanske vlade ustvari sistemsko in trajno financiranje slovenske organiziranosti ter da se v sklopu predsedstva italijanske vlade čim prej ustvari neka strokovno-politična komisija skupaj s predstavništvom slovenske manjšine, ki bo stalno pozorno in objektivno spremljala problematiko slovenske narodne skupnosti in vseh ozirih.

Zasedanje paritetnega odbora v Trstu

Vprašanje finančnih prispevkov in druga odprta vprašanja

Pod predsedstvom Bojana Brezigarja je 23. februarja 2010 zasedal v deželni palači v Trstu paritetni odbor. Seje se je udeležil deželni odbornik Roberto Molinaro, ki je predstavil delovanje deželne uprave v zadnjih treh letih v korist slovenski narod-

ni skupnosti in poudaril nekatera vprašanja, pomembna za našo skupnost. Vsebinsko so nato pogledali člani konzulte. Najpomembnejše, kar je odbornik povedal, je zagotovitev za posredovanje deželne uprave pri predsedstvu vlade v Rimu, da se ohrani višina finančnih prispevkov za slovenske ustanove: to se je nazadnje tudi zgodilo. Priporočil pa je, naj krovni organizaciji prevzame vlogo usklajevanja in naj predstavlja prioritete izbire glede porazdelitve finančnih sredstev. Govor je bil tudi o nepremičninah (Trgovski dom v Gorici, Narodni dom v Trstu in stavba pri Sv. Ivanu), za katere je v zaščitnem zakonu predvideno, da se dajejo v uporabo slovenskim ustanovam. Dežela ima nalogo, da te nepremičnine uredi. Do danes je bilo narejenega zelo malo in stavbe so v bistvu v istem stanju kot pred desetimi leti, ko je bil izglasovan zaščitni zakon. Pozornost paritetnega odbora je bila osredotočena tudi na šolsko problematiko, predvsem na dvojezično šolo v Špetru in na slovensko šolsko središče v Ronkah. Neizpolnjeno je tudi zakonsko določilo, ki predvideva ustanovitev dvojezičnega okenca v Čedadu. Odbornik je glede tega povedal, da ni predvidevati, da se bo to rešilo pred spomladanskimi krajevnimi upravnimi volitvami. Člani odbora so se zavzeli za vidljivost slovenskih televizijskih oddaj v videmski pokrajini in za vključevanje Slovencev v razne deželne ustanove in komisije. Glede deželnih finančnih prispevkov se odbornik ni izrekel.

Med Italijo in Slovenijo

Diplomatski boj okrog tržaškega uplinjevalnika

Kot znano, med Italijo in Slovenijo ni soglasja glede graditve plinskih terminalov v Tržaškem zalivu. O tem vprašanju sta si vladi obeh držav prek okoljevarstvenih ministrstev v zadnjem letu izmenjali več dopisov in zadevnega gradiva, vendar v bistvenih točkah sta ostali pri svojem stališču. Italija vztraja, da ima vso pravico graditi omenjene energetske naprave na svojem ozemlju oz. morju. Španski družbi Gas Natural je že pred meseci izdala začasno pozitivno mnenje o okoljski ustreznosti naprave, slo-

no potrdil, da se Slovenija ne more strinjati s plinskim terminalom v Tržaškem zalivu zaradi plitvosti morja in obstoječe obremenitve okolja ter drugih razlogov. Skladno z obstoječimi evropskimi pravili je obvestila Evropsko komisijo, da pripravlja gradivo za morebitno sprožitev predhodnega postopka pri tem evropskem organu. V zvezi s tem v Ljubljani poudarjajo, da je možna rešitev spora po mirni poti pred uvedbo sodnega postopka, zato si bo slovenska diplomacija prizadevala za nov tristranski sestanek in srečanje okoljevar-

prostorskega načrta za koprsko pristanišče. Zato zahteva omenjene italijanske ministrice po navedbah slovenskega ministrstva predstavljati odgovor na dopis, ki ga je to ministrstvo poslalo italijanskemu ministrstvu že oktobra lani. Ne gre torej za nič presenetljivega, ampak za legitimno potezo, s katero italijanska stran skuša očitno odgovoriti svoji javnosti, predvsem pa tržaškemu krogu, na zadnje sporočilo slovenskega ministrstva, da zbira gradivo za morebitni predhodni postopek pri Evropski komisiji v zvezi z italijanskim

načrtom o plinskih terminalih v Tržaškem zalivu. Ne smemo namreč zane-mariti dejstva, da večina krajevnih uprav nasprotuje načrtovanemu plinskemu terminalu.

stvenih ministrov in predsednikov vlad obeh držav. Dvostransko rešitev želi tudi sama Evropska komisija, je minuli teden sporočil tiskovni predstavnik slovenskega komisarja za okolje Janeza Potočnika.

V opisano živahno diplomatsko dejavnost v zvezi s problematiko plinskih terminalov v Tržaškem zalivu se je na svoj način vključila tudi Italija. Konec prejšnjega tedna se je namreč izvedelo, da je italijanska ministrica za okolje Stefania Prestigiacomo poslala v Ljubljano dopis, v katerem sporoča, da Italija želi sodelovati v postopku celovite presoje vplivov na okolje za državni prostorski načrt Luke Koper. V krogih koprskoga pristanišča so ob tem izrazili presenečenje, ker očitno niso bili seznanjeni, da je slovensko okoljsko ministrstvo v skladu s konvencijo o presoji čezmejnih vplivov na okolje (Expo konvencija) in na podlagi zakona o varstvu okolja tako Italijo kot Hrvaško obvestilo o postopku priprave omenjenega

Občini Milje in Dolina sta celo vložili priziv na deželno upravno sodišče (TAR), ki ga je že začelo obravnavati. Podobno pritožbo je vložila tudi naravovarstvena organizacija Greenaction Transnational. Pritožbo je vložila tudi občina Koper. Edinole tržaška Občina oz. njen župan se navdušuje nad uplinjevalnikom na obali pri Žavljah in si od njegove uresničitve pričakuje same ekonomske in druge ugodnosti.

Deželno upravno sodišče v naši deželi je naknadno odločilo, da je za obravnavanje omenjenih pritožb pristojno upravno sodišče v Laciju, ker gre za spor na energetskem področju. Na osnovi ugotovitev javnomnenjske raziskave družbe SWG, ki so jo objavili na tiskovni konferenci minulega 27. februarja, med drugim izhaja, da so mnenja glede uplinjevalnika v bistvu razdeljena v enakem razmerju in da so občani premalo o njem obveščeni. Potreben bi bil zato referendum o tem vprašanju.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Od preobilja hrane ogroženi

Živimo v postnem času, ki naj bi bil priložnost za resen premislek in boljše odločitve, za poglobitev in s tem notranje oplemenitenje posameznika ter skupnosti, kakor tudi predvsem za prepoznavanje vsega, kar nam želi škoditi in čemur bi se morali v svoje dobro upreti. In če vsaj do neke mere sledimo tej priložnosti ter sežemo globlje vase, kjer lahko začutimo povezanost z vsem, kar se dogaja, povezanost z bližnjimi in najbolj oddaljenimi ljudmi, potem moramo priznati, da nam prav v današnjih časih post priključ pred oči izjemno močno protislovje, če že ne kričeča absurdnost dejstev. Medtem ko se v razvitem svetu zavestno, čeprav simbolično odrečemo nekaterim jedem, da bi se osredotočili na duhovno misel in jo okrepili, šestina človeštva ali ena milijarda trpi lakoto, pri čemer ji je takšno stanje vsiljeno. Razumljivo je, da tukaj ne gre za postno prenovo, pač pa za popolno nemožnost poduhovljenega iskanja in razmišljanja. Ko človek trpi lakoto, razmišlja le o tem, kako bi preživel, in v tej ponižujoči situaciji zelo težko razglablja o duhovnih vrednotah, se pravi o solidarnosti z drugimi. Takšna skrajnost, kot je lakota, praviloma poraja le zagrenjenost ter neusmiljen boj za lastno življenje in življenje najbližjih svojcev. Obstaja pa še eno protislovje, ob katerem se je zares mogoče čuditi, da ne pride do prelomnih odločitev, ki bi odločno odgovorile na puščenje lakote. In to protislovje je zaobseženo v podatku, da je v razvitem svetu vse več ljudi

s prekomerno težo in celo debelih z dodatkom, da hrana, ki povzroča ta vse bolj razširjeni pojav, ogroža človekovo zdravje. V tem smislu zdravstvene organizacije opozarjajo, da je prekomerna telesna teža, in toliko bolj debelost, razlog za vse bolj razširjene bolezni srca in ožilja, za izbruh sladkorne bolezni ter v zrelih in starejših letih tudi za poškodbe hrbtenice, kolkov ter kolenskih sklepov. V razvitem svetu nas torej preobilje hrane dobesedno uničuje, medtem ko v nerazvitem svetu ljudje od lakote umirajo. Ogroženost od preobilja hrane je vsaj v Združenih državah Amerike spodbudila odgovarjajoče institucije, da kar najbolj resno opozarjajo na navedeni problem. Verjetno so bila zato na delu zelo stroga merila, saj naj bi imeli preveliko telesno težo kar dve tretjini Američanov, znotraj katerih naj bi bila že polovica na meji debelosti. Predebel naj bi bil že vsak tretji otrok, zato je predsednik Obama zadolžil kar svojo ženo, da se postavi na čelo odbora zdrave otroške prehrane. Evropska merila so strpnost in naj bi imel prekomerno telesno težo vsak tretji Evropejec in znotraj te še vedno velike skupine naj bi slo za debelost pri vsakem petem posamezniku. Kar samo od sebe se postavlja vprašanje: kaj ne bi bilo mogoče in nujno rešiti dva problema istočasno, odreči se škodljivemu preobilju hrane in nasiti lačne? Nečastno bi bilo, ko bi se temu vprašanju v velikem krogu pozabe molče izognili.

Janez Povše

Na dnu...

Andrej Černic

I FEEL SLOVENIA

Škofijska karitas Koper

Postna akcija Plamen upanja za otroke

Škofijska karitas Koper se pridružuje Slovenski karitas v akciji 40 dni brez alkohola, poleg te pa v postnem času teče tudi akcija Ne pozabimo in Plamen upanja za otroke. Postna zaveza v Škofijski karitas Koper je že dolgo pomoč ljudem v pobrateni Škofijski karitas Banja Luka, s katero sodelujemo še iz časov, ko je tam divjala vojna. Vsako leto v postnem času poteka akcija Slovenske karitas Ne pozabimo, ki ji mi dajemo podnaslov Streha nad glavo, s katero nagovarjamo darovalce za pomoč ljudem, ki v Bosni še vedno trpijo zaradi posledic vojne. Doslej smo zbrali že več kot 150.000 evrov in osemnajstim družinam pomagali do strehe nad glavo in izboljšanja pogojev bivanja. Na področju dela z otroki in mladimi pa prav v postnem času spodbujamo čutenje in

konkretno pomoč za otroke, ki smo jo že leta 2001 poimenovali Plamen upanja – posvojitev na razdaljo.

Postna akcija Plamen upanja za otroke pomeni, da se v postnem času veroučne ali druge skupine, kakor tudi posamezniki od-

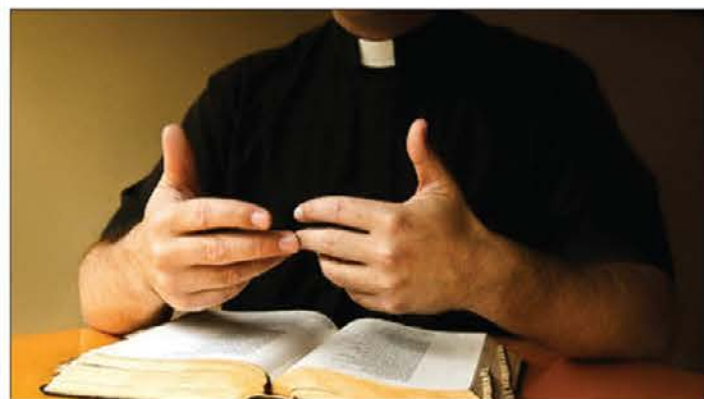
ločijo, da bodo svoj postni dar namenili določene- mu otroku. Zato smo tudi letos župnijam poslali povabilo s skromnim gradivom: plakat s svečko, ki ima 40 kvadratkov. Vsak kvadratik predstavlja en dan, ki ga v postnem času veroučenec izkoristi za molitev, odpoved ali dar za vrstnika. Tega vrstnika otrok ne pozna in prav tu je pravo sporočilo in veličina njegove pomoči: dati, zaupati, ljubiti. Ob Veliki noči se darovi zberejo in nakažejo na Škofijsko karitas Koper. Banjaluska karitas sporoči podatke o otroku, ki tovrstno pomoč potrebuje, mi pa poskrbimo, da iz zbranih sredstev prejema 'posvojenec na razdaljo' eno leto mesečni znesek 25 evrov. Veroučna skupina, župnija ali posameznik prejme ime otroka in kratko sporočilo o razmerah, v katerih 'posvojenec na razdaljo' živi. Trenutno je v ta projekt vključenih 76 banjaluskih otrok, kar pomeni preko 20.000 evrov po-

moči. Pred začetkom postne akcije Plamen upanja je bilo v Škofijski gimnaziji v Vipavi srečanje predstavnika Banjaluske Karitas Vlatka Malibašića s skupinami in posamezniki, ki na ta način pomagajo njihovim otrokom. Kriteriji, po katerih so otroke izbrali, so bili na splošno revščina, bolezen, samohranilske družine in družine z več otroki. Med obiskovanjem terena pa so se izoblikovale tri vrste družin, ki jim je namenjena ta pomoč: prva so razseljeni, druga: družine v izoliranih okoljih, tretja: revni in bolni ljudje. Na srečanju so otroci dobili obraze in zgodbe, saj je Vlatko, ki redno obiskuje družine, v sliki in besedi predstavil razmere, v katerih ti otroci živijo. Ker pa slika in beseda ne moreta v celoti pokazati hvalečnosti, ki jo otroci čutijo do svojih posvojiteljev, je pri njih zaživel akcija Dar za botra. Za vse posvojitelje na razdaljo so pripravili skromna darila, ki so jih izdelali sami. Projekt Škofijske karitas Koper Posvojitev na razdaljo je namenjen tudi otrokom v Sloveniji in poteka že 18 let, sedaj je vanj vključenih 193 otrok, kar pomeni skoraj 60.000 evrov letne pomoči otrokom. Vabimo vse, ki se želijo vključiti v to akcijo, da pokličejo na Škofijsko karitas Koper, tel. 05 33 00 233. (Jožica Ličen, voditeljica odbora za materialno pomoč gsm 041 429 713, e-pošta: jozica.licen@rkc.si.)

Radijski postni nagovori po radiu Trst A O vlogi duhovnika v sedanjem času

Tudi v letošnjem postnem času radio Trst A oddaja vsak petek in torek ob 18.45, se pravi pred večernimi poročili, krajša razmišljanja. Gre za nagovore, ki so jih pripravili primorski bogoslovci pod mentorstvom spirituala ljubljanskega bogoslovja, prof. dr. Primoža Krečiča. Za rdečo nit svojih razmišljanj so si izbrali vlogo in mesto duhovnika v sedanjem času in v našem okolju, saj je letošnje leto po namenu svetega očeta Benedikta XVI. posvečeno prav duhovništvu ob 150. obletnici smrti arškega župnika Janeza Krstnika Marjane Vianneyja, ki je, kot znano, zavetnik in svetniški vzornik vsem, ki delujejo v pastoralu. Za nami so že prve štiri oddaje, ki so jih sestavili diakon Marko Sabotič, doma iz Borjane pri Kobaridu, ki je razmišljal na temo Duhovnik: sejalet upanja, Martin Tratnik, slušatelj prvega letnika ljubljanske teološke

novno na vrsti Blaž Batagelj, ki bo predstavil osebni Pogled na teološki študij in prvenstvo osebnega izkustva v veri. Bogoslovec prvega letnika Blaž Lapanja iz Ledinskih Krnic v župniji Spodnja Idrija pa je za petek, 12. marca, pripravil nagovor o Duhovniku - služabniku evharistije. 8. postni govor v torek, 16. marca, bo zupan diakon Andreju Vončini iz Prvačine, ki je napisal razmišljanje na temo Skupno in službeno duhovništvo. Na god sv. Jožefa, 19. marca, bo Jakob Valič iz Ajdovščine, ki obiskuje prvi letnik teološke fakultete v Ljubljani, govoril o Liku duhovnika kot ljubečega pastirja. 10. postni govor, v torek, 23. marca, bo spet priložnost, da bomo prisluhnili diakonu Boštjanu Fegic; naslov njegovega nagovora se glasi Duhovnik kot služabnik Božje besede v sodobnem svetu. Lik primorskega duhovnika je zelo raznolik, na to temo bo v petek, 26.3., govoril diakon Andrej

fakultete, doma iz župnije Colnad Ajdovščino, ki je pripravil razmišljanje z naslovom Duhovnik – molivec, Blaž Batagelj, doma iz župnije Kamnje na Vipavskem, ki obiskuje 4. letnik in je spregovoril o Središčnem pomenu praznovanja nedelje kot Gospodovega dne in o sveti evharistiji, ter diakon Boštjan Fegic iz Šturij pri Ajdovščini, ki je razmišljal na temo Duhovnik - človek za skupnost. V petek, 5. marca, bo 5. postni govor oblikoval Gašper Lipušček iz Tolmina. Ta bogoslovec obiskuje 5. letnik in je za temo svojega razmišljanja izbral Duhovnikovo poslanstvo v svetu in poklicnost k svetosti. V torek, 9. marca, bo po-

Vončina. Oddajo, ki bo na sporedu v torek, 30.3., bo ponovno oblikoval diakon Marko Sabotič, tokrat na temo Duhovnik pod križem. Sklepni postni govor letošnjega niza bo, kot navadno, na Veliki petek. Prisluhnili bomo lahko spiritualu ljubljanskega bogoslovja, prof. dr. Primožu Krečiču, ki bo spregovoril na temo Ne boj se vstopiti v skrivnost križa. Primorski bogoslovci in njihov mentor so nam pripravili res razčlenjena in bogata postna razmišljanja, ki so kot nalašč, da se vsi zamislimo o duhovništvu in vlogi duhovnika v naši sredini, ter na to, kako gledamo na to službo.

Marko Tavčar

V razmislek

Verovati v Boga – smisel ali absurd?

Zanimivo vprašanje, ki se danes postavlja pri marsikom in marsikje, in to velikokrat v obliki: Ali je danes, v dobi televizije, potrošništva, brezposelnosti in vsakovrstnih oblik zavarovanja, še potrebno verovati in se zatekati k Bogu? Po drugi strani pa lahko vidimo, da se nebo (verovanje) vedno znova vrača na zemljo, vpleta v politiko, socialne in mednarodne odnose in celo v (med) državne načrte. Verstva ne govorijo samo o človekovem odnosu do Boga ali onstranstva, ampak tudi urejajo življenje med ljudmi, še več, celo določajo organizacijo določenih družbi. Ponekod vera gospoduje političnemu življenju, pri bolj

sekulariziranim okolju pa politika ohranja svojo avtonomijo, brez poseganja na versko področje. Vsaka vera je del identitete nekega ljudstva. Še več, vera je ena od stebrov pripadnosti nekemu narodu. To se lepo vidi v pravoslavju. Je pa vera tudi eno od gibal posameznika kot tudi skupnega življenja ne samo v kakem kraju, ampak tudi v narodu samem. Narod se ne razpozna samo po pravni poti, ampak tudi po vrednotah, kot so dediščina, jezik, rodovi in velikokrat tudi vera. Z vsem tem se oblikuje narodna (nacionalna) identiteta, ki je izvor dostojanstva nekega ljudstva kot tudi posameznikov in sloni na temelju svobode in odgovor-

nosti.

Vera je srcu najbližja, zato so jo skozi zgodovino izrabljali in uporabljali za najrazličnejša zastraševanja. Verski spori so se mešali med nacionalna in kulturna nasprotja, saj je v njih vera sama imela veliko vlogo. Vero je prav zato treba vedno upoštevati kot poseben dejavnik pri politični analizi stanja v katerem narodu. Vera si je vedno prizadevala za mir, še zlasti ko je branila človekove pravice, kadar pa je pozabila na svoj izvor, če je zanimala svobodo, zavračala človeške razlike in hlepela po oblasti, pa je lahko postala tudi sama vzrok vojne. Na narodopolitični sceni so verstva lahko posebna vplivna skupina, kot nekakšni lobiji. Kjer so bile pomanjkljive ali celo neverodostojne politične ustanove, tudi sindikati, neurejena politična opozicija, so se ljudje velikokrat obračali k edini institucionalni skupnosti, ki je še delovala verodostojno, to je bila verska ustanova. V takem primeru je vera le so-

govornik ali posrednik.

Velikokrat pa se dogaja, da se za kulturo kot tudi za vero skrivajo politične težnje, določeni interesi, predvsem želja po oblasti, ker se drugod ne morejo uveljaviti. Zanimiva je ugotovitev, da civilna družba nikoli ni popolnoma laična ali ateistična. Del te družbe je bil in ostane religiozen, ne glede na to v kakšnem odstotku, kot tudi ne glede na to, kje in v kakšnem političnem sistemu. Vera je vedno opozarjala na neko nezadostnost, tako v politiki kot tudi v kulturi. Vera se svobodno razvija vse do tlej, dokler ne postane zaščitnica kake prevare, bodisi da zagovarja kake ljudi ali režim. Demokratični sistemi puščajo politiki prostor za normalno delovanje, ko ljudje svobodno izražajo svoje želje. Tu vera ostaja v svojem okviru, saj ji ni treba neposredno posegati v družbo, razen kadar gre za moralna vprašanja, za katera je tudi sama odgovorna.

Ambrož Kodelja

Pavlovo leto

dr. Jurij Bizjak

ZAHVALJUJEM SE SVOJEMU BOGU (Rim 1,8)

Cerkev opravlja po vsem svetu trojno službo: učiteljsko ali preroško, skrbniško ali pastirsko, svečeniško ali duhovniško. Isto trojno službo je opravljal tudi apostol Pavel, zato si še posebej jemljemo za zgled apostola, ki je veliki učitelj narodov (1 Tim 2,7), oskrbnik Božjih skrivnosti (1 Kor 4,1), posvečevalec poganov (Rim 15,16). Pavel nam je na vseh treh področjih svetel zgled pogumne in predane službe Gospodu. Pavel je najprej učitelj in oznanjevalec. Poklican je bil, da ponese ime Gospodovo pred pagane in kralje in Izraelove sinove (Apd 9,15). Ves drugi del, 2/3 Apostolskih del (13-28), opisuje zlasti Pavlovo predanost in zagnanost za oznanjanje evangelija. Občudujemo njegovo odločnost in njegov pogum, njegovo prodornost in zgoščenost v razlaganju in predstavljanju starozaveznih odlomkov in cele Stare zaveze. Na začetku se Rim predstavi kot poklican apostol in odbran za oznanjanje Božjega evangelija (Rim 1,1). Skoraj v vsakem pismu priznava in razglaša to svoje poslanstvo do vzklika: "Gorje mi, če evangelija ne bi oznanjal!" (1 Kor 9,16). Svoje mu učencu Timoteju piše in skoraj prisega, da je postavljen poganom za učitelja v veri in resnici (1 Tim 2,7). V 2 Tim ga roti: "Oznanjaj besedo, vztrajaj, naj bo ugodno ali neugodno; prepričaj, svari, opominjaj z vsem potrpljenjem in

učanjem!" (2 Tim 4,2). – Kot učitelj je apostol Pavel strog in zahteven, oster kakor sol (Mt 5,13) in previden kakor kača (Mt 10,16). S svojo grajo ni prizanesel niti Petru (Gal 2,11).

Nato je Pavel skrbnik in upravitelj. Učiteljska služba je zakonodajna, skrbniška služba pa je izvršna. Apostol ni ljudem samo oznanjal, temveč je za svoje vernike tudi skrbel. Obiskoval jih je in bdel nad njimi, se zavzemal za njihov dušni in telesni blagor, si prizadeval za red in mir pri bogoslužju in v družbi in reševal njihova tekoča vprašanja. Tudi skrbniška in upraviteljska služba je navzoča v vseh njegovih pismih. Povsod daje vsakdanji in oprijemljiva navodila celim skupnostim (Rim 12) in različnim stanovom (Ef 6,1-9), družinam (Kol 3,18-4,1) in posameznikom (Flm). V 1 Kor rešuje vprašanje razmerja med različnimi oznanjevalci in pravi: "Tako nas vsakdo imej za služabnike Kristusove in oskrbnike Božjih skrivnosti" (1 Kor 4,1). V 2 Kor našteva vse hudo, ki ga je doletelo, in sklene: "Zraven tega, kar me po-

vrhu zadeva, imam vsakdanji opravke, skrb za vse Cerkve" (2 Kor 11,28). Svojemu učencu Titu naravnost naroča, kakšen oskrbnik ne sme biti in kakšen mora biti: "Kajti predstojnik mora kot Božji oskrbnik biti brez graje, ne prevzetan ne togoten ne pijanec ne pretepač ne pohlepen po dobičku, ampak gostoljuben, dobrotljiv, zmeren, pravičen, svet, zdržen" (Tit 1,7). – Kot skrbnik je apostol Pavel blag in usmiljen, mil kakor olje (Lk 10,34) in preprost kot golob (Mt 10,16). Tesaloničane spominja, da je med njimi nastopil milo, kakor mati neguje svoje otroke (1 Tes 2,7). Apostol Pavel pa je tudi svečenik in duhovnik. Svečeniška služba je sodna in posvečevalna. Vanjo spadajo predvsem vsa bogoslužna opravila in dejanja, od preproste zasebne molitve do najbolj slovesnih obredov. Vse dejavnosti Cerkve iz te službe izvirajo in vse se stekajo v to službo. Sam apostol je kot bogoslužno opravilo dojemal tudi svojo učiteljsko (Rim 15,16) in skrbniško službo (1 Kor 4,1). Med zakramenti apostol poudarja zlasti krst (Rim 6,4) in birmo (2 Kor 1,21-22) ter evharistijo (1 Kor 11,24). Pogo-

sto govori o Božjem usmiljenju (Heb 4,16) in spravi (Rim 5,10). Zelo jasna načela postavlja glede zakonskega (Ef 5,22-33) in družinskega življenja (Kol 3,18-25). V ustanovljenih cerkvenih skupnostih postavlja starešine (Apd 14,23) in jih s polaganjem rok posvečuje (2 Tim 1,6). Na poseben način pa je Pavlova duhovniška služba vidna v njegovih številnih zahvalah in molitvah. Apostol se v svojih pismih pogosto sam zahvaljuje Bogu (Rim 1,8) in enako priporoča svojim naslovljencem, naj se zahvaljujejo in dajejo Bogu hvalo (Ef 5,20). Prav tako sam pogosto moli (1 Kor 14,15) in se priporoča v molitev (Ef 6,19) ter svojim naslovljencem naroča, naj molijo in dvigajo k Bogu svoje prošnje in zahvale (Flp 4,6). V Filipih sta Pavel in Sila v ječi okoli polnoči molila in pela Bogu hvalnice, jetniki pa so ju poslušali (Apd 16,25). V Jeruzalemu je med molitvijo v templju doživel zamaknenje (Apd 22,17). Tesaloničanom naroča, naj neprenehoma molijo (1 Tes 5,17). – Kot svečenik je apostol Pavel čist kakor kristal (Raz 21,18) in blesteč kakor zvezda (Raz 22,16). Bogu služi s čisto vestjo (2 Tim 1,3). Ker je kot bogoslužno opravilo dojemal tudi svojo učiteljsko (Rim 15,16) in skrbniško službo (1 Kor 4,1), je z vsem svojim delom in življenjem slavil Boga in ga častil, kakor naroča v 1 Kor: "Najsi torej jeste ali pijete ali delate kaj drugega, vse delajte v Božjo slavo!" (1 Kor 10,31). In kakor piše Kol: "In vse, kar delate, v besedi ali v dejanju, vse storite v imenu Gospoda Jezusa in po njem se zahvaljujte Bogu in Očetu" (Kol 3,17).

Razmišljanje

Izziv blagra o ubogih v duhu

Za človeka, čigar razmišljanje in razumevanje temeljita predvsem na racionalni razlagi stvari, predstavljata nemalo odlomkov evangelija velik izziv. Razsvetliti s človeškim umom vse, kar je Božje, bi bil nesmisel. Kljub temu pa lahko človek, ki je usmerjen k odprtosti, na tem področju presenetljivo napreduje. Eden od takih evangelijskih odlomkov je zagotovo prvi blagor Matejevega evangelija: "Blagor ubogim v duhu, kajti njihovo je nebeško kraljestvo" (Mt. 5, 3).

Ta odlomek je tudi meni vedno povzročal težave. Pred kratkim pa sem si v zvezi s tem imel možnost priti nekoliko bolj na jasno, posebno po zaslugi dveh oseb. Jezuita, ki me je razsvetlil predvsem s svojim življenjskim konkretnim ravnanjem, in duhovnika-brata, ki me je razsvetlil s svojim razmišljanjem, iz katerega je v glavnem povzeto tisto, kar bo sledilo.

V kakšnem smislu je v tem kontekstu mišljen "duh"?

Beseda duh (gr. pneuma) ima lahko tri različne pomene:

- Božja energija, ki je ustvarjalna;
- Uničevalna moč, usmerjena proti Božjemu ustvarjanju;
- Notranji nagib, ki spodbudi človeka k akciji

V tem smislu evangelist uporablja

isti izraz z različnimi nameni. Ko besedo "duh" spremlja npr. beseda "nečisti" ipd., pomeni, da se govori o uničevalni moči, ki ni od Boga. Ko pa besedo "duh" spremlja izraz "sveti" ipd., pomeni, da gre za Božje delovanje.

V našem primeru bi lahko šlo bodisi za Božjo bodisi za človeško energijo. Ker je pa pri Mateju, ko gre za Božji Duh, skoraj vedno specifično s primernimi dodatnimi besedami (Sveti Duh, Gospodov Duh itd.), v tem primeru gre za "notranji nagib" človeka.

Najbolj kočljivo vprašanje tiči pa v tem, kaj pomeni biti "ubogi v duhu"?

Ena možnost je, da je evangelist s tem mislil na neko topoumje, pomanjkljivost v zmožnosti umevanja ali v kulturi osebe. Vendar je zelo malo verjetno, da bi Jezus blagoroval človeške pomanjkljivosti. Kvečjemu spodbuja vernike, da bi takim osebam pri premoščanju teh pomanjkljivosti pomagali.

Druga možnost je, da je bil stavek "ubogi v duhu" mišljen kot neka drža do uboštva.

- V to kategorijo spadajo npr. osebe, ki sprejmejo stanje uboštva kot nekaj neizbežnega; tako imenovani "usodi vdani", "resignirani" ljudje, katerih edino upanje, ki ga lahko še gojijo, je upanje, da bodo dobili plačilo v on-

stranstvu, na tako imenovanem "drugem svetu".

- Ali pa osebe, ki se zavedajo svoje duhovne revščine: ponižni. V resnici pa izraz "uboštvo", kot pravi teolog J. Dupont, v nobenem od jezikov, ki odgovarjajo kontekstu (gr., lat., sir.), ne priključuje pojma ponižnosti. Če bi evangelist mislil na ponižnost, bi namesto "duh" raje uporabil besedo "srce", kot je tudi naredil kasneje ("Blagor čistim v srcu..."). Saj je lahko oseba ponižna in skromna in istočasno tudi duhovno bogata.

- Ali pa še ljudje, ki niso navezani na svoje imetje. Ki imajo določeno "distanco" do tistega, kar posedujejo. V tem primeru bi šlo za neko notranjo držo tistih, ki so, kljub temu da ostanejo pravno močni imetniki vseh svojih lastnin, nekako "duhovno" distancirani od tega imetja. Tako, da osebi ni potrebno, da se konkretno odreče nobeni od svojih dobrin. Izmed zgoraj navedenih podmen je seveda ta tista, ki je, iz razvidnih razlogov, žela največ uspeha.

Iz konteksta Jezusovega "govora na gori" in na splošno celotnega Matejevega evangelija je pa očitno, da ni mogoče biti "ubogi v duhu", ne da bi bili tudi dejansko materialno ubogi. Jezus se ne zadovolji s tem, da se bogatin "duhovno" distancira od svojih dobrin, temveč zahteva dejansko radikalno in takojšnjo odpoved:

"Pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim..." (Mt 19,21).

V Novi zavezi so bogataši in bogastvo vedno prikazani v negativni luči.

Zahej predstavlja izjemo. Brž ko pa razume, da je njegovo premoženje ovira za prisotnost Gospoda, da polovico ubogim in povrne četverno tistim, katere je prevaral (Lc 19,2.8).

Na koncu je še ena zadnja možnost. Biti ne "ubogi v duhu", marveč "ubogi za duha". To se pravi, da je stanje uboštva - materialnega in ne duhovnega uboštva - posledica svobodne notranje izbire človeka, ki se je odločil za duha. S tem da je Jezus razglasil ubogo za blaženo, ni hotel sublimirati ali idealizirati njihovega stanja, temveč spodbujati svoje učence k pogumni odločitvi, ki omogoča, da se razmere, na katerih temeljijo vzroki uboštva, izbrisajo. Jezus vabi vse verne ljudi, naj postanejo prostovoljno ubogi, zato da ne bo nobenega ubogega več.

Klemen iz Aleksandrije pravi: "... blagor ubogim, ki so hoteli postati ubogi zaradi pravice..."

Kromacij Oglejski pa pravi: "... ni vsakršno uboštvo blaženo, ker je pogosto posledica nujnosti... Blaženo je duhovno uboštvo, uboštvo človeka, ki postane ubog za Boga, po svoji duhovni volji, s tem da se odreče blaginji sveta in da prostovoljno deli svoje imetje z drugimi".

Da postanemo ubogi-blaženi, ni dovolj, da se odrečemo akumulaciji dobrin, treba je tudi, da nimamo tistega, kar že imamo, za nekaj, kar pripada izključno samo nam.

Adam Selj

ŠTANDREŽ Od 2. do 14. februarja 2010

Nekaj osebnih vtisov z ljudskega misijona

Dne 14. februarja se je zelo slovesno končal naš štandreški misijon, saj je k nam poromala Višarska Mati Božja. Mašo je vodil g. nadškof Dino De Antoni. V homiliji nas je spodbudil k veselju in medsebojnemu sodelovanju tudi z drugimi župnijami, ker je žetev velika, delavcev pa malo. Somaševali so p. Štefan, p. Matej, g. Karlo in spremljevalec g. nadškofa. Cerkev je bila zelo dobro obiskana, saj so prišli ljudje tudi iz drugih krajev, posebno so se radi pridružili Sovodenjci, saj imamo sedaj skupnega duhovnika. Vsi sku-

župnijskega pastoralnega in gospodarskega sveta. Z nami sta bila oba patra. Br. Štefan, zelo zgovoren in izkušen mož, je vsakega posebej vprašal, kako se mu zdi delovanje župnije. Dala sta nam več nasvetov in nas bodrila k sodelovanju z župnikom.

V sredo je bil dan dobrodelnosti in obiska bolnikov. Grdo deževno vreme je bolj negativno vplivalo na ljudi, da se je to bolj slabo izteklo. V četrtek je bil dan bolnikov in ostarelih župljanov. Popoldne je bila sv. maša z bolniškim maziljenjem. Po maši smo pogostili navzoče s toplim čajem in do-

paj smo počastili Marijo in se ji priporočili.

Ko nam je g. Karlo razdelil knjižice s programom misijona (2.-14. februar 2010), smo se čudili in spraševali, ali bomo sploh zmogli vse to opraviti, saj je bil program kar pester in zahteven. Vsako jutro smo začeli s hvalnicami ob 7. uri. Zvečer ob 20. uri je vsak dan zvonil misijonski zvon in nas vabil k molitvi očenaša. Vsak dan smo imeli dve maši, eno zjutraj in drugo zvečer, tako da smo lahko izbirali po našem delovnem času najprimernejšo uro. Brata Štefan in Matej sta maševala izmenično in vsakič pridigala. Njune homilije so bile zelo bogate in spodbudne. Po maši sta v jutranjih urah vsak dan obiskala različne ustanove: otroški vrtec, osnovno šolo, orožnike, finančno vojašnico in tovarne, ki so si želele obiska in blagoslova. Opoldan je bilo kosilo, ki so ga pripravljale gospodinje. Zadolžena kuharica je morala poskrbeti tudi za večerjo.

Prvi teden smo imeli srečanja po domovih po dva večera zaporedoma: v sredo in četrtek ali petek in soboto. Vabilu se je odzvalo 5 slovenskih in 5 italijanskih družin. Premišljevali smo o blagih in spoznavanju Boga. Srečanja so bila kar lepo obiskana. V prostih urah sta patra spovedovala v spovednici ali kapeli. Kdor se jima je približal, je odšel obogaten z lepimi besedami in nauki. Imeli smo tudi dan Božje besede. Vsakdo, ki je prišel v cerkev, je imel odprto Sv. pismo na ambonih, slovensko in italijansko. Izbral si je odlomek, ga prebral in se poglobil v razmišljanje.

Imeli smo tudi dan in blagoslov otrok. V nedeljo je bil dan družine; končal se je s kosilom, ki so ga organizirale mlade mame. V ponedeljek, 8. februarja, je bil dan krsta. V cerkvi je bilo lepo pripravljeno: blagoslovljena voda in napis dvojezičnega krstnega obreda. Verniki, ki so prihajali v cerkev, so lahko sami obudili krstne zaobljube in se prekrižali z blagoslovljeno vodo. Isti večer smo imeli srečanje cerkveni pevci z br. Matejem. Ko se je to končalo, nas je pater povabil najprej v cerkev na obuditev krstnih zaobljub, nato v župnišče na čaj.

V torek je bil dan evharistije. V kapeli je bilo izpostavljeno Najsvetejše. Ves dan so se vrstile molitve posameznikov ali po skupinah. Zvečer smo imeli srečanje člani

mačim pecivom.

V petek smo molili križev pot. Na razpolago smo imeli štiri urnike, tako da si je lahko vsakdo izbral najprimernejšega. Zvečer je bilo srečanje z mladino, ki se žal ni odzvala. To dejstvo je zelo razžalo stilo našega župnika in patra. Škoda, ker se mladi ne zavedajo, kaj zamujajo... Vprašajmo se, kdo je tega kriv? Starši? Družba? Izobilje? Ali ta pokvarjeni svet, v katerem živimo?

V soboto je bilo zelo pestro, saj so otroci otroškega pevskega zbora sprejeli Marijo z belimi vrtnicami v rokah in jo pozdravili s pesmijo, tako kot samo otroci znajo, in jo pospremili na častno mesto na Marijin oltar v cerkev. Že od vsega začetka so jo ljudje obiskovali. Vstili so se rožni venci, Marijine pesmi in litanije. G. Karlo je vzporedil urnike, da ne bi Marija ostala nikdar sama. Saj tudi ni, ker je imela vedno goreče molilce vse do procesije za lučkami, ki se je zvečer vila po štandreških ulicah. Med številnimi verniki smo imeli v gosteh g. Mirota Slibarja, bolniškega duhovnika iz Ljubljane. Naš misijon je spremljal od vsega začetka združen z nami v molitvi. Pa ga je Višarska Mati zvabila, da je nepričakovano prišel in nas razveselil s svojo navzočnostjo. Določeno je bil za glavnega voditelja procesije.

In že je prišla nedelja in konec našega misijona. Po sv. maši smo imeli skupno kosilo, ki se ga je udeležil tudi nadškof. S škofom sta se poslovila tudi patra; spet smo se znašli v naši vsakdanjosti. Zvečer smo sklenili naš misijon s petimi Marijinimi litanijami in še pozno zvečer so v cerkvi odmevale molitev in Marijine pesmi. Sedaj, ko se je vse končalo, smo še obogatili z Božjo milostjo in nadaljujemo vsako jutro z molitvijo hvalnic in trikrat na dan molimo očenaš za nove duhovne poklice, kakor nam je naročil br. Štefan. Bog daj, da bi se nekoč uresničilo! Sicer pa moramo upoštevati, kar nam je naročil nadškof: kdor vsadi drevo, mnogokrat ne dočaka sadeža na njem, ker zelo počasi raste.

Hvaležni smo g. Karlu ter bratoma Štefanu in Mateju za tako bogat misijonski čas. Skušali se bomo držati nauka, ki smo ga slišali, in obljublamo g. Karlu, da bomo po svojih močeh še bolj sodelovali z njim.

Joana Nanut

Voščilo nadškofa msgr. Stresa olimpijski bronasti zmagovalki Petri Majdič

Spoštovana gospa Petra Majdič! Ob uspehu na olimpijskih igrah v Vancouvru Vam iskreno čestitam za dosežen rezultat, ki je sad trdega dela in osebne požrtvovalnosti. Želim Vam, da bi športni uspeh v Vaše vsakdanje življenje prinesel radostne trenutke.

Z vztrajnostjo in neutrudljivostjo ste celotni družbi pokazali

zdravega športnega duha. Čeprav terjata mnogo žrtev, sta poplačana z nagrado in zmago. Želim, da bi zaradi Vašega osebnega zgleda tudi mlade Slovenke in Slovenci razumeli globlji smisel vsakdanjega trdega dela in truda, zaupanja in zvestobe svojemu poslanstvu.

Zgled uspešnega športnika je glasnik skupnih vrednot in nas vedno znova opozarja na to, da vse v življenju ni samoumevno in podarjeno ter da se je za višje cilje vredno tudi

marsičemu odpovedovati. Olimpijska kolajna ni posebna samo zato, ker se je zanj mogoče boriti "le vsako četrto leto", kakor ste nedavno dejali v tedniku Družina, ampak je tudi dokaz, da je za najvišje dosežke potrebno garaško delo in sodelovanje s širšim krogom ljudi. Ob čestitki se zato hvaležno oziram tudi na Vaše starše, prijatelje, trenerje in ekipo, ki Vas zvesto spremlja.

Za dosego cilja ste zastavili lastno zdravje ter s tem udobje postavili na drugo mesto. Pokazali ste predanost vrednotam ter izkazali pogum, vztrajnost in odločnost. Z Vami se veselim olimpijskega dosežka in Vam na nadaljnji poti želim veliko Božjega varstva in blagoslova. / msgr. dr. Anton Stres, ljubljanski nadškof metropolit

Kampanja bo celo leto

Če bi se javnost bala zasvojenosti kot Cerkve, bi je ne bilo več

Tudi v Posočju se je februarja začel del vseslovenske kampanje proti odvisnostim NE-ODVISEN. SI s sloganom Potegni črto čez odvisnost. Trajala bo celo leto. Tukaj so jo prvič organizirali leta 2007. Njen namen je ponuditi informacijo o izkušnjah in graditi zavest pri mladih, da bi spoznali, koliko hudega prinaša odvisnost. Mesec dni že poteka po raznih ustanovah in zlasti šolah na Primorskem strokovna kampanja, pri kateri sodelujejo strokovnjaki z različnih področij, kot so predstavniki zdravstvenih in socialnih institucij, izobraževalnih ustanov ter skupin na lokalni ravni. Tokratna kam-

panja NE-ODVISEN. SI, pod sloganom Nariši nov dan, nagovarja tri ciljne skupine: otroke od 5. do 9. leta starosti, mladostnike od 10. do 18. leta starosti in odrasle od 18. leta naprej. Poudarek njene resnosti naj bi se kazal v tem, da je njen častni pokrovitelj predsednik re-

publike. In kako izgleda? V občini Kanal in Goriška Brda je npr. potekala zjutraj na šolah, zvečer pa je bila časovno primerna tudi za udeležbo staršev. Z različnih strokovnih področij so zjutraj predstavili pasti raznih vrst odvisnosti na osnovnih šolah, odraslim pa tudi na ulici, pred ekrani itd...

Največji obisk je bil v Desklah, kjer so v nabitto polni dvorani sprožili še pogovor z občinstvom, in sicer o kakovostnem starševstvu in dobrih medsebojnih odnosih med zakoncem ali partnerjema z otroki. Poudarili so važnost pogovora in krepitev zaupanja med otroki in starši. Sprejgovorili so terapevt Miha Kramli, teolog in zaporniški duhovnik Robert Friškovec, Vlasta Nussdorfer, višja državna tožilka, in predstavnik policije. Problematiche so se lotili na podlagi resničnih primerov. Na pozornost vzbujajoč, humorističen način je predavanje in debato povezovala "novinarica" Ana Liza. Največ smeha in aplavz je požel eden od poslušalcev, ki je pripomnil, da, če bi se v slovenski javnosti, politiki in izobraževanju tako bali zasvojenosti kot Cerkve, bi drogo odpravili že v prvem letu kampanje.

MM

Kratke

Priznanje Kazimir Humar dodeljeno šolskim sestram

Kulturni center Lojze Bratuž, Združenje cerkvenih pevskih zborov in Zveza slovenske katoliške prosvete so kot člani odbora odobrili dodelitev šestega priznanja Kazimir Humar. V torek, 23. marca, bo v KC Bratuž ob 20.30 podeljeno šolskim sestram ob 100-letnici prihoda njihove ustanove na Goriško.

O vidni dvojezičnosti v sovodenjski občini

Objavljamo pismo, ki smo ga prejeli glede spoštovanja predpisov in enakopravnosti slovenščine v sovodenjski občini: "Spošt. gospa županja in člani občinskega odbora! Rad bi vnovič opozoril na vprašanje, o katerem je bil v tem mandatu že nekajkrat govor, a žal ostaja, ne vem zakaj, nerešeno. S trpkim občutkom ugotavljam, da pogostoma nismo, kot občina, torej kot javna ustanova, sposobni v praksi uresničevati tega, kar nam nalaga zakon in na kar se tako radi sklicujemo in zahtevamo od drugih, da spoštujejo.

Za enakopravnost slovenščine gre. Na ta po mojem mnenju za manjšinsko skupnost pomembni vidik smo spet pozabili na gradbiščih v Gabriah (vodovod) in v Rupci (šola). Obenem z opozorilom vas vabim, da poskrbite, da se nerodnost odpravi. Proti koncu lanskega leta sem tudi predlagal preprost način, kako preseči take ali drugačne ovire in preprečiti spodrsiljaje, ter upam, da boste v tem smislu tudi ravnali.

Zagotavljam vam, da bom tudi v prihodnje skrbno in pozorno spremljal ravnanje na tem področju in opozarjal, zato da se stvari, čeprav postopoma, izboljšajo. Vabim vas tudi, da ne bi imeli že v prihodnjih tednih ali mesecih spet nove primere nespoštovanja predpisov o enakopravnosti slovenščine - te dni so zakoličili traso plinovoda in v kratkem se bodo začela dela na avtocestnem odseku - da čim prej posredujete pri izvajalcih in zahtevate spoštovanje predpisov, kar zadeva postavitev tabel na gradbiščih in spoštovanje določil o dvojezičnosti". / Vlado Klemše, 17. februarja 2010

SSO Gorica / Poklon Ljubki Šorli na goriškem pokopališču

Tudi Svet slovenskih organizacij za Goriško se je hotel pridružiti vrsti spominskih večerov in slovesnosti, ki se v teh tednih vrstijo na Goriškem in Tržaškem v počastitev stoletnice rojstva Ljubke Šorli, prijazne in dobrosrčne vzgojiteljice ter lirične pesnice, ki je v svoje blagovene stihe izlila ljubezen do

Boga, ljubljenelega moža, prerano umrlega glasbenika Lojzeta Bratuža, in vsega Božjega stvarstva. V torek, 23. februarja, popoldne, je dež prizanesel delegaciji SSO in pevcem zborov Lojze Bratuž in Podgora, ki so pod taktirko Bogdana Kralja občuteno zapeli otožno skladbo Kraguljčki in v novo življenje upajočo pesem Lipa. Na kratki, občuteni svečanosti je po položitvi šopka s cveticami slovenskih barv imel kratek nagovor predsednik SSO Walter Bandelj, ki je med drugim dejal: "Prav gotovo ob grobu naših najdražjih, še posebno ob grobu pesnice Ljubke Šorli in moža Lojzeta Bratuža, lahko obnovimo naše temelje, na katere nastavlamo naše življenje in delo za boljšo prihodnost. Ti temelji so v današnjih dneh, ki jih zaznamuje gospodarska in družbena kriza, toliko bolj pomembni, da ne zapademo v splošno razdrobljenost, kjer vsak išče lastne rešitve in odgovore. Lika osebnosti Ljubke Šorli in Lojzeta Bratuža z njuno daritvijo za prihodnost našega rodu naj nas danes opominjata, naj gledamo naprej. Ni dovolj samo ohranjati tega, kar imamo, potrebno je vlagati v razvojne perspektive, ki slonijo na trdnih temeljih človeških vrednot, slovenstva, krščanstva, omike, strokovnosti ter kulturne in gospodarske učinkovitosti". Za njim sta spregovorila še Julijan Čavdek, tajnik SSK, ki je naglasil, da sta nam zakonca Bratuž med drugim svetel zgled družine, ustvarjene na temeljnih vrednotah, in Livio Semolič, predsednik SKGZ za Goriško, ki je poudaril, da morajo biti zasluge in opravljeno delo Šorlijeve in Bratuža v hudi časi spodbuda za nas, ki delujemo v mnogo lažjih okoliščinah, da uveljavimo sporočilo in vrednote v tem narodnostno pisanem okolju.

Slovesnega obiska na goriškem pokopališču so se udeležili tudi prof. Lozka in Andrej Bratuž ter Ivo Cotič, predsednik konzulte pri goriški občini. / IK

Evangelij po Čušinu pri sv. Ivanu

Slovensko pastoralno središče vabi v nedeljo, 7. marca, po jutranjem bogoslužju, okrog 10.45, na predstavo Evangelij po Čušinu, ki jo bo prikazal gledališki igralec Gregor Čušin. Igralec, ki je pred dobrim mesecem v imenu vernikov ljubljanske nadškofije imel nagovor v ljubljanski stolnici ob umestitvi novega nadškofa msgr. dr. Antona Stresa, v monodrami "od resnosti, da si še dihati ne upaš, pa vse do smeha v solzah" predstavlja svoj pogled na evangelijske resnice.

PD ŠTANDREŽ Ob dnevu slovenske kulture

Pravljica smo vsi

Pravljica in njen očarljivi svet, v katerem je vse mogoče in kjer se vse dobro konča, je bila navdih za naslov prireditve, ki jo je kot vsako leto organiziralo Prosvetno društvo Štandrež, da bi primerno zabeležilo Dan slovenske kulture in se spoštljivo spomnilo našega literarnega velikana Prešerna in slovenske kulture nasplo, ki nam je za preživetje na tem delčku Primorske potrebna kot vsakdanji kruh. Štandreško plodovito društvo je levji delež na večeru v soboto, 20. februarja, ob lepo zasedeni župnijski dvorani Anton Gregorčič, prepustilo najmlajšim ustvarjalnim silam, ki same še najbolj ver-

jamejo v srečen konec tudi naših vsakodnevnih, žal večkrat zelo trpkih »pravljic«. Na odru je v ozadju kraljeval znani Prešernov portret, spredaj pa so žareli rdeči nageljni, obdani z rožmarinom in roženkrautom, ko je nanj stopila domača sopranistka Alessandra Schettino in ob klavirski spremljavi Davida Bandlja z zanosom odpela Zdravico Ubalda Vrabca, nato pa prepustila prostor manjšim in

večjim otrokom, ki so suvereno izvedli program. Otroški pevski zbor Štandrež je ob spremljavi harmonike pevovodkinje Michele De Castro živahno in temperamentno odpel venček slovenskih narodnih in z njimi navdušil občinstvo, katerega sta očarali tudi baletki Jana Tabaj in Alice Stecchina z

izraznima plesoma. V čarobno glasbeno skrinjico so poslušalce povabili gojenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel in s svojimi izvedbami skladb znanih mojstrov pokazali, da so se na glasbena pota odpravili zelo resno in da so jim glasbila, na katere so igrali, že kar domača in da jim šola nudi strokovno dobro podkovan profesorje. Na klavir je zaigrala Michela Sbuelz, na kitaro

Jakob Murovec, na harmoniko pa Manuel Persoglia. Zazvenel je duo violin z Laro Raum in Samuelom Zavadlavom. Še posebno čisto in že z interpretativnim zvenom je zaigrala violina, katere lok je drsel po strunah v lahkotni roki Aleša Lavrenčiča, ki je nastopil tudi z bratom Jurijem; ta odkriva zvoke violončela pri Glasbeni matici. Mladega violinista je spremljal oče Hilarij Lavrenčič, ki je ob klavirju sestavljal s sinovoma lepo uglasen trio.

Energično in samozavestno so zvoke iz svojih trobent izvajali

je v veliko veselje biti ob tej priložnosti med slovensko manjšino, "ki je ubranila, ohranila svojo identiteto, svoj jezik in kulturo". Tisti zlahtni jezik, ki ohranja dvojino in ga je France Prešeren povzdignil med "omikane". Prešeren je kljuboval nemškutarjem, mi pa moramo paziti na nasilni vdor "anglo-ameriških vplivov, ki naše mlade generacije oddaljujejo od domače kulture". "Slovinci se moramo naučiti znati obraniti, ohraniti, razvijati in tudi ponuditi svojo izvirnost, kajti to nas bo ne le ohranjalo, pač pa tudi delalo zanimive", je med

drugim poudarila govornica. Povabila je še, "naj Prešernove verze odnesemo s seboj v naš vsakdan in čas, da ne pozabimo, kdo smo, in da ne zavržemo svoje kulture na smetišče preteklosti, kajti, če v Prešernovih časih srečamo "nemškutarje", danes opažamo "angležarje". Končala je z željo, "da bi zavest o naši kulturi rasla kot negovana cvetka in da bi se s hvaležnostjo spominjali našega poeta!" V pravo pravljico ozračje pa je prireditev odela Majda Zavadlav, ko je prebrala pravljico ugledne gostje Darinke Kozinc, Zajčka dva, in učinkovito oživljala simpatična protagonista, zajčka Pikca in Zakajčka, ki sta prava neugnanca, kot so njuni vrstniki otroci. Lep večer, zaznamovan s slapom otroške radožive ustvarjalnosti, se je ob mladih povezovalkah sporeda, Tamaru Lupin in Karol Paulin, končal s pesmima, ljudsko iz Zilске doline Ribce po murjici pjavajo in Pomladni večeri Patricka Quaggiata.

Iva Koršič

S 3. strani

Pesnici Ljubki Šorli...

In ta svetloba poguma je obsijala vse že napisane kot tudi nove pesmi, pesmi posvečene Tolminu, Goriški, obsijala je sonetni venec, posvečen materi, tako pristrčne pesmi namenjene najmlajšim, ki so bili Ljubki še posebno pri srcu, obsijala je pesmi, ki se pogovarjajo z Bogom. In osrednji ter najlepši žarek tega poguma svetlobe, s katerim je Ljubka Šorli premočno premagala vse tegobe življenja in se dvignila nadnje, osrednji in najčudovitejši žarek je opustitev vsake zamere do nasilja in njegovih storilcev, to dejstvo je osupljivo do nedoumljivosti, presunljivo in do vznihanja navdihujoče. Nikoli žal besede, nikoli želje po iskanju povračila, nikoli terjanja računa, namesto tega sprejetje vsega, tudi najhujšega in s tem umiritev vsega preteklega, z eno besedo: pričevanje blagosti in

dobro sprejmemo vsi, prav vsi. Ker tudi naš čas je težak, kot je bil Ljubkin, tudi naš čas potrebuje pomiritev, čeprav se svoje tesnobe morda ne zaveda.

Luka Paljč

Ivana Fajt

Jakob Podveršič

Nikolaj Pintar

Jasmin Kovic

Tudi naš čas, v katerem je na pohodu ravnodušnost, v katerem narašča napetost do drugačnih, do tujcev, v odnosu do katerih besede nasilja postajajo že vsakdanja raba in se govori o ločevanju

po materialnih dobrinah presešla vse meje in odrinila vrednote srca na rob, povsem v kot, naš čas, v katerem vse bolj vlada dobiček in pustoši po svetu in tudi v naši notranjosti, naš čas, ko si v vsakodnevnem življenju ne tako redko odrekamo prisrčen pozdrav in

mi tam daleč in revnimi prav v naši bližini sredi sveta, ki bi se lahko rešil samo, ko bi ubogemo in ubogim pomagal, naš čas, za katerega tako neusmiljeno veljajo Ljubkine besede: "... a mi za bližnjo ne vemo, ko v stiski čaka na pomoč..." In ravno zato nas Ljubka Šorli toliko bolj vabi, naj sledimo svetlemu in lepemu v sebi, naj delamo dobro drugim in bomo srečni in se bomo razumeli in si pomagali, in tako ne bo v nas in v vseh drugih zavladala tema, brezčutnost in z njo nezadovoljnost. Odločimo naj se za svetlobo, obrnemo naj se proti Bogu, ki je svetloba, ljubimo naj sočloveka, v tem je resnična sreča, druge ni. Hvala ti, Ljubka, za to tvoje vedno živo sporočilo in izročilo, hvala ti za vse, hvala ti, da si bila takšna,

Alexander Gadžijev

ljubezni, ki naj zajame človeka in je edina, ki lahko človeka in svet zares odreši. In to enkratno sporočilo naj zasije tudi nam danes in tukaj, sporočilo odrešitve od vsakršne stiske, sporočilo za našo pomiritev z vsemi, z vsemi ljudmi, in to sporočilo naj v svoje

naših otrok in otrok, ki niso naši, naš čas, v katerem smo kar naprej kruti do narave, tega našega nenadomestljivega doma, naš čas, v katerem je želja

Mešani pevski zbor F.B. Sedej

drugih nismo vedno veseli, naš čas, v katerem se pogloblja prepada med bogatimi in revnimi, revni-

kakršna si bila in kakršna boš vedno med nami ostala. Iskrena ti hvala!

Koncert ob 75-letnici Mešanega pevskega zbora Rupa-Peč

"Biti, živeti, boriti se!"

Koncert, s katerim je mešani pevski zbor Rupa-Peč v sredo, 24. februarja, obelježil 75. obletnico ustanovitve, je v rupenski cerkvi sv. Marka izzvenel kot lep praznik ter hkrati vitalna in goreča spodbuda k vztrajnosti, k temu, da bi se v vaseh ob Vipavi še dolgo slišalo slovensko petje, ki je tako globoko zakoreninjeno.

Kot je uvodoma povedala povezovalka slavlja Tanja Kovic, je zbor nastal leta 1934, koncert pa so utegnili organizirati šele sedaj. Z nekaj pesmicami ga je uvedel Otroški zbor Rupa-Peč pod vodstvom Zulejke Devetak. Mladim pevcem je napovedovalka zaželela, da bi vztrajali pri petju, tako da bodo čez nekaj let pristopili v vrste mešanega zbora. Ta je nato svoj koncertni spored začel - vedno pod taktirko Zulejke Devetak, ki ga s svežino in zagnanostjo vodi od septembra 2006 - s sklopom treh pesmi, posvečenih Krasu in Kosovelu. Med njimi je bila tudi *Pesem s Krasa*, katere besedi "biti, živeti" sta dali naslov večeru. V drugem sklopu so bile tri lahkotnejše in ljubezenske pesmi; drugo od teh je zbor zapel v moški zasedbi, tretjo pa v ženski. V tretjem delu je v prekmurski ljudski *Teče mi vodica* kot solistka zablestela mezzosopranistka Mirjam Pahor, v pesmi *So že rož'ce žalovale* pa mlajša solista, Monica Quaggiato in Adrian Feri.

Predsednica društva Rupa-Peč Martina Gereon se v svojem nagovoru ni ustavila pri orisu delovanja, ampak je izrazila nekaj svojih osebnih vtisov in misli

li v zboru, a tega ne storiijo. Vprašanje je, če je pravi razlog pomanjkanje časa ali morda dobre volje. "Sprajujem se, kako

de segle do srca vseh vaščanov iz obeh vasi". Govornica se je spomnila tudi nekaterih pokojnih pevcev v upanju, da so "z visokega" še vedno ponosni na delo in trud, ki ga sedanji pevci vlagajo v zbor. Posebna zahvala je šla njim in drugim, brez katerih bi gotovo ne dosegli častitljivih 75 let delovanja; v prvi vrsti se je

zahvalila Zdravku Klanjščeku, ki je zbor vodil skoraj neprekinjeno od l. 1962 do 2006. Na poseben način bo v njenem srcu vtisnjen spomin na nonoto Janca Pavletiča, ki je bil prvi pevovodja zbora. Ponosna je na njegove prve pevske vaje l. 1934, pa tudi zato, da je od njega podedovala ljubezen do petja in slovenske besede.

Po pesmi *Večerni zvon* so ob jubileju čestitali predstavniki Mešanega pevskega zbora Ciril Silič iz Vrtojbe, Kulturnega društva Sabotin in MoPZ Štmauer, cerkvenega, moškega in mešanega zbora ter društva Stanko Vuk iz sosednjega Mirna. Predsednica ZSKP Franka Padovan je izrazila željo, da bi čez pet let, ob 80-letnici, pelo v zboru še več mladih. Župnik Viljem Žerjal, ki so ga ljudje toplo sprejeli v svoji sredi, je pevce pozval, naj še naprej gojijo cerkveno ljudsko petje. Vsestranska kulturna delavka in županja Alenka Florenin je zboru izročila občinsko priznanje, še pred tem pa je zagotovila, da mu bo ostala ob strani, kolikor bo le mogla, da bi le ohranili "slovensko petje, ljudsko in cerkveno, petje, ki združuje". Tik pred koncem slavlja v cerkvi, ki se je nato nadaljevalo ob obloženih mizah na bližnjem sedežu društva, in pred sklepno pesmijo *Sonce že zahaja* se je predsednica društva Martina Gereon z darom poklonila trem stebrom zbora, Ivo Kovicu, Mariju Koncutu in Jožku Maražu, ki pojejo v zboru celih 60 let. / DD

Foto DPD

Martina Gereon

"brez posebnih ovinkov". Za potrpežljivost in trud se je zahvalila pevovodkinji Zulejki, sodelavki, s katero

se je zelo dobro ujela tudi zaradi iskrenega medsebojnega spoštovanja. Zbor je sad truda vestnih pevk in pevcev, ki si vsak teden odrežejo nekaj ur dragocenega časa in ga delijo z ostalimi za rast družbe in ohranjanje slovenskih tradicij in jezika, je rekla. Ni mogla pa prikriti žalosti, da se ljudje vedno manj zanimajo za petje v vasi; številni bi lahko pe-

bo, ko ne bo obstajal več zbor v vasi, saj vsaka stvar ima svoj cikel (...). Verjetno bodo vaščani le takrat, ko ne bo več petja pri spomenikih, vaških praznikih ali cerkvenih obredih, priznali sebi, da bi lahko več storili za obstoj zbora. Predsednica se je izrecno zahvalila tudi pevcem, ki redno prihajajo k vajah iz Gorice in okolice, čeprav nimajo v Rupi ali na Peči družinskih korenin. Kar nekaj pevk si je ustvarilo družino drugje, in vendar se skuša, sicer z vedno večjimi težavami, redno udeleževati vaj. "Moja osebna želja je ta, da bi še veljale Kosovelove besede 'biti, živeti, boriti se' in da bi te bese-

matikah, s katerimi se vsakodnevno soočajo, ter zarisali smerice še nadaljnje udržitve in izboljšanja poti deželne sistema prostovoljstva, kakovostnega in hvalevrednega dela prostovoljcev. Števerjanska ekipa civilne zaščite se je nato resnično izkazala z izjemno slastno pojedino. Prav zato gre iskrena zahvala vsem članom ekipe, ki so v pravem šte-

verjanskem duhu izpeljali zelo kakovosten večer, gospodinjam za slastne slaščice in tipičen briški kruh, vinarjem pa za vino. Nazadnje ne smemo pozabiti kraja, kjer je potekalo srečanje, čudovite dvorane, ki je za take večere izjemno primerna, na kmetiji Baronesse Tacco v lasti grofice Terese Thurn Hohenstein.

MD

Vodstvo deželne civilne zaščite v Števerjanu
Pomembno srečanje

V četrtek, 25. februarja, v poznih popoldanskih urah je bil gost Števerjanske občinske uprave deželni odbornik, pristojen za civilno zaščito, Riccardo Riccardi. Ugledni gost je v prvi vrsti spoznal članke lokalne ekipe civilne zaščite ter občinsko upravo, ki ga je kar hitro seznanila z raznimi perečimi in še odprtimi problemi briške občine. Srečanja se je udeležil tudi deželni svetovalec SSK Igor Gabrovce. Županja Franka Padovan in njeni odborniki so Riccardiju pripravili paket nujnih ukrepov: sanacija plazov pri Jakinovih na Bukovju, financiranje prevozne sredstva ekipe in ureditev sedeža civilne zaščite v zapuščenih kasarni na Jazbinah. Poleg tega je uprava pripravila zajeten idejni spisec ovrednotenja vseh treh kasarn, ki so prisotne na ozemlju števerjanske občine. Tle trije

objekti so v precej slabem stanju, predstavljajo pa brez dvoma izjemnem izziv pri nujenju bogate in razčlenjene turistične ponudbe v Brdih. Riccardija so seznanili tudi o nujni, primerni kanalizaciji meteornih vod v hribovitem svetu, kar bi znatno zmanjšalo nevarnost plazov in usadov, in o potrebnih dokončni stabilizaciji zgornjega dela stavbe vaše osnovne šole v Dragah. V večernih urah je bilo v dvorani kmetije Baronesse Tacco v Števerjanu, srečanje ekip Civilne zaščite goriškega okrožja. Srečanje je bilo delovnega značaja in ga je vodil direktor deželne CZ dr. Guglielmo Berlaso. Nekateri župani, pristojni odborniki, koordinatorji, vodja ekip in prostovoljci iz Števerjana, Koprivnega, Moša, Šlovenca, Fare, Morara in Gorice so sprotično razpravljali o raznih proble-

matikah, s katerimi se vsakodnevno soočajo, ter zarisali smerice še nadaljnje udržitve in izboljšanja poti deželne sistema prostovoljstva, kakovostnega in hvalevrednega dela prostovoljcev. Števerjanska ekipa civilne zaščite se je nato resnično izkazala z izjemno slastno pojedino. Prav zato gre iskrena zahvala vsem članom ekipe, ki so v pravem šte-

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE - GORICA
ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE
ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV V ITALIJI
ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - TRST
JAVNI SKLAD RS ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

PRIMORSKA POJE 2010

nedelja, 14. marca, ob 17. uri
Gorica, Kulturni center Lojze Bratuž

Nastopajo:

Ženska vokalna skupina Breginj, Kobariđ
Mešani pevski zbor Maestral, Koper
Dekliški pevski zbor Mavrica, Postojna
Oktet Sotočje, Črniče, Ajdovščina
Mešani pevski zbor Čepovan, Nova Gorica
Mešani pevski zbor Igo Gruden, Nabrežina
Dekliški pevski zbor Kraški slavček, Nabrežina

Soprireditelj Mešani pevski zbor Lojze Bratuž iz Gorice

Petek, 19. marca, ob 20.30
Štandrež, cerkev Sv. Andreja ap.

Nastopajo:

Mešani pevski zbor Sveti Jernej, Opčine
Moški nonet Godovič, Idrija
Vokalna skupina Chorus '97, Miren-Kostanjevica
Ženski pevski zbor Marjetice, Podkraj, Ajdovščina
Cerkveni mešani pevski zbor Zvon, Ilirska Bistrica
Mešani pevski zbor Jože Srebrnič, Deskle, Kanal ob Soči
Mešani pevski zbor Sontius, Nova Gorica
Soprireditelj Prosvetno društvo Štandrež

Obvestila

V petek, 5. marca 2010, ob 18.00 bo v cerkvi sv. Ivana v Gorici sv. maša za pokojnega skavta dr. Mirka Špacapana. Nekdanji in sedanji skavti bodo pri mašni daritvi peli skavtske pesmi. Vabljeni so predvsem nekdanji in sedanji skavti in roverji. Po maši bo kratka družabnost.

Društvo slovenskih upokoencev za Goriško sporoča, da bo ob dnevu žena v nedeljo, 7. marca, odpeljal na izlet na grad Brdo pri Kranju prvi avtobus ob 6.45 s trga Medaglie d'oro v Gorici, nato s postanki pri vagi ob pevmkem mostu, v Podgori pri športni palači in Štandrežu pred cerkvijo. Drugi avtobus bo odpeljal ob 7. uri iz Sovodenj s postankom v Štandrežu. Tretji avtobus bo odpeljal ob 6.45 iz Doberdoba, nato s Poljan in Vrha ter iz Štandreža. Priporoča se točnost!

Feiglova knjižnica v Gorici bo zaradi kriznega stanja ustanove s 1. marcem 2010 začasno uvedla skrajšani urnik odprtja: vsak delavnik od 9. do 17. ure. Iz istih razlogov bo Odsek za zgodovino odprt od 9. do 12. ure. Gre za sklep upravnega in nadzornega odbora NSK v soglasju z osebjem.

Vabimo vas na osemdnevno potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 z ogledom Moldavije, Bukovine z znamenitimi samostani in Transilvanije. Vpisovanje na upravi v Gorici in uredništvu v Trstu vse do razpoložljivih mest. Akontacija pri vpisu 200 evrov.

Gradbeno parcelo za kombinirano industrijsko in stanovanjsko gradnjo na področju Vipavske doline (izvoz Selo) prodam. 6000 kvadratnih metrov po 50 evrov meter. Tel. št. 00386 41625393.

Vabilo na romanje v Medjugorje od 23. do 26. aprila letos. Odhod avtobusa iz Nove Gorice, iz Rožne Doline in s Kozine. Romarji iz Slovenije in Italije potrebujejo veljavno osebno izkaznico. Cena potovanja:

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

čestita

MEŠANEMU PEVSKEMU
ZBORU RUPA-PEČ

ob 75-letnici ustanovitve

in želi še veliko uspehov

SKRD JADRO

ob dnevu žena vabi na veseloigro

ČUDNA BOLEZEN

nastopajo člani dramskega odseka PD Štandrež: Majda Zavadlav, Božidar Tabaj in Marko Brajnik

režija: Janez Starina

sobota, 6. marca 2010, ob 20. uri

spodnja dvorana cerkve sv. Štefana v Romjanu

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

ob svetovnem dnevu žena

vkljudno vabi na odprtje razstave

SKRITI OBRAZI ALEKSANDRIJE
slovenske šolske sestre in aleksandrinke

Razstavo spremlja dokumentarni film Aleksandrija, ki odhaja

O razstavi in dokumentarnem filmu bosta spregovorili avtorica razstave etnologinja Inga Brezigar in soustvarjalka filma Vesna Humar. Na večeru sodeluje Dramska skupina Društva žena iz Prvačine.

Kulturni center Lojze Bratuž
ponedeljek, 8. marca 2010, ob 18. uri

Film bomo predvajali v komorni dvorani
v četrtek, 11. marca 2010, ob 20.30

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage sestre

MIRJAM SAKSIDA PEZDIRC

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam kakorkoli stali ob strani; posebna zahvala sestram Čudodelne svetinje, gospodu župniku Markežiču, gospodoma Žbogarju in Simčiču, pevcem in vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti.

Sestre Zora, Silva, Sonja, Ana, Cveta,
sestra Veronika, brat Lojze

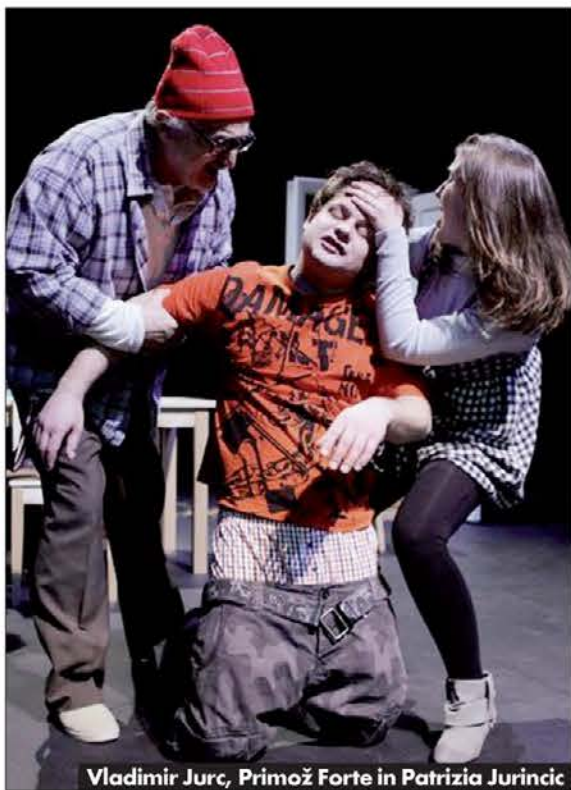
Gorica, Lethbridge, Toronto, Melbourne

SSG / Premiera: Bolezen familije M

V oklepu osamljenosti in brezizhodnosti

Po klovnsko grotesknem prikazu treh enodejank A. P. Čehova, ki je bil samemu sebi namen in v katerem je bilo veliko primesi režiserja Paola Maggellija, bolj malo pa takega Čehova, kot nas po navadi nagovarja na naših odrih, so gledalci letošnje okrnjene sezone Slovenskega stalnega gledališča, ki ga, kot znano, po odhodu Marka Sosiča, umetniško usmerja Primož Bebler, lahko spet ogleдали vsestransko dobro predstavo, ki trpko nagovarja vsakogar. Vsak je namreč bolj ali manj ujet v svoj mali življenjski krog, v katerem ne manjkajo težave, pa tudi v to našo družbo, ki se prikazuje kot gluha loza, v kateri posameznik ne najde izhoda iz svojih stisk in ostaja sam s svojimi bivanjskimi problemi in nikoli razrešenimi vprašanji. Prav v takem ostrem primežu so protagonisti drame Bolezen familije M, ki jo je mladi italijanski avtor, filmski in gledališki režiser Fausto Paravidino (letnik 1976) napisal l. 2000 in zanjo prejel nagrado Candoni Arta Terme. Delo je bilo prevedeno v angleški, nemški, francoski in romunski jezik; italijansko odsko postavitev je doživelo l. 2009 v Stalnem gledališču v Bocnu, slovenska krstna uprizoritev – tekst je sočno prevedel igralec in režiser Vladimir Jurc – pa je bila letos januarja v Gledališču Koper. Predstava je namreč nastala kot koprodukcija koprškega gledališča in Slovenskega stalnega gle-

dališča Trst v režiji Mihe Goloba, ki je že tretjič gost SSG, saj je uspešno, z razpoznavno, brez navlak čisto režijsko roko v našem gledališču zrežiral Maraton v New Yorku Edoarda Erbe in Tolstovo Kreutzerjevo sonato. Na odru tržaškega Kulturnega doma, ob si-

Vladimir Jurc, Primož Forte in Patrizia Jurinčič

jarku. Kleni, odrezavi dialogi, v katerih je zadržana bolečina protagonistov v tisočih niansah, po malem razkrivajo gledalcu – sicer tudi ob občasni smešnih utrinkih, v katerih ni komičnosti, ampak le grenak nasmeh – življenje članov družine M, ki bolehalo za depresivnostjo oz. otopelostjo, katere se ne morejo nikakor otresti. To brezizhodno ujetost v usodo, ki jo pogosto življenje na podeželju, odmaknjenem od "vrveža" sveta, je občutiti tudi ob koncu, ko nam zdravnica, ki pripoveduje zgodbo razpadajoče družine M in ljubimcev najmlajše hčere Marije – vsi so njeni pacienti –, razkrije, da je družinski oče Luigi umrl v domu za upokojece, bolj ali manj zapuščen od hčera Marije in Marte, ki sta se odselili iz domačega kraja po tragični smrti brata. Iz zdravniških besed je že na začetku čuti- ni zagrenjenost ob neizpolnenosti pok-

cer bolj skromnem številu gledalcev, je predstava v vsej svoji grenki izpovednosti premierno zaživela v petek, 19. februarja, in občinstvo jo je zelo dobro sprejelo, saj so bili igralci deležni toplih in dolgotrajnih aplavzov. Režiser Golob je ob pomoči dramaturga Mihe Trefalta v režijskem branju ohranil vse stilne značilnosti Paravidina, s čigar dramatikom se je SSG že srečalo pred leti ob njegovi drami Tihobitje v

licnih želja, sama je namreč specialistka za tropske bolezni, a je le splošna zdravnica v zakotnem kraju, kjer se k njej ljudje zatekajo v iskanju utehe. Le-to pa še sama zaman išče tudi med afriškimi črnci, kakor izvem ob koncu nje- ne pripovedi. Tudi ona je namreč ujeta v neusmiljeni primež depresivne nezmožnosti prijeti življenje v svoje roke in ga svobodno krogiti. V tem je podobna svojim pa-

cientom in seveda članom družine M, ki čutijo, da bi morali nekaj narediti, pa se nemočno prepuščajo toku življenja, ki jih buta ob čeri. To melanholičnost in osamelost, ki kot meglena koprena obdaja protagoniste, so igralci v homogeni uigranosti zelo učinkovito znali prikazati in obdržati tako razpoložensko ozračje do konca. Izvrstno je to izgubljenost v osamljenosti izrazil v svojem liku resignirane zdravnice, ki povezuje celoto, Maja Blagovič. Gospodovalnega očeta, ki se izgublja v demenčnih labirintih, je mojstrsko, kot vselej, izoblikoval Vladimir Jurc, ob njem pa so bili odlični vsi ostali "člani družine". Mlada Patrizia Jurinčič se je z odličnim igralskim izrazom izkazala kot mlado dekle Marija, ki ima za seboj kar nekaj trdih življenjskih izkušenj, a je še zazrta v omahljivo najstniškost. Protitež ji je bila Barbara Vidovič, ki je vskočila v vlogo Nikle Petruške Panizon in dosledno oblikovala lik bolj zrele, preudarne sestre Marte; ona po materini smrti ob skrbi za družino potlači vsa svoja hrepenenja, čustva. Imeniten je bil tudi Primož Forte kot njun živahnejši brat Gianni, ki rad v vinskih hlapih utaplja praznino. Brezdelna in brezclilna mladeniča, prijatelja in Marijina ljubimca, Fulvio in Fabrizio, sta bila Romeo Grebenšek in Gregor Geč; okorno in nepričano, brez ljubezni dvorita dekletu in iščeta smisel v mrtvi provinci, kjer predstavljata stik s svetom le avtocesta in telefon, edina zabava pa je popivati na avtocestnem počivališču. Zapuščenost, izgubljenost vejeta tudi iz scenskih elementov, razporejenih po odrskem prizorišču, posreduje pa ju tudi glasba Vaska Atanasovskega. Kostumi Jelene Proković jasno odražajo sodobni čas.

Bolezen familije M v izvedbi SSG je prepričljiva predstava, ob realizmu katere gledalec ne more ostati ravnodušen in se še sam povpraša, ali ni morda tudi on delček tega Paravidinovega mikrokozmosa, ki kruto odstira zastor nad življenjem današnje družine in posledično družbe.

Iva Koršič

Kratki

Trst / Razstava Roberta Faganela na ogled do konca marca

V razstavnih dvorani Državne knjižnice v Trstu bo postavitev goriškega slikarja Roberta Faganela na ogled do konca marca.

V Koprski razstavlja tržaški slikar Franko Vecchiet

V Galeriji Banke Koper je bilo pred kratkim odprtje slikarske razstave Resonance med tremi stenami tržaškega avtorja Franka Vecchiet. Slikar se predstavlja z deli na platnu v različnih velikostih in tehnikah.

Predstavitev je prva v nizu treh razstav, ki jih Obalne galerije Piran vsako leto pripravljajo z Banko Koper. Likovni opus Vecchiet predstavlja diskretno rdečo nit med avantgardnim obdobjem tržaškega prostora v petdesetih in šestdesetih letih prejšnjega stoletja in aktualno likovno stvarnostjo, so v gradivu ob razstavi zapisali organizatorji, Obalne galerije Piran. Vecchiet, sicer mednarodno priznanega grafika, ki sodi po mnenju organizatorjev med vodilne likovnike obmejnega italijanskega prostora, odlikujeta raziskovalno-eksperimentalni in izvirni individualni pristop. Avtorjevo sleherni delo je skrajno intimna izpoved, realizirana z mojstrsko preciznostjo, bodisi da so predmet njegovega ukvarjanja grafične tehnike, slikarstvo, risba, instalacije, konceptualno zastavljeni objekti, unikatne umetniške knjige ali pa avtorske grafične mape. Razstavljeni dela, Vecchiet se obiskovalcem tokrat predstavlja s kolaj s časopisnimi papirji in podobami s soljo, navdihnjene v Sečoveljskih solinah, dokazujejo moč intimne avtorske interpretacije, ki jo odlikujejo posebna občutljivost, znanje in izkušnje kot rezultat večdesetletnega avtorjevega raziskovanja. Kljub videzu izjemno sodobne likovne govorice pa preseneča Vecchietov posebnost, osebno občuteni odnos do preverjenih vrednot likovne umetnosti in skrbno domišljena postavitev v konkreten interior galerije, so v spremnem gradivu še zapisali organizatorji. Franko Vecchiet se je pred 69 leti rodil v Trstu, kjer tudi živi. Umetnost je študiral v Urbino in Benetkah, krajši čas tudi v Ljubljani na grafičnem oddelku Akademije za likovno umetnost. Leta 1989 je prejel nagrado Prešernovega sklada za grafiko, leta 2009 pa nagrado grand prix na Mednarodnem grafičnem bienalu v Sarcelles v Parizu. Poučuje grafiko na Mednarodni šoli za grafiko v Benetkah in kot gostujoči profesor poučuje na različnih šolah v Italiji, v Parizu in ZDA.

Izšla je knjiga o nemški kulturi na Goriškem

V dvorani Della Torre Fundacije Goriške hranilnice (CARIGO) v Gorici so 25. februarja na pobudo Inštituta za socialno in versko zgodovino predstavili izredno zanimivo knjigo Nemška kultura na Goriškem (Cultura tedesca nel Goriziano, 382 strani), ki je izšla decembra 2009 kot četrta knjiga v nizu krajevnih kultur. Poleg uvodnih misli prof. Liliane Ferrari, ki je zahtevno delo uredila, vsebuje knjiga razprave mnogih avtorjev (V. Pavlin, L. Tavano, H. Kitzmueller, S. Scandolara, A. Arbo, S. Tavano itd). Predstavitev je vodila deželna časnikarka Biancastella Zanini. Med uvodom v razpravo je prof. Ferrari poudarila, da je zgodovinska preteklost Goriške zelo pomembna zaradi križanja in prepletanja različnih kultur, ki so naše kraje zelo obogatile. O tem sta govorila tudi Sergio Tavano in Hans Kitzmüller. Kulturno bogastvo je bilo sad raznih jezikov v skupni večstoletni stvarnosti, v kateri je posebno od leta 1500 dalje prevladovala avstrijska kultura, ki je dala Gorici poseben pečat. Tako so razvijali svojo kulturo na raznih ravneh Nemci, Slovenci, Furlani in Italijani. Knjiga vsebuje zelo veliko podatkov o sobivanju teh kultur, kar je edinstveno za Goriško zaradi njenih različnih značilnosti. Gorica je bila vedno kozmopolitsko mesto, v katerem so pozneje, zlasti v 19. stoletju, nekatere razgledane osebnosti imele tesne medsebojne kulturne odnose. Lep primer plodnega sodelovanja so predstavljali tudi literarni stiki med Goričanom Leopoldom Saviom in Prešernovim prijateljem Matijem Čopom. Predstavitev knjige so se udeležili tudi nadškof Dino De Antoni, pokrajnska odbornica R. Demartin in občinski odbornik A. Devetag. Knjiga Slovenska kultura na Goriškem, ki jo je Inštitut izdal leta 2005, in nova o nemški kulturi sta zaradi novih objektivnih pogledov na preteklost izredno dragoceni za celotno goriško območje. / (ed)

Trst / Društvo slovenskih izobražencev Zaliv: luč na koncu predora

Ob dvajsetletnici zadnje številke revije Zaliv je Društvo slovenskih izobražencev v Trstu povabilo v Peterlinovo dvorano v ponedeljek, 1. marca, urednika in osrednjega snovalca publicističnega načrta, pisatelja Borisa Pahorja. Čeprav je bila revija tudi kulturno-literarnega značaja, bo v zgodovini ostala zapisana zaradi svojega družbenopolitičnega naboja, ki je nedvomno pripomogel k razvoju demokratičnega razmišljanja v matični domovini. Poslanstvo revije se je namreč začelo sredi 60. let in nadaljevalo vse do leta 1990: "Takrat je Zaliv sklenil svojo pot, ker so v Sloveniji okoliščine končno nakazovale demokratično

prihodnost slovenskega življa", je dejal Boris Pahor, ki sicer obžaluje

Foto IG

dejstvo, da sedanja manjšinska stvarnost ni sposobna ustvariti podobne revije, ki bi razmišljala o slovenstvu v novih demokratič-

nih in samostojnih danostih. Pisatelj je omenil še založniški domet Zaliva, ki je pripomogel k izdaji slavnega intervjuja z Edvardom Kocbekom, v katerem je pesnik in

politik zaoral v ledino partijskega 'herojskega' ter 'poštenega' enoumja. Pahor se je obenem spomnil še so-

delavcev, somišljenikov in pornikov revije (Špangerja, Pertota, Vrabca, Draga Štoke, Eme Tomažič in drugih). Revijo so tihotapili čez mejo, kjer je lahko računala na mrežo raznašalcev in prijateljev. Med temi je bil Janez Bizjak,

ki je v Peterlinovi dvorani sedel ob Pahorju: zanj in za mnoge druge mlade Slovence je bila revija "luč na koncu predora".

Forlì / Muzej San Domenico Razstava cvetličnih tihožitij velikih mojstrov

V Forliju je v Muzeju San Domenico postavljena razstava, na kateri so predstavljena izjemna dela, nastala v časovnem razponu več kot treh stoletij, ki slavijo lepoto cvetličnega sveta. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, so z deli zastopani Rembrandt, Vincent van Gogh, Caravaggio, Claude Monet, Paul Cezanne, Pierre-Auguste Renoir, Giovanni Boldini in Giuseppe de

Nittis. "Razstava oriše zgodovino slikanja tihožitij, še posebej slikanja cvetlic", je pojasnil kustos razstave Antonio Paolucci in dodal: "To zgodovino so večinoma 'pisali' nestrokovnjaki, kot je bil avtor slike s cvetlicami v steklenici". To le so organizatorji natisnili na razstavnem plakatu, na njej pa je upodobljena odlomljena steklenica, v katero je postavljen šop mo-

drih, rumenih, belih in rdečih frezij. Slika, ki je sicer del zbirke muzeja San Domenico, že dalj časa budi zanimanje strokovnjakov, ki si prizadevajo odkriti identiteto njenega avtorja. Z leti so sliko povezali že z več različnimi imeni. Čeprav ostaja avtorstvo še vedno vprašljivo, jo najpogosteje pripisujejo Caravaggu ali Guidu Cagnacciju iz 17. stoletja. Vsi pa se strinjajo, da je slika naslikal mojster, ki se je slikanju cvetja posvečal občasno, in ne umetnik, ki bi slikal izključno cvetlična tihožitja. Avtorji razstave so se sicer pri izbiri del načrtno izo-

gnili slikam specialistov, ki so izključno cvetlična tihožitja slika-

li za tedanji umetnostni trg. Namesto tega so se osredotočili na ti-

sta tihožitja, ki so jih ob številnih drugih delih ustvarili priznani umetniki. Z deli Caravaggia sega razstava nazaj v konec 16. stoletja. Sledijo zgodnje modernistične interpretacije tega motiva, med katerimi je najti tudi dela Van Gogha in drugih. Razstava nato obiskovalcu predstavi simbolistično vizijo cvetličnega sveta, sledijo avantgarde 20. stoletja. Čeprav je poudarek na cvetju, je na nekaterih delih prisotna tudi človeška figura. Eno takšnih je znameniti Rembrandtov portret žene Saskie, na katerem jo je upodobil kot rimsko boginjo Floro. Razstavo si bo mogoče ogledati do 10. junija.

Števerjan / Kulturni dom na Bukovju

Ženski pogledi v Galeriji75

Fotoklub Skupina 75 organizira že od leta 2003 ob Dnevu žena prireditve "Ženski pogledi - Obiettivo femminile", ki je namenjena ženski ustvarjalnosti in poudarja povezovanje

Foto Katerina Pittoli

različnih kultur na našem ozemlju. Manifestacijo soustvarjajo izključno ženske: ob priložnostnem kulturnem sporedu je osrednja točka večera odprtje razstave umetnic raznih likovnih zvrsti, med katerimi je seveda fotografija. V soboto, 6. marca, bo ob 20. uri v Kulturnem domu na Bukovju v Števerjanu kulturni program z odprtjem razstave v tamkajšnji fotografski Galeriji75; letos se bo predstavilo šest umetnic. Kot po tradiciji so avtorice slovenskega in italijanskega rodu in prihajajo s širšega območja: fotografije predstavljajo tri mlade fotografkinje iz naše sredine, vse tri uporabljajo digitalno barvno tehniko: Teja Pahor prikazuje svoj pogled na žensko telo, Katerina Pittoli posreduje osebno impresionistično vizijo brooklynskega mostu, Slavica Radinja pa enkratne islandske pokrajine. Priznana umetnica Claudia Raza razstavlja akvarele, Silvana Buttera pustne maske, Nadja Tomasetig pa svoje keramike. Priložnostni govor bo imela števerjanska županja Franka Padovan. Kulturni program bo z glasbenim trenutkom popestril zbor Kraški slavček, Ada Tomasetig pa bo prebirala pravljice iz Benečije. Vzdušje bodo poživile Corinne in njene plesalke. Razstavo si bo mogoče ogledati do 20. marca.

Likovna razstava v miljskem muzeju Cara'
Zlata vrata Štefana Turka

V miljskem muzeju Cara' razstavlja do 21. marca svoja "zlata vrata" tržaški slikar Štefan Turk, potem ko jih je dal na ogled že v Tržaški galeriji in še prej v goriški Ars. Novost, ki jo je podčrtal kritik Saša Quinzi, je ta, da je za miljsko razstavo Turk pripravil še nekaj novih platen, ki dejansko obogatijo izvirni ciklus Portae aureae. Ta je našim bralcem gotovo domač, saj je bil zelo posrečeno likovno dopolnilo Koledarja Goriške Mohorjeve družbe za leto 2008. Kot je opozoril goriški kritik, predstavlja pričujoča stopnja v umetniškem iskanju vsaj troje razsežnosti. Gre za simbolično raven osrednjega motiva, ki razpira prehod iz zunanjega prostora v notranji, osebni prostor, ki je intimen, nikakor pa intimističen. Je to predelava, na izvirni paleti živih in primarnih barv, raznih verskih izročil, portala krščanskih cerkva, judovskega zagrinjala, pravoslavnega ikonostasa, islamskega mihraba in tudi kraškega pr' tuna. Adekvatna barvna govorica s svojimi izrazitimi prvini kaže na posebno pozornost do vzhodnega sveta, s šarmom in močjo nekakšnih začimb. Tretji, morda najbolj sugestivni povezovalni trenutek pa naj bi bilo Turkovo doživetje časa, sama tehnika priprave slikovne podlage in nanašanje raznih plasti kaže

na časovni postopek umetnika, ki "ne štedi s časom" in izraža trajnost zaustavljanja časa na svojih poduhovljenih vratih. Obisk miljske razstave najnovejših del Štefana Turka bo tudi priložnost za ogled stalne razstave domačega mojstra in avantgardista Carla Caraja, kateremu je posvečen sodoben večnamenski muzej, ki ga je pred leti projektiral tržaški biro Star Associati pod vodstvom arhitekta Roberta Dambrosija, v katerem sodeluje tudi Slovenec Verjano Markez. Občudovali bomo lahko risbe, grafike, slike, večje in manjše skulpture svojkega in vsetranskega umetnika, sopotnika ostalih tukajšnjih protagonistov prve polovice prejšnjega stoletja. Razmeroma še mlad slikar, ki se je že izkazal s sicer še neustaljeno in izvirno raziskovalno produkcijo, med abstrakcijo in igro monokromatskih reliefov, a tudi z realističnim izrisavanjem motivov starih kraških vasi in pokrajin, je bil deležen dragocenega priznanja, da lahko razstavlja svoje "porte aureae" ob sorodno naravnanih, mističnih stvaritvah ne dovolj poznanega velikega Miljčana. Urnik razstave je med torkom in soboto od 17. do 19. ure, ob četrtek tudi dopoldne od 10. do 12. ure in ob ne-

deljah samo dopoldne od 10. do 12. ure.

Dnevi slovenske kulture v Miljah
Razstava Štefana Turka je nekakšna uvertura v bogato praznovanje Dnevov slovenske kulture 2010,

Foto DPD

ki ga prireja te dni Društvo Slovencev miljske občine Kiljan Ferluga. Na samem odprtju se je predsednica društva Mirna Viola zahvalila ostalim sodelujočim, v prvi vrsti Občini Milje, ki sta jo zastopali odbornica za kulturo Roberta Tarlao in vodilna funkcionarka Barbara Negrin, ki imata največ zaslug za postavitev razstave, a tudi umetnostni reviji

Juliet in PRACC - Progetto Arte Contemporanea Cara' (Gruppo 78, Photoimago, Juliet), ki skrbita za razstave v omenjenem muzeju.

Društvo miljskih Slovencev, ki se je pred kratkim, ob 30-letnici ustanovitve, preimenovalo po zaslužnem kulturnem in javnem delavcu, ustanovitelju in prvem predsedniku društva Kiljanu Ferlugu, bo priredilo v tem mesecu kar tri prireditve. V petek, 5. marca, ob 15. uri, bo Mala Prešernova proslava in razstava, ki jo bodo sooblikovali otroci in starši vrtca Mavrica in učenci osnovne šole A. Bubnič pod mentorstvom učiteljice miljskega vrtca in osnovne šole ter profesorjev Nede Sancin in Štefana Turka. Ta je že več let animator likovnih delavnic z miljskimi malčki.

V nedeljo, 7. marca, ob 19. uri bo v Verdijevem gledališču prireditev Moji zemlji, koncert nagrajenih skladb z natečaja Ignacij Ota in iz opusa tržaškega glasbenika v okviru revije Primorska poje. Nastopili bodo zbori Adriatic iz Hrvatina, Vod-

nik iz Doline, Haelietum iz Izole, ANSIBS iz Štarancana, Gallus in Mladinski mešani pevski zbor iz Trsta ter APZ koprskе univerze.

V soboto, 13. marca, ob 20. uri pa bo, v isti dvorani, Verdijevem gledališču, uprizoritev Krčmarice Mirandoline Petra Turrinija v režiji Borisa Kobala in produkciji gledališke šole Studio Art iz Trsta.

Davorin Devetak

Galerija tržaškega Narodnega doma / Fotografska razstava
Blaž Zupančič v črno-belem

Ob vstopu v razstavno dvorano Narodnega doma v Trstu bo gledalec postavitev razstave Blaža Zupančiča z naslovom Abeceda zagledal fotografski posnetek starega pisalnega stroja... Simbolika je namreč očitna: bodisi pisalni stroj bodisi fotografija sta bila sad človeškega uma 19. stoletja. Na tej relaciji gre opredeliti tudi Zupančičevo vez s prvini fotografije, njene geneze, ki se ne opira na kričevnost sedanjih umetniških smeri, saj temelji na poštenem komunikacijskem odnosu do gledalca. "Komunikacija med ustvarjalcem in njegovimi deli (kot tudi med ustvarjalcem in publiko) se mora še dalje razvijati predvsem in največ na kognitivni ravni. Samo to globoko kognitivno poglobljanje, v sodelovanju z nenehnim iskanjem in s časom, ki je potre-

ben za realizacijo fotografij, je garancija za dober rezultat. Ta raz-

stava je učinkovit primer dobrega in kvalitetnega ustvarjanja. Blaž Zupančič je uporabljal te sestavine pri gradnji svojega uspešnega projekta", je ob odprtju razstave dejal fotograf in fotografski kritik Robi Jakomin. Zupančič je

torej svojim fotografijam vliil dušo in so zanimive prav zato, ker vsebujejo konceptualni naboj. "Zupančič nam tako posreduje svoje emocije, ironijo, svoj pogled na svet fotografije in svoje znanje. Tako so nastale povsem zanimive, samosvoje in globoke podobe, brez nepotrebnih provokacij". Konceptualna podlaga postavitev vsebuje tudi poseben odnos med slovenskim in nemškim jezikom: "Zajel sem vse črke, tako slovenske kot nemške, in za vsako posamezno poiskal motiv, ki se v obeh jezikih začneja z isto črko. Med brskanjem po slovarjih sem ugotovil, da je takih besed kar precej. Če pa gre za tujke ali besede z grškim in latinskimi izvorom, so besede skoraj identične...", je zapisal avtor v biltenu, ki spremlja razstavo.

Blaž Zupančič se je rodil v Münchnu leta 1957. V Ljubljani je diplomiral na pravni fakulteti. S fotografijo se ukvarja od leta 1974 in od leta 1988 deluje kot samo-

stojni fotograf na vseh področjih kreativne fotografije. Od leta 2007 je vpisan v razvid samozaposlenih v kulturi in je zaposlen v lastnem podjetju kot fotograf. Vodi atele-galerijo Mikado, ki je v zadnjem letu imela v gosteh nekaj vidnih imen slovenske fotografije. Blaž Zupančič ima za seboj bogat razstavni kurikulum, saj je samostojno razstavljal že 33-krat, in sicer v Sloveniji, Avstriji, Nemčiji in Belgiji. Za svoje delo je prejel kar nekaj prestižnih nagrad.

Razstava Abeceda vsebuje neštete informacije, koncepte, ideje, mnenja in duševna počutja, ki nam jih avtor skuša ponuditi. Eno od teh sporočil je nedvomno njegova ljubezen do polaroid posnetkov, na podlagi katerih je zasnoval svojo postavitev: v črno-beli tehniki pridobijo podobe poseben čar. Upodobljen predmet je tako skrajno natančno opredeljen, obdan s čudovito globino ter s celo paletto sivin med globoko črno in belino. Vsebinska paleta fotografij je prav tako kompozicijsko preiščljena, nekateri primerki pa odsevajo avtorjev ironični pogled na svet.

IG

Nova Gorica / Mestna galerija

Kaj se dogaja? Stereo razstava

V Mestni galeriji v Novi Gorici sta slovenska kuratorica Petja Grafenauer in njena hrvaška kolegica Vanja Žanko pripravili razstavo z naslovom *What's happening? Stereo Exhibition, Kaj se dogaja? Stereo razstava, Što ima novo? Stereo izložba*. S tem projektom sta prikazali prestopanje meja, preoblikovanje nasprotij in združevanje podobnosti, ki jih omogoča umetnost. Razstavo sestavljajo skupne postavitev mladih in drznih slovenskih ter hrvaških ustvarjalcev, ki predstavljajo prepletanje podobnosti v našem doživetju sedanjega sveta. Kuratorici sta k sodelovanju pova-

bili Lovra Artukovića, Viktorja Bernika, Jasmino Cibic, Ivana Fijolića, Ištva Išta Huzjana, Jašo, Gorazda Krnca, Kristino Lenard, OKO, Pumo34, Arjana Pregla in Marka Tadića. Na sami postavitvi pa njihova imena niso prisotna. Vsako instalacijo sta v paru postavili en slovenski in en hrvaški umetnik. S tem vsebinskim prepletom dvojic je prikazano pove-zovanje narodov v smiselni shemah ustvarjanja. Ideja za takšno razstavo se je kuratoricama porodila, ko sta preko sodelovanja na raznih projektih opazili določene sličnosti med ustvarjalci. Zato sta si zadali nalogo prikazati sinhronost (zaradi tega nosi postavitev

naslov Stereo razstava) v delih slovenskih in hrvaških umetnikov, kar ima za posledico brisanje meja in uveljavljanje globalnosti umetnosti. Brisanje meja sta izrazili s predstavitev dela dveh umetnikov, kot da gre za delo enega samega; posledica tega je ukinjanje avtorstva. Ukinjanje avtorstva sta dosegli z odsotnostjo imen posameznih ustvarjalcev. Posledica tega je, da razstave ne sestavljajo individualna imena, ampak ustvarjeni ambient. Ambienti so predstavljeni s sestavljanjem elementov, pri čemer je svetloba bistvenega pomena. Končni rezultat je razstava kot celota, ki jo sestavljajo posamezni ambient. Za postavitev sta si izbrali edinstven okrogli prostor Mestne galerije, ki odpira različne možnosti in nove razsežnosti za kreativno umestitev ter oblikovanje instalacij. Razstava prikazuje globalne sinhronosti v doživetju vsakdanjo-

sti, ožje in širše družbe, lokalnega in svetovnega dogajanja, od popularne kulture do družbenih in političnih dogodkov. Naš pogled na svet je pogojen od vseh raznih konstruktov realnosti, neštetih možnosti in podatkov, hitre izmenjave informacij, ki jih ponujajo svetovni splet in mediji. Vsi

Jasmina Cibic,
Brez naslova
(Neuresničene
lokacije I), 2007,
lambda fisk,
120x120cm,
Edicija 1/5

sledimo določenim smernicam, jih soustvarjamo in iz njih črpa-

mo nove ideje. Sinhronost avtorjev, ki so predstavljeni v Mestni galeriji, izvira iz skupne zgodovine, podobnosti in povezanosti med narodi, podobnosti ljudi, ki so odraščali v sličnih družbenih sistemih. Dela teh ustvarjalcev so kolaž popularnih teženj, ne izvirajo iz visoke kulture, ampak zaobjemajo tematike, ki so lahko zanimive katere-mu koli posamezniku, ki se ne ukvarja z umetnostjo, komur koli, ki, kot vsi mi, dnevno pridobiva informacije na svetovnem spletu.

Katarina Brešan

Kratke

Nabrežina / Razstava sakralnih predmetov in umetniških slik iz 18. stoletja

Nabrežino je obogatil zadnji konec tedna. Po dobro obiskani proslavi spomina na prof. Nado Pertot so v župnijski dvorani odprli razstavo nekdanjih cerkvenih pripomočkov in slik iz 18. stoletja, ki so jih

darovali domači "veljaki" in ki upodobljajo Kristusov pasijon. Lepo število občanov s posvetnimi predstavniki na čelu (beležili smo odsotnost slovenskega stalnega mašnika) so sledili predstavitvi zanimive razstave, ki sta jo podala dekan in župni upravitelj Ugo Bastiani ter v slovenščini Antek Terčon, ki je podal tudi krajšo zgodovino nabrežinske cerkve. Razstava se deli na dva dela: v župnijski dvorani so na ogled mašniška oblačila in sakralni predmeti, ki niso več v uporabi. Naj omenimo vrsto bogatih duhovniških oblačil, tudi ročno izdelanih, ki krasijo razstavo, posebej bi omenili albo bivšega župnika Idrčana Srečka Rejca, ki jo je z idrijskimi čipkami izdelala mati, nadalje cela vrsta prtov, ki so jih domačinke sešile in so krasile oltarje, zlati kelih in ciboriji, vaze za rože, izdelane iz granat druge svetovne vojne in okrašene z različnimi motivi. V zgornjih prostorih samega župnišča so razstavljene slike raznih svetnikov, ki so krasile cerkev. Posebnega ogleda so vredne oljnathe slike nepopolnega pasijona iz 18. stoletja, delo treh umetnikov belgijske šole, ki so jih darovale nabrežinske družine, označene na hrbtini strani vsake slike z imenom in hišno številko. Razstava je pravzaprav bila prvi uradni nastop novega župnega upravitelja, kateremu je bila izrečena dobrodošlica in priporočilo, da sprejme posebnosti občanov, obenem pa da pomaga ohranjati tradicije, ki so se skupno z jezikom ohranile skozi stoletja. / n. k.

Plinski terminal / Izsledki ankete kažejo na pomanjkanje informacij

Javno mnenjska anketa, ki jo je podjetje SWG storilo glede gradnje prliških terminalov, je jasno pokazala dejstvo, da si občani še niso ustvarili jasnega mnenja, ker je podatkov in informacij v zvezi načrtom očitno še premalo. Podjetje SWG je anketo izvedlo v sodelovanju z Novinarskim krožkom in krajevnim italijanskim dnevnikom. Pri raziskavi je bilo soudeleženi 1.400 polnoletnih anketirancev. Vprašalnik je zadeval zlasti ugodnosti tega načrta in negativne učinke, ki bi jih plinski terminal prinesel v raznih slučajih. Anketa je pokazala na dejstvo, da so ljudje seznanjeni s samim načrtom, bore malo pa vedo o njegovih podrobnostih. V odgovorih so anketiranci zlasti izjavili, da se bojijo bolj negativnih učinkov na okolje, pomorsko in ribiško dejavnost severnega Jadrana kot pa možnosti okvare ali terorističnih napadov na objekt. Večina anketiranih meni, da je plinski objekt sicer nevaren za zdravje prebivalcev; povprašani pa hkrati menijo, da se bo po izgradnji uplinjevalnika pri nas znižala cena plina, hkrati bo poraslo tudi število delavskih mest. Dodati gre, da sta naravovarstveni organizaciji WWF in Legambiente posredovali informacije v zvezi s prizivom, v katerem zahtevata, naj izdelano upravno sodišče in Lacija prekliče pozitivni mnenji glede okoljske ustreznosti načrta s strani ministrstva za okolje in kulturo, tudi evropskemu komisarju za okolje Janezu Potočniku, slovenskemu okoljskemu ministru Roku Žarniču in evropskemu parlamentu ter ostalim krajevnim upraviteljem.

MAČKOLJE Prešernova proslava
Naš skupni dom

Pod tem naslovom je v nedeljo, 21. februarja, v Srenjski hiši v Mačkoljah potekala prisrčna prireditev, ki jo je Slovensko prosvetno društvo Mačkolje posvetilo 100. obletnici rojstva pesnice Ljubke Šorli. Program je s svojim petjem uvedel društveni pevski zbor pod vodstvom Samuele Bandi. Niko Tul se je v pozdravni nagovoru spomnil posebnega odnosa, ki ga je Šorlijeva gojila z društvom, in to predvsem po zaslugi njene prijateljice in sodelavke Ljube Smotlak. Med drugim je pesnica društvu ob 30-letnici njegovega delovanja, leta 1982, poklonila priložnostno pesem Naš skupni dom - od tod tudi naslov same prireditve. Besedo je nato prevzel David Bandelj, asistent za književnost na novogoriški univerzi, pesnik in publicist, ki je spregovoril o življenjski poti Ljubke Šorli, o njenem trpljenju, predvsem pa o njenem pesniškem svetu.

Poudaril je dejstvo, da je bila pesnica trikrat zapostavljena: kot ženska, Primorka in kristjanka. Te tri značilnosti se zrcalijo tudi v njenem pesnjenju: v lirčni izpovedi ljubezni do moža - Ljube Bratuža, ki ji ga je odvzel fašistični teror, v ljubezni do domovine in skrbi za slovenski jezik, ki preveva njene otroške in mladinske pesmi, odraz njenega učiteljskega poklica, pravzaprav poklicanosti, ter v veri kot tolažbi, iz katere je črpala moč za odpuščanje. Bandelj se je osredotočil tudi na izredno priljubljenost njenih pesmi v primorskem prostoru. Zaslugi za to gre predvsem številnim uglasbitvam - bilo naj bi jih več kot 200, a je ta številka gotovo nepopolna -, ki so širile njena besedila v repertoarje otroških, mladinskih in odraslih pevskih zborov. Vzporedno s tem pa je omenil tudi zanemarjanje, ki ga je doslej osrednja slovenska književna in kulturna stroka

pokazala do Ljubke Šorli. Svoj poseg je sklenil z željo, da bi Ljubka Šorli in njene pesmi dosegle pravo priznanje in veljavo v vseslovenskem in širšem evropskem obsegu. Program prireditve so popestrili člani godalnega kvarteta Podokničarji, ki so Mačkoljane očarali s spletom klasičnih melodij, narod-

Foto A. Novak

nih in ponarodelih viž iz domače zakladnice ter zimzelenih svetovnih uspešnic, v razponu od Bacha do Avenikov,

preigranih v lastnih priredbah. Poklon Ljubki Šorli je predstavil prvo društveno dejavnost po rednem občnem zboru, sklicanem v nedeljo, 31. januarja. Takrat je člane najprej pozdravil predsednik Branko Slavec, ki je v svojem posegu omenil najpomembnejše pobude v preteklem letu in podčrtal pomen

skupnega prostovoljnega dela, ki je osnova vsakršnega društvenega delovanja. Društvena tajnica Danijela Tul je izčrpo poročala

o vseh pobudah, ki so se zvrstile v letu 2009, med katerimi sta glavno mesto zasedali 60-letnica neprekinjenega delovanja MePZ Mačkolje ter obeležitev 50-letnice smrti zaslužnega sovaščana msgr. Ivana Tula. V razpravi so se prisotni člani dotaknili marsikaterega vidika društvenega življenja. Številne predloge in

zanimive zamisli bi lahko povzeli v ugotovitvi, naj društvo poskrbi predvsem za ponovno oživitve etnološke dejavnosti, ki

je bila v preteklosti zelo živahna: to namreč v luči ohranjanja značilnosti in raznolikosti tega prostora, tako v narečju kot v navadah in predmetih ter v stavbni dediščini, ki označujejo domačo vas. Pri tem igrajo pomembno vlogo tudi nove medijske tehnologije, ki jih društvo že spretno izkorišča. Primer tega je spletna stran "www.mackolje.org", ki pri naša informacije o vasi in dogodkih v njej. Iz razprave je izšla tudi zamisel o postavitvi spominskega obeležja trem ženskim likom oz. poklicem: krušarici, mlekarici in perici. Na ta način bi ovrednotili pomen ženskega dela in neprecenljivo vlogo ženske za obstoj naših ljudi v težkih povojnih letih. Občni zbor je bil volilne narave, zato so prisotni člani ob sklepu zasedanja izvolili nov upravni in nadzorni odbor društva. Novoizvoljeni odborniki so na prvi seji izbrali novega predsednika. To bo odslej Niko Tul, ki je na tem mestu nasledil dosedanjega dolgoletnega in zaslužnega predsednika Branka Slavca.

VK

NABREŽINA Prešernova proslava

Občinsko knjižnico so poimenovali po Nadi Pertot

Nabrežinsko Kulturno društvo Igo Gruden je ob smrti prof. Nade Pertot pred desetimi leti predlagalo, naj bi občinsko knjižnico poimenovali po tej nepozabni in kleni duši, ki je svoje življenje posvetila slovenski kulturi in svetovni književnosti nasploh. Čeprav se je rodila v Mariboru, je prof. Nada Pertot, dolgoletna profesorica in ravnateljica na slovenskih šolah, ostala skozi svoje življenje vezana na rojstno vas svojih staršev: ti so po prvi svetovni vojni tako kot mnogi drugi Primorci raje izbrali pot v izgnanstvo, kot da bi žrtvovali svojo kulturo in svoj jezik na oltarju fašističnega režima.

Po enem desetletju se je predlog končno udejanjil, kar so Nabrežinci proslavili na domači Prešernovi proslavi, ki je bila v društveni dvorani v petek, 26. februarja. Kul-

turni večer so sooblikovali DPZ Kraški slavček pod vodstvom Mirka Ferlana, MePZ Igo Gruden pod vodstvom Mire Fabjan in mladi recitatorji NSŠ Igo Gruden. Pok-

cem božičnega koncerta v Nabrežini leta 1990. V njem je profesorica jasno poudarila prepričanje, da se lahko ima za človeka le tisti, ki spoštuje sebe in bližnje-

Foto IG

prof. Pertotova je bila sicer prisotna s svojim duhom in svojimi mislimi: večer se je namreč začel z razmišljanjem, ki ga je prof. Pertotova zau-

ga, skratka le tisti, ki je pošten, ki živi svoje življenje kot subjekt. To je namreč želela vsem zamejskim Slovincem, to je bilo vodilo tudi na njeni poklicni poti, kot je podčrtala njena nekdanja kolegica prof. Majda Artač. Nada Pertot je dijake spodbujala k pisanju, tako da je sredi 80. let nastalo na liceju Prešeren šolsko glasilo Pot. V tem duhu deluje tudi sklad Nade

Pertot, ki spodbuja v mladih ustvarjalno pisanje in ljubezen do slovenske besede. Prof. Marija Češut, urednica pri GMD, pa se je spomnila dragocenega publicističnega in lektorskega dela, ki ga je prof. Pertotova prispevala goriški založbi. Med mnogimi publikacijami, ki jih je Nada Pertot uredila oz. spisala, je prof. Češut predvsem omenila priročnik Pomagajmo si sami, ki je izšel leta 1997: "Priročnik je bil tiskan v 1.600 izvodih, ki so v kratkem pošli. Delo je bilo izjemnega pomena za zamejske Slovence, bilo je napisano s srcem. Avtorica je namreč želela, da bi vzljubili jezik na čim bolj enostaven način". In ravno pri GMD je pred časom izšla knjiga Dragi Srečko, v kateri so zbrana pisma, ki so jih domači pošiljali Srečku Kosovelu. Na nabrežinskem večeru je o tem delu spregovorila urednica knjige, prof. Tatjana Rojc, ki je publicistični načrt speljala po tirnicah, ki jih je svojčas postavila ravno prof. Nada Pertot.

Na odru so bile razstavljene tudi antologije slovenske in svetovne književnosti, ki jih je uredila prof. Pertotova: vsi smo namreč na šolskih klopetih imeli pred sabo antologije Nekoč - Danes - Jutri in Od antike do danes. Dijaki NSŠ Igo Gruden so tako prebrali nekaj odlomkov in poezij Cirila Kosmača, Franceta Bevka, Ljubke Šorli in Iga Grudna, ki jih je Nada Pertot zbrala v teh delih.

IG

Društvo slovenskih izobražencev
Podelili so prvo nagrado, posvečeno Nadi Maganja

Društvo slovenskih izobražencev, Slovenska zamejska skavtska organizacija in skupnost sv. Egidija so v ponedeljek, 22. februarja, podelili prvo nagrado, posvečeno Nadij Maganja Jevnikar. Podelitev prve nagrade je bila predvsem priložnost, da se spomnimo vestne kulturne delavke in vzgojiteljice, ki je s svojim vztrajnim delom in prizadevnostjo pustila pomembno sled v našem prostoru. Organizatorji so se odločili, da bodo nagrado vsako leto namenili ženski, ki je v svojem življenju pokazala ravno tako vztrajnost, ljubezen do sočloveka in vero, ki so bile lastne Nadij Maganja. Letos je nagrada pripadla onkologinji dr. Metki Klevišar, ki je ustanovila Slovensko

društvo Hospic. Le-to že vrsto let pomaga neozdravljivim bolnikom in njihovim svojcem na več območjih Slovenije, da sprejmejo bližajočo se smrt. V tako naporu nem poklicu je dr. Klevišarjeva pokazala nepopisno moč in ljubezen do bolnikov in njena izkušnja nas uči, da je "vsako življenje, čeprav krhko in umirajoče, vredno življenja", kot je dejal Božo Rustja, ki je dobitnico nagrade predstavil. Na sporedu večera sta bila najprej govora Federiche Marchi iz skupnosti sv. Egidija in Ivica Švab iz Slovenske zamejske skavtske organizacije, ki sta se želeli spomniti prijateljice in sodelavke Nadij Maganja. Federica Marchi je poudarila globok prijateljski odnos, ki sta ga gojili s kulturno delavko:

družila ju je prav skupnost sv. Egidija, s katero je Nadija Maganja sodelovala. Posebej je podčrtala njeno željo, da bi v našem prostoru zaživelo sožitje med slovenskim in italijanskim prebivalstvom. Ivica Švab pa se je želela spomniti na njeno prizadevanje za širšo skupnost, ki se je odražala tudi v njeni skavtski aktivnosti. "Nadijina osebnost nagovarja predvsem nas ženske, da bomo ognjevitve, aktivne in občutljive za dinamike v skupnosti", je zaključila Ivica Švab. Sledila je predstavitev Boža Rustje, ki je predstavil dobitnico nagrade dr. Metko Klevišar. Poudaril je, da je tudi življenje bolnih lepo in ustvarjalno in da je prav življenje dr. Metke Klevišar, ki ne le pomaga bolnim, ampak se z boleznijo spopada tudi sama, najboljši dokaz za to. Poleg denarne nagrade je dr. Klevišarjeva prejela tudi kipec, ki ponazarja žensko, ki kleči in moli, hkrati pa se ozira nazaj. Izdelek, ki ga je oblikovala

slovenska kiparka iz Argentine Zalika Arenšek, ima močan simbol, ki se seveda navezuje na življenje Nadij Maganja; znala se je nam-

Metka Klevišar (foto Kroma)

reč prepustiti molitvi, hkrati pa se je vedno ozirala na potrebne. Podelitev prve nagrade Nadij Maganja je z nekaj skladbami popestrila mlada pianistka Samanta Gruden.

Patrizia Jurincic

FINŽGARJEV DOM Prešernova proslava

Slovenski praznik v eno nas združuje

“Slovenski praznik v eno nas združuje” - besede Ljubke Šorli so same ponudile najbolj neposredno povezavo z Dnevom slovenske kulture, ki sta ga društvo Finžgarjev dom in cerkveni pevski zbor Sv. Jernej z Opčin počastila s spominom na goriško pesnico ob stoletnici rojstva.

Prav gotovo bi slavljenko, navdušeno pedagoginjo, na poseben način veselilo, da so njej v poklon najprej zapeli in zaigrali najmlajši. Večer se je pričel namreč s slovensko himno v izvedbi vokalnoinstrumentalne skupine Uopenška mularija, ki je že stalna sooblikovalka vseh vaških prireditvev. Šestčlanska zasedba, ki deluje pod vodstvom Aljoše Saksida, je poskrbela za nekoliko drugačen pevski pozdrav, nato je prireditev takoj prešla k bistvu s programom Mlajše dekliske pevске skupine Vesela pomlad, za katero je zborovodkinja Mira Fabjan izbrala pomenljiv spored treh pesmi na besedilo Ljubke Šorli v uglasbitvah Lojzeta Bratuža, letos pre-

minulega Zorka Hareja in predstavnice mlajše generacije tržaških glasbenikov Martine Feri. Z običajno tankočutnostjo in poglobljenim poznavanjem krajevnega zborovskega zaklada je tudi Janko Ban Črpal iz bogate literature nad 150 pesmi po besedilih goriške pesnice; mešani pevski

neta Maliča. Bogat pevski spored večera so zaokrožile posebno doživete in ubrane izvedbe moške pevske skupine Sv. Jernej, ki je pod vodstvom Mirka Ferlana oblikovala svoj poklon predvsem v duhu slovenske ustvarjalnosti in ljubezenskih vsebin. Besedni del proslave je ob povezovanju To-

Foto Kroma

zbor Sv. Jernej je upošteval tako nabožne kot posvetne skladbe, ki so ponovno poudarile dediščino Bratuža in Hareja, obenem Sta-

maža Susiča obsegal najprej splet pesmi za otroke, s katerimi so člani skupine Tamara Petaros pod mentorstvom Lučke Susič in

Julije Berdon prikazali svetle, pristrčne vtise pesničine ljubezni do narave, a so se tudi dotaknili temnih plati krajevine zgodovine. O življenju pogumne ženske in o dediščini umetnice pa je spregovoril gost večera, kulturni in javni delavec, podpredsednik Svetovnega slovenskega kongresa Tomaž Pavšič. Pred nabito polno dvorano Finžgarjevega doma, kjer sta v prvi vrsti sedela tudi prof. Lojzka in Andrej Bratuž, je v svojem navdušenem nagovoru “primorskim rojakom” poudaril predvsem vlogo in pomen tu živeti Slovencev, katerih je Šorlijeva svetel primer in zgled. Njen opus in življenjske izkušnje tako ob strani moža, narodnega mučenika, kot kasneje skozi trpljenje preganjanja, zapora in jetniškega taborišča, so emblematični dokaz, da je Gorica zgodovinska, pomenljiva slovenska postojanka. Ljubka Šorli, ki se je tudi v najbolj temnih trenutkih znala izražati z nežnostjo pesniške govornice, pa je po besedah govornika postala “zvonka, brneča struna naše zgodovine in bolečine”. Duh njenega pesniškega in življenjskega navdiha je prav gotovo prepoil program večera in ga zaznamoval s svežo, prisrčno, spomladansko noto, ki jo njena poezija vedno komunicira.

PAL

ŠKOFIJA TRST Sporočilo msgr. Crepaldija za postni čas 2010

Od greha prestopimo k novemu življenju (2)

Točka 3. V Novi zavezi se Jezus razodeva kot “sin človekov (ki) bo (...) prišel v veličastvu svojega Očeta (...) in takrat bo vsakemu povrnil po njegovem delu” (Mt 16, 27). Jezus je s svojim vstajenjem dokončno premagal smrt in je s tem začel paruzijo, ki je istočasno stvar sedanjosti in stvar prihodnosti. Njega pričakovati z upanjem in se že zdaj veseliti srečanja z Njim je osnovna drža kristjana, ki mu je vedno pred očmi napoved ponovnega snidenja, ki je bila izrečena ob vnebohodu (Apd 1, 11), in prosi, da bi do tega čim prej prišlo: “Maranata: pridi, o Gospod!” (1 Kor 16, 22), “Pridi, Gospod Jezus!” (Raz 22, 20).

Gledano z vidika Nove zaveze, je upanje sinovska/hčerinska in zaupljiva predanost Očetu, kateri ve, česa potrebujemo (Prim. Mt 6, 8), in “vsem rad daje in ne sramoti” (Jak 1, 5). Tako kot je Odrašenik izročil Svoje življenje v Očetove roke (prim. Lk 23, 46), naj bo kristjan zasidran v Večnem, ker je njegovo upanje kakor zanesljivo in trdno duhovno sidro v onstranstvu, kamor je za nas že vstopil naš predhodnik Jezus (prim. Heb 6, 19-20).

4. V vsakdanjem življenju je upanje pričakovanje zaželenih dobrin.

V tem oziru je to stvar prihodnosti. Vsak izmed nas si od prihodnosti obeta radost in veselje. Upanje skuša nekako nadomestiti revščino in bednost človeškega bivanja. Upanje je teologalna krepost, ki nam daje moč, da nenehno težimo k preseganju človeških zmogljivosti, ker se ne zanašamo več le nase, temveč dopustimo Bogu, da nas podpira, in popolnoma zaupamo v Njega. Apostol Pavel meni, da je razločilna prepoznavnost kristjana nov lahko le upanje. V pismu je Efežane spomnil, da so bili “brez upanja in v svetu brez Boga” (Ef 2, 12), predno so postali kristjani. Kristjanom v Tesaloniki govori o upanju, ki presega smrt, da se ne bodo vdajali žalosti “kakor drugi, ki nimajo upanja” (1 Ts 4, 13). Najbrž je prav pomanjkanje upanja značilno za one, ki so brez daru vere, da so nekako brez osnovnega upanja. Kaj pa je to osnovno upanje? Sveti Pavel odgovarja, da so drugi brez upanja, ker je edino Jezus Kristus osnovno upanje: brez Njega, brez Njegove smrti in brez Njegovega vstajenja ni prave in resni-

čne vere. Biti kristjan pomeni torej živeti iz upanja in v upanju v Gospoda Jezusa; besedi vera in upanje sta na različnih mestih zamenljivi. Prav zato sv. Peter v svojem prvem pismu pravi, da “vselej bodite vsakomur pripravljeni odgovoriti, če vas vpraša za razlog upanja, ki je v vas” (1 Pt 3, 15), ko načena vprašanje o širjenju vere med pagani. Avtor pisma Hebrejcem opiše krščansko vero kot “izpoved upanja” (Heb 10, 23); k temu bi lahko dodali še celo vrsto citatov iz sv. Pisma in iz spisov cerkvenih Očetov. 5. Zato da se ne bomo oplajali ob neumnih utvarah, ki nas bodo vselej razočarale, se vprašajmo, kje je ali kdo je temelj našega upanja. Spoznali bomo, da je edino posebnost, bistvo, obstoj, lahko temelj tistega brezpogojnega zaupanja, ki je za kristjane nujna drža. Naj nas v tem razmišljanju vodi Pismo Hebrejcem. Tako pravi: “Je pa vera temelj tistega, v kar upamo, zagotovi-lo tistega, česar ne vidimo”. (Heb 11, 1). V grškem besedilu je temelj hypostasis (podstat), kar najdemo tudi v Heb 1, 3 (Sin je “odtis” (Božjega) obstoja”, dobesedno “začetek njegovega bivanja”) ter v Heb 3, 14: za kristjane naj velja, da bi “obstoj, ki smo ga prejeli na začetku, ohranili neomajen do konca”. Tri omenjena besedila skupno kažejo jasno sliko: izkustvo je minljivo, Bog pa, ki se razodeva in je prisoten v Kristusu, Edini ostane. Bog je trajna

stvarnost, edina resnična hipostaza, podstat, zanesljiv temelj, na katerem stoji upanje krščanskega človeka. Verovati v Boga je namreč to, da gremo izpod sence, da se odmaknemo od valovanja minljivih reči in da pridemo k luči, na zanesljiva tla prave stvarnosti; je to, da dospemo k osnovi vsega. Z vero se v nas zasadi krščansko upanje in v veri najde svoj temelj. Želja, da dosežemo odrešenje in veselje, ki sili iz vse naše biti, se ne izteza v prazno, temveč je zakoreninjena v Božji Besedi, ki se je razodela v Kristusu. S Kristusom je naša podstat pri Bogu. Na nas je, da se odločimo za živeti poleg Boga, da ne bomo naše življenje odmakneno na rob in da ne bomo tvegali, da se v primežu razkrajajočega razočaranja pogrezne-mo v minljivost. Krščansko upanje je v tem, da razširimo obzorje našega življenja v tolikšni meri, da se Božja prihodnost uresniči že v sedanjem času. Upanje, ki nas podpira, nam omogoča, da z zaupanjem, stanovitnostjo in vztrajnostjo gradimo naše življenje na temelju, ki je Bog sam. Ko se izgubljam med priveski in dodatki, pa nazadujemo, odmikamo se od vsega, kar je pristno, in se končno pokaže, da pravljamo življenje med nepristnimi prividi ali v bednosti razočaranja. Krščansko upanje pa je take vrste, da se sedanjost odpira nad obzorjem večnosti in se večnost ušotori v sedanjosti, da osmisli naša življenja.

/ dalje

Slovensko dobrodelno društvo Zaslužnim študentom so podelili Flajbanove nagrade

Na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva je bila tudi letos krajša, a občutena slovesnost, na kateri so nagradili najbolj zaslužne študentke in študente slovenske narodne skupnosti v deželi. Nagrade sklada Mihaela Flajbana, ki jih SDD podeljuje že 23 let zaporedoma, so bile tokrat namenjene mladim, ki so se odlikovali v akademskem letu 2009/2010.

Ivo Jevnikar je v imenu društva

poudaril doprinos, ki ga je Mihael Flajban prispeval tržaškemu Slovence. Rodil se je v Brdih in se nato preselil v Trst, kjer je bil najprej vajenec v pekarni. Končno je odprl lasten obrat na vogalu med ulicama sv. Frančiška in Carducci. Bil je zaveden Slovenec in je aktivno sodeloval v slovenskih organizacijah. Dejaven je bil na političnem področju (bil je med soustanovitelji Slovenske demokratske zveze) in v kulturnih ter gospo-

darskih krogih. Leta 1972 je postal predsednik Slovenske matice: del svojega premoženja je zapustil tej ustanovi in Sloven-skemu dobrodelnemu društvu, ki je ravno na podlagi te zapuščine sklenilo pomagati mladim rodovom naše narodne skupnosti. Na predlog ocenjevalne komisije je upravni odbor SDD sklenil, da glavni podpora v višini 1.500 evrov, ki se bosta ponavljali vsa leta študija, če bosta nagrajenca redno opravljala izpite in izpolnjevala zahteve iz razpisa, prejmeta lanske maturant iz Gorice in lanske maturantka iz Trsta: to sta Aljaž Sre-

bernič, ki je lani maturiral z najvišjo možno oceno 100 s pohvalo na Državnem industrijskem in tehničnem zavodu Jurija Vege, in Iva Pertot, ki je maturo opravila na klasičnem liceju Franceta Pre-

Foto IG

Obvestila

Dan odprtih vrat na liceju Franceta Prešerna bo v nedeljo, 7. marca 2010, od 10. do 12. ure. Na predstavitve šole in učnih smeri so toplo vabljeni starši dijakov, ki se bodo letos vpisali na višjo srednjo šolo.

V Društvu slovenskih izobražencev (Peterlinova dvorana, Donizettijeva 3) bo v ponedeljek, 8. marca, ob 20.30, gost dr. Pavel Fonda, ki bo govoril na temo Tržaška umobolnica: osrednji dogodek psihiatrije 20. stoletja.

Občine Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor v sodelovanju z zadrugo LA QUERCIA vabijo na drugi del delavnic na temo ohranjanja dobrega počutja za starejše osebe, družine in zainteresirane, ki bodo v kulturnem središču Dom Briškici, Briškici št. 77, ob sredah, od 17. do 19. ure. Prvo srečanje bo 10. marca s fizioterapevko K. Vitez “Naučimo se pravilnega gibanja - drugi del”; nato 17. marca z muzikoterapevko S. Mazziero “Zaplešimo, za boljše počutje 2” ter 24. marca s psihoterapevko M. Bagolin “Spomin in tehnike njegovega izboljšanja - praktični del”. Obisk delavnic je brezplačen, zaželen je predpis v sakralni številki 0402907151, 3456552673 (dr. Roberta Sulčič).

V nabrežinskem župnišču razstavljajo starodavna mašna oblačila in sakralne predmete. Urnik: ob četrtkih, sobotah in praznikih od 16.00 do 19.00 in ob ponedeljkih in petkih od 9.30 do 12.00. Razstava bo odprta do 14. marca 2010.

Zveza cerkvenih pevskih zborov Trst, Zveza pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih

društev Trst - Gorica - Videm, Zveza slovenske katoliške prosvete - Gorica in Javni sklad za kulturne dejavnosti RS vabijo na koncert revije Primorska poje 2010, ki bo v petek, 12. marca 2010, ob 20.30 v cerkvi sv. Jerneja ap. na Opčinah. Nastopili bodo: Združeni zbor ZCPZ - Trst, MePZ Anton Martin Slomšek - Zagreb, MePZ Marezige - Koper, MePZ Zavratac - Idrija, MePZ Sv. Lucija - Piran, MePZ Angelski spev - Otlica in MePZ Quo vadis - Razdrto. **Škofijska komisija** za pastoralno zakoncev in družine je pripravila tudi letos sklop srečanj. Odvijajo se pri Šolskih sestrah pri Sv. Ivanu s pričetkom ob 14.30. Kot je bilo že v preteklosti, se končujejo ob 17.00 s sv. mašo. G. Marko Čizman je prvo predavanje že imel. Spregovoril pa bo še o temah: Jaz in moja žena - moj mož (21.3.); Napočil je čas za dvorjenje (16.5.).

Vabimo vas na osemdnevno potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 z ogledom Moldavije, Bukovine z znamenitimi samostani in Transilvanije. Vpisovanje na upravi v Gorici in uredništvu v Trstu vse do razpoložljivih mest. Akontacija pri vpisu 200 evrov.

Vabilo na romanje v Medjugorje od 23. do 26. aprila letos. Odhod avtobusa iz Nove Gorice, iz Rožne Doline in s Kozine. Romarji iz Slovenije in Italije potrebujejo veljavno osebno izkaznico. Cena potovanja: vožnja, celotna oskrba in prenočišče 110,00 evrov. Vpis pri g. Darkotu, tel. 0481 882395, pri ge. Ani, 003865 3022503 in pri župniku g. Jožetu Markuži, 040 229166.

Darovi

Za Marijin dom pri sv. Ivanu daruje Lojzka Sosič 10 evrov.

BAMBIČEVA GALERIJA

Hommage Ljubki Šorli

vabi na odprtje fotografske razstave

Borisa Princiča

SPOROČILO V STEKLENICI

misli o ustvarjalci Ljubki Šorli bo podala prof. Majda Artač

recitacija: Jasmina Smotlak

harmonikar Manuel Figelj bo za glasbeno medigro izvajal Bacha

sobota, 6. marca 2010, ob 20.30

Opčine, Sklad Mitja Čuk, Proseška ul. 131

Razstava bo odprta do 28. marca

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV-TRST

ZVEZA PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE

ZVEZA SLOVENSKE KULTURNI DRUŠTEV TRST-GORICA-VIDEM

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE-GORICA

JAVNI SKLAD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI RS

vabijo na

koncert revije

PRIMORSKA POJE 2010

sobota, 6. marca 2010, ob 20.30

Marijin dom, ul. Risorta 3 v Trstu

nastopili bodo:

MoPZ Kromberški Vodopivci - Kromberk

Vokalna skupina Unica - Postojna

MoPZ Izola

MoPZ in MePZ Justin Kogoj - Dolenja Trebuša

MePZ Brnistra - Koper

šerna z oceno 100/100. Nadaljnjo podporo pa je prejela še Tjaša

Mazzucca, ki končuje tretji letnik Fakultete za tolmače in prevajalce v Trstu. Podpora v višini 500 evrov pa so prejeli Karin Radovič, Dennis Heric, Neža Kravos, Jana Zupančič, Mihael Nanut, Elija Fajt, Martin Peric, Nina Žvab, Sara Zupančič in Tanja Zorzut. Poudariti gre, da mnogi nagradjenec izhajajo iz množičnih družin; da bi stare denarno nekoliko razbremenili, so se tako odločili, da študijski dejavnosti pridružijo še delovno izkušnjo. Podpora SDD je zato primerna nagrada za njihovo prizadevnost in spodbuda za uspešnost v življenju.

Balantičeve poezije v Špacapanovem prevodu

Predstavitev v videmski palači D' Aronco

Razviti vsak dar, ki smo ga prejeli: to je bila gonilna sila dr. Mirka Špacapana v njegovem vsakdanjem delu. V svojem, žal, prekratnem življenju se je izkazal na marsikaterem področju in to nam je bilo

dvorani Ajace je najprej spregovoril videmski župan prof. Furio Honsell, ki je pozitivno ocenil delo sklada "Blažilne nege Mirko Špacapan - Ljubezen za vedno/Cure palliative Mirko Špacapan - Amore per

strokovno orisala prof. Tatjana Rojc in obrazložila tudi zgodovinski okvir, v katerem je Balantičeva poezija nastajala. Zaradi takratnih prepovedi jugoslovanskih oblasti je zbirka izšla šele po avtorjevi

zopet dokazano na večeru, ki smo mu prisostvovali v sredo, 17. februarja, v videmski palači D' Aronco. Pred leti se je dr. Špacapan lotil prevoda pesmi in ga uspešno končal z delno uglasbitvijo zbirke sonetov slovenskega pesnika 20. stoletja Franceta Balantiča. Zbirka nosi naslov Gospod, za Tabo se bom zdaj napotil/Signore, dietro a Te muovero! i miei passi. V

sempre", kateri predseduje dr. Manuela Quaranta Špacapan. Sklad zbira v teh letih prispevke z namenom, da bi lahko čim prej odprli dom za rakasto obolele. V dvorani sta bila prisotna tudi direktor mestne knjižnice "V. Joppi" prof. Romano Vecchiet in občinska odbornica za urbanistiko Maria Grazia Santoro. Zbirko je občinstvu

smrti v Argentini in prav v tem stoji vezna nit z dr. Špacapanom, ki se je v tej daljni južnoameriški državi rodil in preživel svoja zgodnja otroška leta. Naporno prevajalsko delo, ki ga je Mirko opravil, je nedvomno še enkrat pripomoglo k temu, da lahko tudi italijansko prebivalstvo поблиže spozna našo bogato književnost!

Tanja Peric

Grajsko naselje in stari del mesta (7)

GORICA, NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS

Mariza Perat

Sv. očeta so do prve poštne postaje pospremile kočije in ljudstvo. Medtem ko je Njegova Svetost odhajala na Dunaj, je cesar ukazal nadškofu Edlingu, naj se vrne v Gorico. Obenem mu je prepovedal, da bi se peljal po kakšni drugi poti, kot mu je tudi prepovedal, da bi iskal priložnost, da bi govoril s sv. očetom. Poročilo z žalostjo ugotavlja, da sv. oče samo v Gorici, ob vstopu v avstrijske dežele najbolj pomembnem mestu, ni bil deležen slovesnega javnega sprejema, medtem ko so mu v Ljubljani, v Gradcu in tudi v drugih krajih pripravili slovesen sprejem. "In to", dodaja poročilo, "je Vrhovnemu Poglavarju Cerkve povzročilo veliko bolečino" (Kronika urš. samostana v Gorici s. Concetta Salvagno). V sobi, v kateri je prenočil Pij VI., je ohranjena nje-

ti grofice Chambord so se avgusta 1986 v palači Lanthieri zbrali francoski prestolonaslednik Alfonso Burbonski z materjo ter številni francoski aristokraci (Carlo di Levetzow Lanthieri: Il palazzo Lanthieri, Ediz. della Laguna). Na južni strani palače lahko občudujemo velik, skrbno negovan park. Treba je še omeniti, da je v Lanthierijevi palači takoj po padcu fašizma bila odprta prva "prosvetna" dvorana za Slo-

Del palače Lanthieri in trg sv. Antona danes

Papež Pij VI.

vence v Gorici. Msgr. Mirko Brumat, takratni voditelj slovenske goriske Marijine družbe, je namreč tu vzel v najem večjo sobo, v kateri so družbenice začele nastopati. Dvorana je bila odprta januarja 1944 in se je imenovala Dom Brezmadežne. Že med nemško vojno zasedbo je tu bilo puštanje in istega leta tudi miklavževanje pro-

vo po vojni. Nasproti palače Lanthieri že od 15. stol. dalje stoji palača grofov Strassoldo. V njej so devet let bivali izgnani člani francoske kraljevske rodbine Burbonov. Vemo, da jim je v Gorici bilo zelo všeč in da so v palači Strassoldo radi prebivali, čeprav so v domovini bili vajeni večjega razkošja. V našem mestu so ostali do 9. maja 1845, ko so se preselili v Frohsdorf blizu Dunaja. Ljudstvo je za njimi zelo žalovalo, saj so radi pomagali vsakemu, ki je bil v potrebi (Podatki iz Kronike urš. samostana v Gorici). Od maja 2004 je omenjena palača spremenjena v hotel.

/ dalje

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Boj za normalnost

Pred sabo imam leseno skledo s sadjem. Oranžno-rdeče pomaranče, banane, žal posute z rjavimi pikami, za katere vem, da jih moram v kratkem pojesti, limone tako izrazito rumene barve kot najlepše sonce, ki ga riše nečakinja. Vse je tako **normalno**, tako samo po sebi umevno. Pa ni. Jasno, da ni. Ne le zaradi revščine treh četrtin prebivalstva tega planeta, tudi oblike in barve sadja pred mojimi očmi res niso tako samoumevne. Sinoči je Inštitut za slepe in slabovidne mene in druge goste povabil na večerjo v popolni temi, da bi se lahko za nekaj ur, torej za izredno kratek čas, prepričali, kaj pomeni zradirati vse, na kar se že od rojstva naslanjaš. Nobenih prostorskih koordinat, nobene barvne ali oblikovne razlikovanja, odvisen si od tipa in zvoka. Sedim za skrbno pripravljeno mizo, do katere so nas pospremili tokratni angeli varuhi - slepi natakariji. Prsti mi drse po površini mize, po krožniku, tipam, kje je kozarec, zvoki in glasovi okrog mene se mi zde neverjetno potencirani. Gotovo obstaja kaka znanstvena razlaga za to, da pri bliskoviti odpravi enega čuta potenciraš najmočnejše komunikacijsko sredstvo, ki te povezuje z okoljem: svoj glas. Morda je samo moj občutek, zdi se mi, da so vsi glasovi neverjetno močni, tudi sama moram dvigniti glas, če želim, da pride steklenica vode do mene. Ko jo držim v rokah, v vsej črnini, v katero smo pogreznjeni, se zavem, kako je lahko banalno dejanje v resnici vse prej kaj drugega. Danes razumem, kaj mi je bilo pred časom rečeno:

"V letih se naučiš kretanja v prostoru, ki ga poznaš. Vse lahko opravljam; razlika s tabo, ki vidiš, pa je, da imam možgane stalno pod pri-

tiskom, tudi pri najmanjšem opraviilu. Vedno, brez prestanka, vsako minuto moram preverjati to ali ono, tipati, kako in kaj, prepričati se, ali je ogenj prižgan, ali sem krožnik oprala, ali sem res zrezala otroku meso, ali sta obe nogavici iste barve. Cesta je džungla, vsak centimeter ti je lahko usoden in tega se zelo dobro zavešaš. Ob koncu dneva se ti včasih zdi, da ti poka po možganskih šivih". Mizo delim med drugim z mlajšim parom. Žena z zaobljenim trebuščkom visoke nosenosti, prvi sin je nocoj pri babici. Moški je poln energije. Ob koncu večerje imam v rokah njegovo vizitko. Prestižna deželna funkcija. Vid je izgubil pri osemnajstih. "Dve sta izbiri: ali dopustiš, da te do konca stre, ali reagiraš".

Po nekaj urah se zelo počasi in postopoma prižgajo male svetilke. Gostje nejeverno opazujemo prostor, ki je popolnoma različen od podobe, ki se nam je risala v črnini. Oči povečujejo realnost. Ali jo tema zmanjšuje, kdo ve. Stavek, ki je izrečen, je v svoji enostavnosti, pretresljiv: "Vi ste ponovno prišli k luči, oni ne".

V možganih mi še danes odzvanja tisti "ali dopustiš, da te do konca stre, ali reagiraš", predstavljam si osemnajstletnega fanta, ki v hipu občepi v tej črni zavesi, s katero so zakrite vse svetlobne špranje realnosti, ki ga obdaja. Predstavljam si jezo nad življenjem, morda nad Božjim, predstavljam si nemoč, željo po hitrem zdrsu v odklop. Potem pa tisti stavek, tisti primer boja za normalnost. V mojem okolišju živi mlad fant, ki vsako jutro vneto opravlja svojo dozo jutranjega teka. Pred dnevi, ko si je tudi v najhujšem naluvi nataknil superge, sem si mislila: kako pogumen! Danes lahko samo pomislim, kako je prave pogumneže najti zares vse drugje.

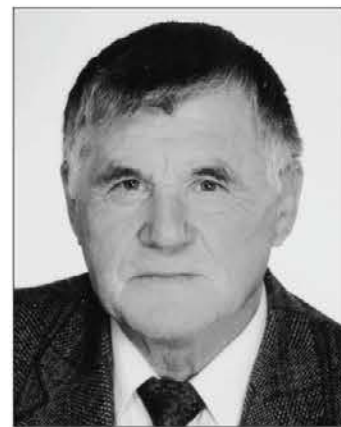

Velika zgodba o rehabilitaciji Tigra

Monografija o Karlu Kocjančiču

Pred nedavnim se je dokaj neopazno znašla na knjižnih policah monografija o Karlu Kocjančiču, ki jo je izdala Založba Mladika iz Trsta. Uredil jo je in zbral gradivo zanjo koprski publicist Milan Gregorič; zaradi njene vsebine bi jo lahko imenovali "velika zgodba o rehabilitaciji Tigra". S tem delom se je koprski kulturni prostor oddolžil tragično preminulemu Karlu Kocjančiču, neumornemu ustanovnemu predsedniku in dolgoletnemu tajniku Društva za negovanje rodoljubnih tradicij Tigr Primorske, vnetemu planincu, nesebičnemu krvodajalcu, uglednemu javnemu delavcu in človeku z veliko človečnosti in toplino.

V obsežnem uvodnem tekstu je Gregorič orisal Kocjančičevo življenjsko pot, ki ga je iz rodni Brkinov (r. v Gradišču 1933, u. 2003 kot žrtev prometne nesreče) pripeljala v Slovensko Istro, kjer si je ustvaril dom in družino, služboval v različnih podjetjih, največ v Luki Koper, in pustil za seboj v koprski civilni družbi neizbrisno sled. Še zlasti v tisočglatem društvu Tigr, ki mu je bil ustanovitelj, ustanovni predsednik in dolgoletni tajnik, in ki si je zastavilo naloge zgodovinsko rehabilitirati Tigr, mu povrniti po krivici odvzeto dostojanstvo, dati zaslužen, tudi materialno priznanje še živečim tigrovcem in njihovim svojem ter celovito in izčrpno obelodaniti njihov protifašistični boj. Temu pa je nasprotovala Komunistična partija Slovenije, ki je še poznega 1958. leta tigrovce označevala za nacionaliste ter agente zahodnih imperialističnih sil, primat v protifašističnem boju pa pripisovala sebi. Tako so morali tigrovci že med vojno in po njej, nekako do ustanovitve društva Tigr 1994. leta, živeti tako rekoč v ilegali, brez kakršnihkoli moralnih in mate-

slovenske zemlje na Velikem Cerju v občini Miren-Kostanjevica, ki je še v nastajanju in v katerega je vtkanega veliko Kocjančičevega dela. Svojevrstni spomenik si je Kocjančič postavil tudi z glasilom društva Tigr Primorski rodoljub, pri nastajanju in urejanju katerega je sodeloval tudi avtor te recenzije. Poudarjajoč na koncu, da se je Kocjančič zavzeto posvečal tudi zamajskemu rojakom, boju za njihove pravice in za ohranitev Jeremijskega, pa da je redno obiskoval njihove kulturne prireditve in kome-moracije, zaključuje Gregorič, "da je malo Gradišče pri Materiji dalo Primorski enega njenih velikih sinov, ki so dostojanstveno opravili svoje življenjsko poslanstvo ter se v njeno knjigo vpisali z zlatimi

črkami".

Natančno ter z mnogimi podatki oprto sta v posebnem prispevku predstavila Kocjančičevo bogato planinsko in alpinistično dejavnost njegova dva planinska tovariša Darko Butinar in Branko Bratož-Jezek. Pri tem sta posebej poudarila njegovo publicistično dejavnost (ureditev zbornika ob 40. obletnici Obalnega planinskega društva Koper, izdaja Planinskega vodnika po Slovenski Istri, Brkinih, Čičariji in Krasu). Sledijo v knjiški spomini na Kocjančiča, ki jih je prispeval tigrovec in bojevniki NOB, zdaj že pokojni Ciril Pelicon, ki je hkrati kot Kocjančičev tovariš in eden od aktiver rehabilitacije Tigra zelo izčrpno osvetlil to veliko zgodbo. Borut Rutar, samostojni kulturni delavec s Tolminksega ter vnet raziskovalec in avtor več publikacij o Tigru, je prispeval obsežno razpravo o poslanstvu Kocjančiča pri rehabilitaciji Tigra in o tem, kako so to zgodbo doživljali preživeli tigrovci. Pri tem ni mogel mimo opazke, da se je po Kocjančičevi smrti s prevzemom tajništva društva s strani deklariranega levičarja Lucijana Pelicona začelo potiskanje društva "v levo", kar je marsikoga odbilo od društva. Evstahij Pregelj, avtor zamisli o veličastnem spomeniku na Velikem Cerju ter eden izmed organizatorjev pri njegovem uresničenju, je v svojih dveh prispevkih opisal najprej svoja srečanja s Kocjančičem in nato še Kocjančičevo vlogo pri postavitvi spomenika. S prispevkom Upanje je popkovina sveta se je p-sniško občuteno oddolžil prijatelju Kocjančiču pisatelju Marjan Tomšič. V občutenih spominskih zapisih sta se spomnili Kocjančiča tudi zgodovinarica dr. Mira Cencič, rekoč, da je pomenil "hrbtenico in srce društva Tigr", ter zamajski rojakinja Bogomila Lupinc. Knjiga prinaša tudi številne govore ob odprtem grobu in zapisi ter pregled petnajstih pomembnih priznanj, ki jih je Kocjančič prejel v življenju za svoje nesebično delo.

Jože A. Hočevar

Finančna pomoč italijanske države slovenski narodni skupnosti naj bo stalna

Premier Borut Pahor poziva javnost, naj razume in podpre politiko vlade

V Sloveniji demokracija ni ogrožena do take stopnje, da bi razpadla kot temeljni družbeni odnos, vendar delujejo težnje in politiki, ki si prizadevajo, da bi si vzrode oblasti in odločanja prisvojile le t. i. leve politične sile, ki se navdihujejo tudi iz vzorcev nekdanje totalitarne države in družbe. Takšna mnenja izhajajo tudi iz usmeritev starostne slovenske levice, 94-letnega Nika Kavčiča, ki se je zavzel za zamenjavo predsednice Katarine Kresal in vodstva LDS, za "osvežitev" levice in nemara tudi za odstaveitev predsednika vlade Boruta Pahorja.

V omenjeni politični okvir je mogoče uvrstiti večino dogodkov in tudi afer, ki se dogajajo v Sloveniji. Vanje so vpleteni znani ljudje z vseh vrhov oblasti. V državnem zboru razpravljajo o predlogu ustavne obtožbe zoper predsednika Slovenije Türka, ker naj bi s podelitvijo odlikovanja predstojniku tajne politične policije v prejšnjem režimu, Tomažu Ertlu, prekršil veliko ustavnih določil in zakonov. Posebna parlamentarna preiskovalna komisija se ukvarja s primerom ministra Gregorja Golobiča. Dolžijo ga, da je utajil davke in si na nezakonit način pridobil posojilo banke za podjetje Ultra v Zagorju, katerega je solastnik. Opozicijske stranke SDS, SLS in SNS, zahtevajo, da Državni zbor

izreče nezaupnico ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Milanu Pogačniku, ter notranji ministrici in predsednici LDS Katarini Kresal. Oba naj bi bila vpletena v afero s psi bulmastifi, ki se zmeraj povzroča ogorčenje slovenske javnosti.

Premier Pahor je v svojih izjavah izmuzljiv in se doslej še ni jasno opredelil do problemov, nastalih v zadnjem času in tudi ne do afer psov, morilcev dr. Saše Barčičeviča. V četrtek, 25. februarja, je po seji vlade na javni TV Slovenije pozval državljane, naj verjamejo in zaupajo njegovi

Borut Pahor

politiki pri premagovanju gospodarsko-finančne krize, ki da je najvažnejša naloga vlade. Hkrati je vzel v bran ministre, organe in službe, vpletene v afero s psi, in zagotovil, da bodo to in druge afero razčistili. Dogaja pa se drugače, kot je obljubil predsednik vlade. Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani je

namreč prepovedalo objavo izsledkov in poročil o "primeru bulmastifov z Oražnovce ulice 11 v Ljubljani, ker bi to domnevno škodilo predkazenskemu postopku". Direktorica veterinarske uprave Slovenije Vida Čadonič-Spelič se je zavzela, da javnosti sporočijo vsaj tiste rezultate preiskave, "ki bi potrdili ali ovrgli sum zlorabe psov. Želeli bi povedati samo to, kaj je pokazala preiskava, brez objavljanja podrobnosti". Vse kaže, da vplivne osebnosti z območja vlade, strank koalicije in tudi javna občila, ki jih navdihuje sedanja oblast, poskušajo

preprečiti objavljanje podrobnosti afere, ki bi lahko škodile vpletenim. V opozicijskih strankah opozarjajo, da je cenzura po izbruhu t. i. garažne afere skoraj uspela. Potem ko cenzura ni uspela, se je začelo spreobračanje. Uvodničarka in urednica tednika Mag, priloge Dela, si je ob naštevanku odzivov ljudi na garažno afero dovolila celo zapisati, "da je z narodom v tej deželi nekaj hudo narobe". Ta misel je bila objavljena s poudarjenimi črkami.

O tej aferi je svoj komentar na spletni strani stranke SDS objavil tudi Janez Janša. Dal mu je pomenljiv naslov Boga ni. Vse je dovoljeno. Razčlenil je stanje in

razmere v slovenski družbi in državi ter ob tem tudi zapisal: "Mučna in tragična smrt pripadnika levičarske elite je razgalila delovanje mafijskega omrežja, ki omogoča ljudem brez vesti stanje, v katerem je vse dovoljeno. Dobesedno vse. Niso jim dovolj samo zlorabe sistema in ljudi, pred njimi niso varne niti domače živali". Glede vloge slovenske politične levice pa Janez Janša meni, "da je na razpotju. Prva pot jo vodi nazaj v ponovno povampirjenje prevladujoči moči, z uporabo teze, da je z narodom te dežele nekaj hudo narobe. Druga pot, za katero močno upamo, da se bo uresničila, pa vodi v nastanek normalne leve opcije, očiščene zablode, da pravil v družbi ni in da je vse dovoljeno".

Med pomembnejšimi dogodki iz tekoče politične kronike omenjamo, da sta premier Borut Pahor in minister za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjan Žekš izrekli zadovoljstvo, ker je predsednik italijanske vlade Silvio Berlusconi odobril manjkajočo pomoč za potrebe slovenske narodne skupnosti v Italiji za letošnje leto. Toda po mnenjih iz politike, naj bi Italija sprejela sistem in pravila za stalno financiranje naše manjšine. S tem bi preprečili, da bi bila omenjena pomoč odvisna od trenutne politične volje italijanske vlade in ravni njenih odnosov s Slovenijo.

Marijan Drobež

Na predlog predstavnikov novogoriških svetniških skupin

Borut Pahor naj bi vsaj enkrat na leto obiskal Novo Gorico

V Novi Gorici predstavniki političnih strank, svetniških skupin v mestni občini ter Forumu za Goriško in drugih organizacij civilne družbe pogosto izražajo željo, da naj bi premier Borut Pahor bolj pogosto obiskoval Novo Gorico, to je območje, kjer je bil izvoljen za poslanca v državnem zboru. Seveda je ta izvolitev omogočila, da je lahko postal predsednik vlade. Predlog v omenjenem smislu je nedavno dal tudi dr. Robert Golob, predstavnik

svoje liste v mestnem svetu. Menil je, "da Borut Pahor ne glede na to, da je postal predsednik vlade, vsaj moralno predstavlja poslanca iz Nove Gorice, kjer je bil izvoljen. Mislim, da je skrajni čas, da se predsedniku vlade da pobudo, da vsaj enkrat letno pride kot zastopnik območja, kjer je bil izvoljen, v Novo Gorico ter se sestane s predstavniki svetniških skupin. Na takem sestanku bodo bistveno lažje dosegli kaj koristnega za Novo Gorico preko našega izvoljenega poslanca". Nekoliko nenavadno in čudno za našo demokratično prakso pa je mnenje dr. Roberta Goloba, "da bi sestanki predsednika vlade v Novi Gorici morali potekati brez medijev".

Kratke

Predstavitve KD Stanko Vuk iz Mirna in Orehovalj v ZKD Nova Gorica

V četrtek, 4.2.2010, smo v prostorih ZKD Nova Gorica predstavili naše društvo, to je Kulturno društvo Stanko Vuk iz Mirna in Orehovalj. Uvodni del prireditve smo posvetili življenju in delu

pisatelja Stanka Vuka, po katerem nosi naše društvo tudi ime. Z besedo in poezijo smo skušali poslušalce seznaniti s tragično življenjsko zgodbo mladega ustvarjalca in jim približati njegovo delo. Na plakatih smo s fotografijami predstavili pet let delovanja društva, ki se, kljub temu da nima ustreznih prostorov, trudi za zanimiv in pester program.

V osrednjem delu prireditve smo poslušalce popeljali 500 let v preteklost, v čas Primoža Trubarja in prvih slovenskih knjig. Prireditve in razstavo z naslovom Primož Trubar-Rodoljub Ilirski smo pripravili v počastitev 500-letnice Trubarjevega rojstva, to je leta 2008. Oboje je plod sodelovanja med Kulturnim društvom Stanko Vuk in Osnovno šolo Miren. S tem delom smo se prvič predstavili novembra 2008 v prostorih OŠ Miren, ponovili pa v Doberdobi in Vrtojbi. Na razstavi smo imeli na ogled tudi Dalmatinovo biblijo, ki je upravičeno vzbudila izjemno zanimanje obiskovalcev. Enega izmed redkih, še ohranjenih izvodov tega veličastnega dela nam je za razstavo posodil zbiratelj in velik ljubitelj knjig Roman Gergolet iz Doberdoba.

Zadovoljni smo, da se je četrtekovega večera v Novi Gorici udeležilo precejšnje število poslušalcev.

V Sloveniji veliko zanimanje za učenje francoskega jezika

V Sloveniji, kjer je med tujimi jeziki še zmeraj najbolj razširjena angleščina, se večja tudi zanimanje za učenje francoskega jezika.

Mesto omenjenega jezika v slovenskem šolskem in visokošolskem sistemu se je začelo krepiti leta 2004, ko je bila Slovenija sprejeta v EU, pa tudi zato, ker ima francoščina status delovnega jezika v evropskih ustanovah. Francoskega jezika se zdaj uči 1.967 učencev na triindevetdesetih osnovnih šolah. V gimnazijah se uči francoščino 10,81 % dijakov. Nekatere srednje šole ustanavljajo "evropske oddelke", kjer je še večji poudarek na francoščini, ki jo z več disciplinarnimi projekti razširjajo na druge predmete. Pri učenju francoskega jezika ustanova z imenom Francoska šola v Ljubljani ponuja še dodatno podporo. V centru mesta namreč izobražuje otroke od drugega do petnajstega leta starosti v francoščini. V Sloveniji je tudi veliko tečajev francoskega jezika.

V časniku Delo pripravljajo zamenjavo odgovornega urednika

Nadzorni svet osrednjega slovenskega dnevnega časnika Delo izvaja postopek za zamenjavo odgovornega urednika Darjana Koširja. Dolžijo ga, da je sokriv za zniževanje naklade, finančno izgubo in nasploh za upadanje bralnosti časopisa, ki je sicer last Pivovarne Laško. Prihajalo naj bi nadalje do zanemarjanja razvoja novinarskih in uredniških pristojnosti ter izrabljanja časnika za politične in zasebne cilje. Darjan Košir se je pogosto skliceval na načelo objektivnosti ter na etiko in moralo kot vrednoti, ki naj bi veljali v časnikarstvu; znan pa je tudi po tem, da je pred zadnjimi parlamentarnimi volitvami bralce Dela pozval, naj glasujejo proti Janezu Janši. Nova odgovorna urednica Dela naj bi postala Romana Dobnikar-Seruga, ki je zdaj odgovorna urednica časnika Nedelo.

Na prvi katoliški fakulteti poudarek etiki in življenjskim vrednotam

V Sloveniji so se 12. in 13. februarja prihodnji dijaki in študenti seznanjali z možnostmi za izobraževanje na srednjih šolah in fakultetah. Možnosti je zelo veliko, in to skoraj v vseh večjih krajih. V Ljubljani so pripravili pogovor tudi s prihodnjimi slušatelji Fakultete za poslovne vede, ki bo pomenila začetek nastajanja slovenske katoliške univerze. Odprijo bodo ob začetku novega akademskega leta 2010/2011. Pomožni ljubljanski škof Anton Jamnik je na srečanju s prihodnjimi študenti dejal, da bodo v pedagoškem procesu na Fakulteti za poslovne vede zelo upoštevali etiko in splošne življenjske vrednote. Študente torej ne bodo izobraževali za tajkune. Šolnina za eno akademsko leto bo znašala 2.400 evrov.

Zaskrbljujoč podatek iz revije za zdravstvena vprašanja

Tobak je razlog za tretjino vseh smrti v starostni skupini 35-69 let

V novi številki revije za aktualna zdravstvena vprašanja, ki jo izdaja zavod Prva zdravstvena asistenca v Ljubljani, so temo meseca ponovno namenili škodljivosti tobaka. Priznani strokovnjak za pljučne bolezni, prim. mag. Matjaž Turel, je v svojem prispevku opozoril, da je tobak razlog oz. krivec za tretjino vseh smrti v starostni skupini 35-69 let. V tej starostni skupini tobak zavzema prvo mesto med posameznimi vzroki prezgodnjih smrti. Slovincem svetuje, naj opustijo kajenje. Navaja, "da so v cigarettnem dimu dr. za

dokazali nekaj tisoč različnih snovi. Med njimi so nekatere farmakološko aktivne, druge strupene za celice, tudi rakotvorne. Zaradi omenjene značilnosti so tudi učinkini na človeško telo različni. Posledice so bolezni številnih organskih sistemov. Kadilec vdihne dim od 50 do 100-tisočkrat na leto. Dimu so neposredno izpostavljene sluznice ust, žrela, nosne votline, grla, sapnika in sapnic (bronhovi). Del strupenih snovi iz cigaretne dima se raztaplja tudi v sluzi in ga pogolt-

nemo, nekaj jih vsrka kri. Pri kadilcih sta pogostejši tudi gripa in pljučnica. V Sloveniji je od vseh primerov smrti za rakom kar

30% neposredno povezanih s kajenjem cigaret. Moški, ki pokadi škatlčo cigaret na dan, desetkrat pogosteje zbolijo za pljučnim rakom kot nekadilec, če pa pokadi dve škatlci na dan, 25-krat. Pri tem je dokazano, da tudi pasivno kajenje (to je dolgotrajno bivanje nekadilcev v zakajenih prostorih) povzroča pljučnega raka pri nekadilcih. Strokovnjak za pljučne bolezni, prim. mag. Matjaž Turel, je svoj članek v reviji za aktualna zdravstvena vprašanja zaključil z mislijo, "da je življenje lahko lepo, zanimivo in vznemirljivo tudi brez cigarete. Predvsem pa daljše".

Kitajska

Število milijarderjev se kljub krizi povečuje

Število milijarderjev na Kitajskem se je kljub svetovni finančni in gospodarski krizi letos v primerjavi z lanskim letom povečalo s 101 na 130, v letnem

slov na nepremičninskem trgu in borzi ter iz naložb v velikem obsegu kopiciti stran od žarometov javnosti", je poudaril tvorec raziskave Rupert Hoogewerf, ki je pri

Wangu, ki je skoraj 28-odstotni lastnik podjetja, je letos finančno precej pomagal ameriški milijarder Warren Buffet. Američanovo podjetje MidAmerican Energy Holdings je namreč za 230 milijonov evrov kupilo desetodstotni delež v BYD. Lanski najbogatejši Kitajec, Huang Guangyu, ki je svoje bogastvo ustvaril skozi rast največje kitajske trgovske verige s tehničnim blagom Gome, pa je s premoženjem v višini 3,4 milijarde dolarjev padel na 17. mesto na lestvici, potem ko so ga konec lanskega leta priprli zaradi domnevnih borznih zlorab.

Za razliko od Wanga in Huanga je večina superbogatih obogatela z nepremičninskimi in borznimi posli ter z rudarstvom. Na lestvico 1000 najbogatejših Kitajcev, ki povrh vsega sploh ne vključuje posameznikov iz Hong Konga in Macaa, se je letos uvrstilo 180 novih posameznikov, in to kljub dejstvu, da se je prag za vstop zvišal s 100 na 150 milijonov dolarjev. "Od leta 2004 se je število Kitajcev z bogastvom najmanj 150 milijonov dolarjev povečalo za desetkrat, s 100 na 1000", je pojasnil Hoogewerf.

Wang Chuanfu, predsednik uprave in ustanovitelj družbe BYD

poročilo o 1000 najbogatejših Kitajcih ugotavlja revija Hurun. Poleg tega avtorji raziskave opozarjajo, da je milijarderjev realno še enkrat toliko, saj se mnogi javno ne izpostavljajo.

"Bogastvo Kitajske se povečuje z vratolomno hitrostjo. Realno število milijarderjev lahko podvojimo na 260. Se vedno je veliko milijarderjev, ki niso na radarju javnosti, saj jim uspeva bogastvo iz po-

tem pojasnil, da ima Kitajska tako zdaj drugo največje število milijarderjev za ZDA. Na čelu lestvice je Wang Chuanfu, predsednik uprave in ustanovitelj družbe BYD, ki proizvaja litij-jonske baterije in električne avtomobile. Wang je letos na lestvici poskočil za 102 mesti. Njegovo osebno premoženje pa se je povečalo skoraj petkrat na 5,1 milijarde dolarjev.

Postopna priznanja EU izvirnim slovenskim jedem Zaščiteni ekstra deviško olje iz Slovenske Istre in idrijski žlikrofi

V Sloveniji gojijo nekatere znane kmetijske pridelke in uživajo več tudi v svetu kulinarike preizkušenih jedi ter zanje želijo pridobiti evropski status in zaščito. Evropska komisija je tako s posebnim sklepom zaščitila označbo porekla ekstra deviškega olja, ki ga pridelujejo v Slovenski Istri. Pri tem pa ostaja nejasen in

negotov status takšnega olja, ki ga pridelujejo tudi drugod, denimo v Brdih in v Vipavski dolini. Pred kratkim je Evropska komisija status tradicionalne posebnosti

mo v Sloveniji. Zajamčena tradicionalna posebnost namreč ni vezana na določen prostor ali ozemlje. To pomeni, da bodo idrijske žlikrofe lahko pripravljali tudi

priznala tudi idrijskim žlikrofom, ki so v Sloveniji znana in razširjena jed. Vendar omenjeno določilo ne pomeni, da bi idrijske žlikrofe v prihodnje lahko pripravljali samo v Sloveniji. Zajamčena tradicionalna posebnost namreč ni vezana na določen prostor ali ozemlje. To pomeni, da bodo idrijske žlikrofe lahko pripravljali tudi

v vseh državah članicah EU, vendar le po natančno predpisanem in določenem receptu, ki izhaja iz Idrije. V postopku pred pristojnim organom EU so med slovenskimi pridelki ali jedmi še bovški sir, kranjska klobasa, kraški pršut, preška tunka, štajersko-prekmursko olje ter šebreljski in zgornjesavinski želodec. Pridobili naj bi pravico do označbe porekla. Na priznanje zajamčene tradicionalne posebnosti pa med slovenskimi jedmi še čakata prekmurska gibanica in belokranjska pogača.

Rezultati evropske raziskave Sposobni za delo

Več kot 100 milijonov Evropejcev trpi za revmatičnimi obolenji

Več kot 100 milijonov ljudi v Evropi trpi za različnimi revmatičnimi obolenji. Od tega jih je več kot 40 milijonov v delovnem razmerju, 40 odstotkov med njimi jih je moralo pustiti delo zaradi svojega zdravstvenega stanja. To kažejo rezultati evropske raziskave Fit for Work (Sposobni za delo), ki so jo predstavili na nedavni novinarski konferenci, o kateri poroča Slovenska tiskovna agencija. Raziskavo Fit for Work je v 25 evropskih državah izvedla raziskovalna organizacija The Work Foundation (Fundacija za delo). Rezultate raziskave za celotno Evropo so prvič predstavili konec septembra lani v Bruslju. Slovenski del raziskave je še v delu in bo predstavljen v naslednjih mesecih.

Rezultati raziskave na evropski ravni kažejo, da so kostno-mišična obolenja 'kriva' za skoraj polovico oz. 49 odstotkov vseh odsotnosti z delovnega mesta in za 60 odstotkov trajnih nezmožnosti za delo v EU. Kostno-mišična obolenja tako EU stanejo med 0,5 in dva odstotka bruto domačega proizvoda letno. Ta je v letu 2007 znašal 12.300 milijard evrov, izguba dveh odstotkov tako znaša okrog 240 milijard evrov.

Več kot 100 milijonov evropskih državljanov trpi za kroničnimi bolečinami v mišicah in sklepih, vendar bolezní ne diagnosticirajo v 40 odstotkih primerov. Med delavci s kostno-mišičnimi obolenji jih 67 odstotkov poroča, da je bo-

lečina bistveno zmanjšala njihovo kakovost življenja, pri 49 odstotkih je omejila vrsto dela, ki ga lahko opravljajo, 25 odstotkov pa nikoli ni obiskalo zdravnika zaradi bolečine.

Vzporedno s predstavitvijo raziskave bodo v Sloveniji potekale aktivnosti osveščanja splošne javnosti o pomembnosti in posledicah revmatizma. Od srede do torka, 2. februarja, bodo člani Društva revmatikov Slovenije zbirali misli podpore in s tem pomagali zbrati sredstva za izobraževanje revmatikov o načinu življenja z revmatično boleznijo.

Izraz revma opisuje več kot sto različnih bolezenskih slik, vsako od njih pa spremljajo bolečine oz. težave z mišicami, sklepi in kostmi. Vzroki za revmo so zelo različni, najpogostejši pa so obraba sklepov, neugodna drža na delovnem mestu, dedna obremenjenost, poškodbe kit in prirojene težave s sklepi.

Revmatolog iz Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana Matija Tomšič pojasnjuje, da je revmatoidni artritis najpogostejša vnetna revmatična bolezen. To je kronična bolezen, ki v primeru nezdravljenja privede do invalidnosti. Prizadene mlado populacijo, okoli 50 odstotkov bolnikov z revmatoidnim artritisom namreč zbolijo že okrog 30. leta starosti, trikrat pogostejše zbolijo ženske.

V Sloveniji je kakovost zdravljenja te bolezni po njegovih besedah čedalje boljša, kljub temu pa zaostajamo za ostalimi zahodnimi državami v Evropi. "Ne moremo dovolj pogosto in dovolj tesno spremljati teh bolnikov, ker nam ne odobrijo toliko ambulantnega dela, kolikor smo ga sposobni narediti", pojasnjuje Tomšič in dodaja, da Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije trenutno plača polovico storitev, ki jih opravi.

Po mnenju podpredsednika Društva revmatikov Slovenije Andreja Gregorčiča za bolnike z revmatičnimi obolenji v Sloveniji ni najbolje poskrbljeno. Pripombe ima predvsem na čakalne dobe za dostop do revmatologa, te znašajo okoli enega leta, na dostop do zdravljenja v zdraviliščih, pogreša tudi bolj celostno obravnavo bolnikov. Sicer priznava, da se je kakovost zdravljenja v zadnjih letih bistveno izboljšala.

V Sloveniji nacionalni program obvladovanja sladkorne bolezni Doslej ugotovljenih okrog 125.000 sladkornih bolnikov

V Sloveniji je skupina zdravnikov z vseh področij oz. specialnosti, ministrstva za zdravje in drugih ustanov ter ob sodelovanju Zveze društev diabetikov Slovenije pripravila predlog nacionalnega programa obvladovanja sladkorne bolezni. Gre za prvi dokument take vrste in namena, ki kaže, da v slovenskem zdravstvu vendar ni vse slabo, kot se včasih prikazuje v javnosti. Sladkorna bolezen je v razvitih državah, tako tudi v Sloveniji, najbolj razširjena kronična nenalezljiva, vendar žal tudi neozdravljiva bolezen. V Sloveniji so doslej odkrili okrog 125.000 sladkornih bolnikov, kar pomeni približno 6,9% vsega prebivalstva. Večina prizadetih ima sladkorno bolezen tipa 2, ki jo bolniki pridobijo predvsem z nepravilnimi življenjskimi navadami, pomanjkanjem gibanja, neustreznim prehrano in s čezmerno težo. Bolezen se tudi v Sloveniji hitro širi, diabetes ne prizanaša niti mladim.

Skladno z omenjenim nacionalnim programom obvladovanja sladkorne bolezni, ki bo veljal za obdobje med leti 2010 do 2020, bodo na ravni ministrstva za zdravje oblikovali seznam podatkov o sladkorni bolezni in bolnikih v Sloveniji in ga vključili v tako imenovani elektronski zdravstveni zapis. Takšne podatke sicer že več let zbirajo v kliničnem oddelku za žilne bolezni Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani. Zbiranje podatkov o bolezni in obolelih je zapleteno in pomembno tudi zaradi tega, ker le-to zdravijo različni specialisti, od diabetologa, osebnega zdravnika, urologa in oftalmologa in drugih. Po novem bodo sladkornim bolnikom po

vanja sladkorne bolezni, ki bo veljal za obdobje med leti 2010 do 2020, bodo na ravni ministrstva za zdravje oblikovali seznam podatkov o sladkorni bolezni in bolnikih v Sloveniji in ga vključili v tako imenovani elektronski zdravstveni zapis. Takšne podatke sicer že več let zbirajo v kliničnem oddelku za žilne bolezni Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani.

Zbiranje podatkov o bolezni in obolelih je zapleteno in pomembno tudi zaradi tega, ker le-to zdravijo različni specialisti, od diabetologa, osebnega zdravnika, urologa in oftalmologa in drugih. Po novem bodo sladkornim bolnikom po

vзору t. i. obnovljivega recepta omogočili, da jim ne bo treba večkrat na leto hoditi k izbranemu družinskemu zdravniku le za predpisovanje zdravil ali medicinskih tehničnih pripomočkov.

Predlog nacionalnega programa obvladovanja sladkorne bolezni v Sloveniji je zdaj v javni obravnavi, vlada pa ga bo sprejela v začetku leta 2010. Sicer pa je bilo za sladkorne bolnike v slovenski državi že doslej dobro poskrbljeno. Slovenija nameni za nabavo zdravi vsako leto okoli 20 milijonov evrov. Nadaljnjih 13,5 milijonov evrov je namenjenih nakupu medicinskih pripomočkov

za sladkorne bolnike. V Sloveniji imajo sladkorni bolniki na voljo vsa zdravila, vse inzuline in tudi vse najnovejše pripomočke za obvladovanje omenjene najbolj razširjene kronične nenalezljive bolezni. M.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Palik
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 2. marca, ob 14. uri.

Ko snamemo tisto grdo masko, ki jo nosimo vse leto...

Po pustu se veselimo... posta

Ze od malega so mi dali vedeti, da sem posebej, da stvari doživljam na svojstven način in gledam na življenje iz perspektive, ki največkrat ni skupna perspektiva velikih množic. Tako je tudi z mojim pogledom na pust... in post. Pusta nikoli nisem marala preveč. Ko sem bila še otrok, moji starši niso imeli denarja za pustno obleko, tako so mi kupili le plastično masko, ki sem si jo lahko nadela za veseljačenje s sošolci. Nekako prikrajšana sem bila, saj so mi bile tedaj vseč barvane zvezdice, pisani trakovi in nedolžno veselje. Želja po pustu me je minila ravno tedaj, ko sem postala samostojna in sem imela tudi dovolj denarja, da bi si lahko privoščila obleko. Pa mi ni bilo do norenja, pijančevanja in razuzdanega veseljačenja. Ne maram prisile in tistega občutka, ki ga imaš, ko se po večdnem ponočevanju znajdeš brez misli in energije. Prav nasprotno pa mi postni čas, ki se začne na pepelnično sredo in nas vodi k Veliki noči, pomeni eno izmed najlepših obdobij v letu. Post je čas čiščenja, notranjega, telesnega in duševnega, ter zunanjega, je čas priprave, je čas razmišljanja in je začetek novega ciklusa, nove pomladi, ki prihaja. Post je priložnost, da postanemo novi, boljši ljudje. Čisto po

malem in po svojih močeh. Naša potrošniška družba je post potisnila čisto na rob, pozabila ga je in ga skušala izbrisati, ker se posta ni dalo spremeniti v praznik potrate in nakupovanja. Božič, dan Jezusovega rojstva in največji družinski praznik, je svet potrošništva spremenil v nekaj mesecev trajajoče obdobje nakupovanja, obdobje, ko so trgovine odprte na petek in svete, noč in dan, in ko ljudje brezglavo letajo s polnimi vozički po okrašenih halah in nakupujejo čisto vse, predvsem tisto, česar niso in ne bodo nikoli potrebovali. In časa za prijetno družinsko vzdušje je vse manj, predvsem za vse tiste, ki so zaposleni v trgovinah in morajo tudi ob nedeljah kopiciti številne nadure za pultom ali za blagajno. Nekako podobno se dogaja z Veliko nočjo, največjim krščanskim praznikom, le da, zaradi napovedujoče se pomladi, gredo v tem času najbolj naprodaj počitniški

aranžmaji, razne turistične agencije pa si kar manejo roke, saj v nekaterih državah velikonočni čas sovпада s prvimi daljšimi počitnicami v letu. Postni čas pa je za vse tiste, ki ga živimo in ob njem krojimo

svoje življenje. Še vedno tak, kot je zapisan v evangeliju. Smisel posta je pravzaprav odrekanje. Odrekanje v imenu sebe in sočloveka, na račun tega odrekanja pa se iz starega rojeva novi, boljši človek. Prav zato mi pomeni post tako veselo obdobje, obdobje, ko se nekako

rešim vsega starega, grdega, kar me teži in potiska k tlom. Telesno postenje pa mi daje moč, da urejujem svoje misli in načrte. In v tem je pravo veselje, polno pričakovanja in polno lepega. Zdaj, ko sem prijateljem povedala, da se bom teden dni ali nekaj več postila ob sokovih in se posvečala samotnim sprehodom v objemu narave, vem, da bodo vsi rekli, uboga, jaz tega ne zmorem. Pa ni nič

da bi vedeli čemu. Največ pa je negativnih misli, ki nas težijo in morijo ter nam ne dajo, da bi bili enostavno srečni in zaradi tega tudi dobri. Enostavno ljudje. Prav zato mi je v veselje, ko se odločim, da mi za teden dni ne bo treba razmišljati, "kaj bom dobrega dala v usta", ampak bom svoje moči raje uporabila za to, da bom razumela sebe in smisel svojega življenja. Veliko je ljudi, ki so prepričani, da nimajo karakterja za to, da niso dovolj močni, da ne zmorejo. In ravno v tem je smisel postenja, da zmoremo in da v odrekanju najdemo veselje. Ravno odrekanje namreč je eden izmed najlepših občutkov, saj pomeni zmago. Zmago človeka nad skušnjavo. Pa tu ne mislim samo na odrekanje hrani, ki je zgolj simbolično, ampak odrekanju številnim dobrinam in navadam, ki so nas že zaslužile. Tako se ob postu lahko odrekamo zabavi, internetu, alkoholu, razsipnosti in številnim drugim razvadam. In v miru in tišini spoznavamo, da sreča ni v bogastvu in imetju, temveč v ljubezni in darovanju. Da, kajti namen posta je tudi ta, da se sami odrekamo in da se učimo dajati drugim. Sama vidim v večdnem postenju

priložnost, da nekaj prihranim in zato lahko tudi nekaj več dam, podarim. Tistim, ki so najbolj potrebni pomoči. Post je namreč tudi čas, kot navsezadnje vse leto, da priskočimo na pomoč tistim, ki so v težavah. In da izbrisemo tiste zoprne besede, ki jih imamo vsi prepogostokrat na jeziku: saj sam nimam nič, kaj bom drugim dajal. Pa imamo, vsega preveč imamo. Samo tega si nočemo priznati, ker je z dobrinami nekako tako kot s hrano. Ješ iz navade, čeprav nisi lačen. In kopicíš zgolj iz družbene potrebe, da boš lahko imel in razkazoval, pa čeprav imaš že veliko, lahko bi rekli dovolj. Če pa posta res ne zmoremo, ker se nismo pripravljali na to, bomo ob prvih ledolodnih krčih in lakoti vsaj nekoliko (ampak zelo približno in zelo nekoliko), spoznali, kako je tistim, ki so vsak dan lačni, pa ni v njihovih močeh, da bi rekli, no zdaj bom pa jedel... Zunaj še vedno dežuje in pomladi ni na spregled, uživam ob čaju in tišini, ki je nekako del posta in postnega časa. Zdi se mi, da so ob tistem pršenju in ob naravi, ki se počasi prebuja, celo trgovine manj polne. Post je namreč čas, ko reklame končno umolknejo in ko ni kaj kupovati. Kako lepo je to, kako lep je mir, kako lep je občutek, da ničesar ne potrebuješ. Samo tišino. Da v njej lahko poiščemo sami sebe in snamemo tisto grdo masko, ki je dandanes ne nosimo samo na pustni torek, ampak žal dan za dnevno, skozi vse leto.

Suzi Pertot

Predavanja v goriškem višješolskem središču "Odpri oči, mamilom reci ne!"

Vslovenskem višješolskem središču smo imeli v sklopu zdravstvene vzgoje in boja proti osipu zanimiv sklop predavanj, ki jih je vodil dr. Miha Kramli, strokovnjak za zdravljenje odvisnosti na ZD v Novi Gorici. Projekt Odpri oči, mamilom reci ne! so finančno krili Športno društvo Dom, zadruga Maja in Kulturni dom Gorica. Omenjena predavanja, namenjena vsem dijakom, so bila na licejskem polu Gregorčič - Trubar v mesecu januarju, in sicer 15. januarja, na tehničnem polu Cankar pa 18. in 19. februarja. Dr. Miha Kramli, psihoterapevt, ki vodi Center za bolezní odvisnosti v Novi Gorici, nam je dve uri predaval o mamilih. Prvo uro nam je predaval o kemičnih mamilih, drugo uro pa o nekemičnih. Povedal nam je veliko novih stvari, o katerih nismo nič vedeli, na primer, da, če več kot leto dni jemlješ mamila, nikoli več ne ozdraviš popolnoma. Pripovedoval nam je veliko lastnih delovnih izkušenj. Drugo uro pa je tematika zelo prevzela vse, kajti veliko dijakov sploh ni vedelo, da so nekemična mamila lahko tako nevarna. Tako smo npr. spoznali, da se uporaba interneta v današnji informacijski družbi zaradi široke dostopnosti in preproste uporabe hitro povečuje. Medmrežje je postala priljubljena oblika zabave, ponuja možnost klepetanja, celo iskanja partnerja, je lahko vir različnih informacij in včasih izhod v silo, ko pobegnemo pred problemi v nerealni fantazijski svet. Množična raba spleta in raču-

nose in lastno ustvarjalnost. Pomembna značilnost pri zasvojenosti je, da imata nekdo, ki je več let odvisen od heroina, in drugi, ki je enako dolgo odvisen od internetnih vsebin, podobno poškodovane možgane. Pri obeh nastajajo spominke luknje. Zasvojenost tako kot druge droge pušča v možganih

poškodbe, ki se po abstinenci spremenijo v sledi – te sledi pa zahtevajo ponovitev omame. Človek, ki je zasvojen z internetom, čuti potrebo, da čedalje več časa preživi na medmrežju, da doživi zadovoljitev. Če mu poskušamo rabo interneta ukiniti ali omejiti, postane taka oseba razdražljiva in nemirna. Ker čedalje več časa preživi za računalnikom, opušča medčloveške odnose, lahko opusti službo, šolanje..., počasi se začne osebnostno spreminjati. Pojavljajo se pomanjkanje spanja, bolečine v hrbtu, težave pri šolanju ali na poklicnem področju (nezbranost, zamujanje...). Dolgotrajna raba interneta vpliva tudi na pojavljanje težav v družini in socialnem okolju. To se kaže v zamešanju družinskih obveznosti in prijateljskih odnosov. Osebe si pogosto ne priznavajo, da so zasvojene z internetom, in svojo navezanost nanj poskušajo opravičiti in skriti pred drugimi. Prav tako kot vsi ostali odvisniki od kemičnih snovi tudi odvisnik od interneta doživlja abstinenco krizo, če mu ukinemo rabo interneta. Ko smo poslušali predavanje in resnične primere, nas je vse povedano zelo prizadelo. Realno gledano je večina mladine s tem zasvojena. S predavanjem nam je dr. Kramli želel povedati, kako je to lahko nevarno in da se sami sploh ne zavedamo. Rekel nam je tudi, da nam je on vedno na razpolago. Za ta poučna predavanja se ponovno zahvaljujemo Športnemu društvu Dom, zadrugi Maja in Kulturnemu domu Gorica, ki so ob projektu Odpri oči, mamilom reci ne! finančno podprli predavanje.

Marjeta Urbančič

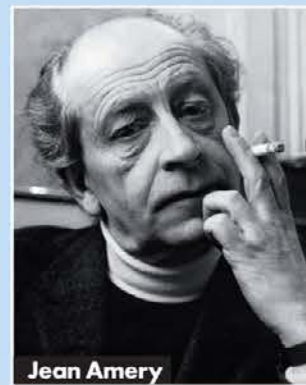
JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

26

Zavestno sem počakal, da mine dan spomina, kakor danes imenujemo dan, ki je posvečen vsem žrtvam holokavsta, najprej zato, ker se ob spominu na žrtve koncentracijskih taborišč vedno raje zatečem k molku in tišini kot pa k besedam, drugič pa zato, ker sem hotel videti, kako bo obisk koncentracijskih taborišč vplival na hčerko Ivano. Če sem pa čisto pošten, moram še dodati, da se tudi sam vedno sprašujem, ali je resnična umetnost še možna po Auschwitzu. Gre namreč za eno temeljnih vprašanj umetnosti minulega stoletja in to vprašanje je po moje še kako živo tudi danes! Pa ne bi tokrat pisal o tem, kako nekateri zgodovinarji omalovažujejo pomen koncentracijskih taborišč, ker sam stojim trdno na prepričanju, ki ga je izjemno lepo ubesedil krščanski mislec Miguel de Unamuno, ko je zapisal, da še tako vrhunsko umetniško delo ne more odtehtati vrednosti in enkratnosti enega samega človeškega življenja. Kako so mladi, med katerimi je bila tudi Ivana, doživljali obisk uničevalnih taborišč, smo lahko prebrali v prejšnji številki Novega glasa, sam pa lahko dodam, da sem bil presenečen, ko sem na domači pisalni mizi kot darilo prejel knjigo pričevalca iz taborišča, Ivana mi jo je prinesla, sama pa jo je prebrala že med potovanjem domov. Že ob samem imenu Josef Mengele se stresem in ni vam potrebno pisati, zakaj je tako, saj je ta človeški stvar danes dejansko sinonim za zlo. In prav o tem zločinskem zdravniku knjiga, ki mi jo je iz Auschwitza prinesla Ivana, govori in me seveda čaka, da jo bom vzel v roke ter prebral. Ko svetujem otrokom in mladim prijateljem knjige, za katere menim, da se jih splača prebrati, pazim, da se vedno izognem nekaterim knjigam, ki so me tako pretresle, da si jih upam svetovati šele, ko imam ob sebi zelo zrelo, zares zrelo in od življenja že preizkušeno osebo. Pošteno priznam, da pri tem mojem ravnanju ne gre za podcenjevanje sogovornika, ampak prej za neko globoko spoštovanje: kot da bi mu hotel prihraniti tisto nevarno sprehajanje po zelo, zelo tankem ledu, ki je ločnica med življenjem in smrtjo, sprehajanje po tistem robu, ki je sicer temeljnega pomena za razumevanje bistva našega življenja, a je obenem lahko tudi izjemno nevarno, še posebej za mlade ljudi. Ko sem vzel Ivanino knjigo v roke, črne platnice ima, sem se zdrznil, saj sem spomnil, kaj spomnil, zagledal sem pred seboj podobo človeka, ki je grozodejstva uničevalnih taborišč preživel, a ga je ta nečloveška, mejna preizkušnja tako zaznamovala, da ni zmožni več verjeti v življenje. Spomnil sem se na pisatelja, čigar pisanje me je izjemno pretreslo, kot me je

pretresel in zaznamoval njegov premišljeni in zavestni samomor. Jean Améry (1912-1978) je ime temu pisatelju, ki se je kot Hans Maier rodil na Dunaju, živel pa je v kraju Honems v zahodnem, alpskem predelu Avstrije, študiral je književnost in filozofijo, se med drugo svetovno vojno priključil odporiškem gibanju; v Belgiji, kamor se je umaknil pred gestapom, so ga ujeli, mučili, poslali v koncentracijsko taborišče Auschwitz, kasneje še v Buchenwald, trpljenje je preživel, rešili so ga v taborišču Bergen-Belsen. Bil je sin Juda in katoličanke, vzgojen je bil v krščanski veri, kar ga je zaznamovalo za vse življenje. Ko se je začelo preganjanje Judov, je bil zmeden, saj, kot sam pravi: "Nisem bil še pripravljen sprejeti bremena judovstva na svoja ramena!" Počutil se je izločenega iz družbe. Preko Francije je zbežal v Belgijo, kjer "so preganjali

Jean Améry

Jude samo zato, ker so bili Judi". Ko so ga ujeli, so ga mučili in še takrat je raje mislil, da to počno zato, ker je bil član odporiškega gibanja kot pa zaradi dejstva, da je Jud. O mučenju je med drugim zapisal: "Moje telo še danes ni pozabilo pokanja in trganja vezi, mišic in vsega v ramenih in rokah..." Šele po prestatnem trpljenju pa se je začela za Amerija, ki je zamenjal ime, priimek in jezik (novo ime je anagram prejšnjega), odločil se je za francoščino, prava kalvarija. Nenehno se je spraševal o lastni identiteti, imel se je za Juda "brez Boga, brez zgodovine, brez mesijanskega upanja judovske narodnosti", a vzgojen je bil kot kristjan. Zavrgel je nemško kulturo, dolga leta v Nemčiji in Avstriji niso smeli objavljati njegovih knjig, a pisal je v nemščini. Vere ni imel, njegov zapis o tem, zakaj po preživetju Auscwitza ne more biti veren, je ena najzahtevnejših stvari, kar sem jih kdajkoli prebral v življenju. Kot Primo Levi in Tadeusz Borowski, druga dva velika pisatelja holokavsta, ni mogel najti več smisla v življenju, večkrat si je poizkusil vzeti življenje, uspelo mu je leta 1978. O Auschwitzu je Jean Améry napisal samo eno knjižico, pred njo, kot je sam povedal, "vsaj 15 tisoč listov papirja". V njegovem zgoščenem pisanju je en sam krik po življenju in veri v življenje in svet, tisti veri, ki jo je izgubil v taborišču, da mu ni nikdar več uspelo "videti čez", da ni zmožni več verovati, niti slutiti ne več Boga. Njegovo pisanje je ena sama bolečina, pripoved o iskanju smisla, pravzaprav nenehno poizkušanje razumeti trpljenje in pri tem ne zahtevati nobenega usmiljenja ne zase in ne za druge žrtve uničevalnih taborišč. In najbrž se tega ne da. Skrajno trpljenje je ostalo tudi Améryju skrivnostno, nerazložljivo, življenje po njem pa neznosno.

To izhaja iz najnovejših raziskav v anglošaskih šolah

V šoli računalnik bolj škoduje kot koristi

V zadnjih časih so starši in šola spregledali marsikatero raziskavo, ki opominja, kako škodljivo vpliva na mladostnike raba računalnika ne samo doma, ampak tudi v osnovni in na nižji srednji šoli. Medtem ko je v teh dneh v San Franciscu direktor družbe Apple, Steve Jobs, predstavljal nov tablični računalnik Ipad, ki bo, kot pravijo, popolnoma spremenil uporabo medijskih sredstev in celo branje knjig, prihajajo nove raziskave iz Združenih držav Amerike in iz Velike Britanije, kjer sta že vsaka šola in vsak razred opremljena z računalnikom in z internetno povezavo. Ena izmed takih raziskav je knjiga *Otrok in stroj*, ki jo je izdala ameriška univerzitetna raziskovalka Alison Armstrong. V njej očita šolskemu sistemu predvsem to, da je potrosila preveč denarja za namestitve računalnikov na šolah in s tem oškodovala druge projekte in predmete, kot sta šport in glasba. V ZDA je že Bill Clinton v devetdesetih letih začel s to akcijo in da-

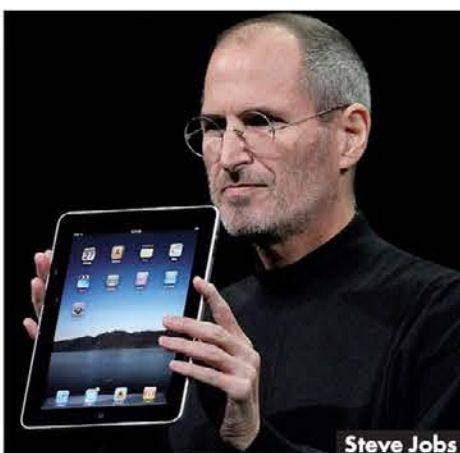
našnji predsednik Obama jo je že skoraj končal. Ameriške osnovne in srednje šole so potrosile za računalnike vsaj 3,5 milijarde dolarjev letno. Ravnateljica neke šole v Los Angelesu je izjavila, da ni nobenih težav dobiti za vsakega učenca računalnik. Težava je v tem, kaj delati z računalniki. Druga težava, ki jo omenja Alison Armstrong, je ta, da se otroci vedno bolj debelijo, vzrok tega je tudi predolgo sedenje pred računalnikom. Raziskave kažejo še, da uporaba računalnika ne izboljšuje šolskih uspehov. Učenci, ki se več časa ukvarjajo z računalnikom, imajo slabše uspehe in nižje ocene, posebno v matematiki. Vedno več staršev je zaskrbljenih zaradi posledic, ki bi jih v šoli povzročilo internetno omrežje v osebnosti in socializaciji dijakov. Starši in razna ekološka društva opozarjajo tudi na neustrezne računalniške tečaje za učitelje, ki nudijo premalo znanja in ne dajo dovolj podlage, da bi bili vzgojitelji dovolj

vešči pri poučevanju z računalniki. Zaradi teh in še drugih vzrokov nekateri raziskovalci imajo velike pomisleke glede uporabe računalnika med poukom. Res je sicer, da je tehnologija vedno bolj prisotna pri vseh gospodarskih pa-

nogah, vendar, če pogledamo, kako učenec dojema, moramo reči, da tudi računalnik kot televizija prinaša nevarnost, ki ji današnji človek, še posebno pa otrok, ni kos.

V zahodnih državah in tudi v Italiji se ponavlja ista politika. Kdo nima v ušesu gesla, ki si ga je pred leti izmislilo šolsko ministrstvo pod Berlusconijevo vlado: v šolskem urniku morajo imeti računalniki in angleščina prvo mesto! Šole si na vse načine skušajo nabaviti čim več računalnikov in mislijo, da bodo s tem zapolnili vzgojno pomanjkljivost. Nekateri so prepričani, da se je začela revolucija in da prihaja čas, ko ne bodo več aktualni zvezki in knjige. Po drugi strani pa se računalniki kopičijo na šolah in ostajajo neuporabni. Neka uč-

teljica mi je že pred leti povedala, da imajo na marsikateri šoli računalnike še zapakirane, saj učitelji ne vedo, kaj in kam z njimi. Kvečjemu jih uporabljajo, da se učenci malo "sprostijo" med uro, tako da si ogledajo spletne strani. Pri raziskavah z računalnikom pa uporabljajo v glavnem le dva gumba: kopiraj in prilepi! Sicer pa je znano, da so današnji najstniki z računal-

Steve Jobs

nikom bolj vešči kot sami učitelji in profesorji. Če jih vprašaj, kaj z njimi doma delajo, nam povedo, da uporabljajo računalnik za igrice, poslušanje glasbe, gledanje filmov ali brskanje po Facebook-u. Sam že več kot dvajset let poučujem na nižji srednji šoli in niti en dijak mi ni povedal, da uporabja računalnik za kaj koristnejšega. To pa

ne pomeni, da ne bi bil računalnik koristen, predvsem za dijake s posebnimi učnimi težavami, ki nujno rabijo pomoč, ker jim ker ne znajo prebrati teksta v knjigi. Toda, kot sam opažam, vsaj na slovenski šoli, se tudi taki dijaki ne poslužujejo računalnika v tej smeri.

Tudi doma računalnik škoduje. Seveda to ne velja za vse mladolletnike. Nekateri namenjajo le nekaj časa igranju in jih to ne moti, saj so prav tako uspešni v šoli in doma. Pri nekaterih pa povzroča računalnik res neobčajne spremembe v vedenju, v odnosu do drugih in tudi v njihovem šolskem uspehu. Raziskave kažejo, da se starši očitno ne zavedajo nevarnosti nekaterih vsebin na računalniku. Učenci so povprečno preveč časa pri računalniku (najmanj 1-2 uri dnevno). Prosti čas sicer radi preživljajo s prijatelji, a na drugem mestu je vedno računalnik. Raziskave pravijo tudi, da je od računalnika hudo odvisnih vsaj od 10 do 15% mladolletnikov. Internet lahko postane zelo zapeljiva pot. Spletne strani in klepetalnice, kot so MySpace, Facebook ali Twitter, jim poceni nudijo možnost, da se izkažejo, da si sami izbirajo "prijatelje", kadarkoli se jim zljubi, brez pravega napora, da si celo zamenjajo osebno "predstavitev", če se ne čutijo

dovolj privlačni. Dovolj je, da kliknejo na miško. V najbolj znano svetovno klepetalnico je včlanjenih približno 175 milijonov oseb.

Starši so po drugi strani prepričani, da je to "vzpostavljajanje stikov" zelo pozitivno. Še več težav povzročajo razne vrste videoigric. Videoigrice so postale popularne v ZDA v sedemdesetih letih in od tedaj njihov vpliv na mladostnike stalno narašča. Po navadi se starši ne zavedajo in ne poznajo nevarnosti, ki izhaja iz teh igrice. Če pa se zavejo, se omejijo le na razgovor z otrokom. Morali bi pa še kaj ukreniti. Otrok, ki je zasvojen z videoigricami, postaja čedalje bolj razburljiv, počasi začne zemarjati odnos z drugimi in postaja vedno bolj čudaški. Nazadnje pa se tudi poveča njegova nasilnost do staršev in prijateljev. Nasilnost namreč je prav ena izmed glavnih značilnosti videoigric, ki se prenaša na igralca. Prav v teh dneh smo v časopisih brali novico o mladeniču, ki je z nožem zabodel očeta, ker mu ni pustil igrati na playstation. Zdi se, da mladenič ni vedel, kaj dela. V resnici se godi prav nekaj podobnega. Mladenič, ki preveč igra na računalniku, vstopi v "virtualni svet", ki lahko postane bolj resničen kot sam realni svet. Posledice pa so katastrofalne.

Karlo Nanut

Razmišljanje odgovornega urednika tednika Nedelja Hanzija Tomažiča (2)

Tudi verska sredstva javnega obveščanja so na razpotju

Najprej nekaj osnovnih ugotovitev in številke:

1. Sprva je treba dobiti občutek za hitrost sprememb. V naslednjem grafu vidite razporeditve, kako dolgo je potreboval kakšen medij, da je postal množičen. Domneva te grafike je, da se to zgodi, ko medij doseže prek 50 milijonov uporabnikov. Klasični radio je za to potreboval celih 38 let, televizija le še 13 let, mobilni telefon še 11, internet pa štiri leta. Kar je najbolj zanimivo, pa je to - facebook, omrežje prijateljskih krogov je v samo devetih mesecih preseglo mejo 100 milijonov uporabnikov. Prejšnji teden je podjetje Marka Zuckerberga prav ob 6. obletnici obstoja doseglo število 400 milijonov uporabnikov. Nove oblike spleta so še enkrat dramatično pospešile hitrost sprememb. Zato tej različici spleta pravimo splet 2.0 ali pa govorimo - bolj posrečeno - o socialnih medijih, saj se za tem skriva dejansko

skupek tehnologij, ki omogočajo nov način povezovanja in komuniciranja. 2. Še bolj zanimive so številke drugega grafa, ki kaže rezultate raziskave nemške študije (iz leta 2008), ki po starosti primerja uporabo interneta in časopisov. Škarje, ki se odpirajo, so za človeka, ki je vsa desetletja živel in delal za tiskano besedo in ki ve za pomen Mohorjevih knjig za preživetje naše narodne skupnosti ob jezikovnem robu, vse drugo kot pa mačke solze. V starostni skupini 14 do 19-letnih redno (poudarjam redno) bere časopise le še 14,9%, medtem ko skoraj dve tretjini dnevno uporablja internet. Šele tam okrog 40. leta se razmerje uravnoteži (lahko bi celo rekli, da tudi polovica 40-letnikov ne bere več časopisov), in šele v starosti nad 60 jasno prednjači tiskani časopis. Redna uporaba interneta gre na račun vseh drugih medijev, pri čemer največ izgublja tiska-

ni mediji, toda tudi televizija počasi čuti posledice spremembe v komunikacijskem zadržanju. 3. Kakšne posledice ima to za tiskane medije? Najprej so to čisto logično profane posledice, kot pa upadanje naklade, vedno manj reklame in pa pomanjkanje modelov, kako v zastojni kulturi interneta priti do denarja uporabnikov. Skoraj še bolj boleča pa je izguba dveh ključnih parametrov tako imenovanih klasičnih medijev (in sem spadata tudi tv in radio).

a) Izguba kontrole nad distribucijskim sistemom: Tehnična infrastruktura je bila tako rekoč naravna ločnica, kdo je bil na eni strani in kdo na drugi. Ni vam treba nič kaj praviti o stroških za tiskarno, za distribucijo, za reklamo pri tiskanih medijih, kaj šele pri televiziji in oddajni studii za radio tudi niso ravno zastoj. Kdor je imel v preteklosti kontrolo nad temi sistemi, ta je imel družbeni vpliv in

je po navadi povrh še dobro zaslужil. (Nekdanji komunistični režim je svoj privilegirani položaj prav na tej poziciji v povojnih letih kar javno razkazoval, ko je pač zmanjkalo papirja prav za tiskanje Družine ali kaj drugega, neljubje tiskovine. Tudi pri koroških Slovcih so prizadevanja za majčke no polurno televizijsko oddajo v slovenskem jeziku trajala več desetletij). Z internetom se - seveda na dolgi rok gledano - ta ekskluzivizem zruši čez noč. Vsak je zdaj lahko založnik, vsak je svoj urednik, saj produkcijiških in distribucijskih stroškov ni. Jaz bi na primer lahko zdaj na kraju samem začel neposreden televizijski prenos, ki bi ga lahko gledali npr. tudi rojaki v Argentini. Edina tehnična pripomočka, ki bi ju za to potreboval, sta moj mobilni telefon in pa spletna povezava.

b) Druga izguba je izguba vloge kot medijski filter. Ker je pač medijska infrastruktura bila omejena, ker časopisi pač poznajo omejitve v obsegu, ker ima televizija strogo in togo oddajno shemo, je prva naloga medijev razsoditi, kaj je važno in kaj ni. Biti filter, urejevati informa-

cije, bralcem razlagati ozadja, vse to je medije spravilo v položaj četrte veje oblasti. Zdaj se pa ta oblast seli od izbranih na množice in v luči neskončne poplave informacij konec koncev k finalnemu agregatorju podatkov: na podjetje Google, ki kot neskončno marljivo zbiralec vseh naših podatkov, vsega, kar se je kdajkoli in se zdaj

Foto JMP

objavlja na spletu, postaja odločilni "gatekeeper", ki odloča, kaj je važno in kaj ni. Še drugo kalifornijsko podjetje hoče prevzeti vlogo stražarskega psa cerberusa oz. svetega Petra, odvisno od tega,

ali vidimo v spletu predpekel ali pa nebeska vrata. In to je podjetje Apple s Stevom Jobsom na čelu, ki je ob kvazireligiozni spremljavi medijev konec januarja predstavilo svoj najnovejši produkt - ipad. Neke vrste multimedijsko tablico, s pomočjo katere se internet še bolj seli v bližino človeka, na kuhinjske mize in v dnevne sobe. To kaže smer - računalnik, tehnika izginja, postaja manjša, je bližje človeku. Internet postaja eter, ki nas obdaja - vedno prisoten, vedno na razpolago. Prekletstvo ali Božji žegen? Bodite brez skrbi: debate, ki so se vnele pred 15. stoletja, potem ko je Johannes Gutenberg izumil tisk s premičnimi črkami, so bile vsaj tako vroče in kontroverzne, kot so zdajšnje razprave. A propos vroče debate: kdor ne more razumeti, zakaj so se sholastiki vrgli v take debate, kot je ta, koliko angelov ima prostora na špiči šivanke, naj samo en dan bere blogo ob predstavitvi applevega ipada, kjer so nasprotniki in branilci razpravljali, zakaj nova "mašina" ne razume te ali one tehnologije, in to v taki vnemi, kot bi slo za življenje in smrt.

/ dalje
Hanzi Tomažič

Smučarski dosežki članov naših društev

29. Zamejskemu prvenstvu na rob

Ozamejski smučarji smo že spregovorili pred nedavnim, ko se je v januarju začel Primorski smučarski pokal. Tokrat naj se zaustavimo pri 29. Zamejskem prvenstvu, ki je bilo v kraju Forni di Sopra, postojanki našega smučanja, v soboto, 20. februarja. Imenovanje zamejskega prvaka in prvakinje je za slovenske ljubitelje belih strmin v Italiji pomembno dejanje, pravi ponos. Posebej se za ta naslov - absolutni, pa tudi v mladinski in vseh posameznih starostnih kategorijah, teh je bilo letos kar 22 - potegujejo kreativni smučarji, saj imajo tist, ki k temu športu pristopajo tekmovalno, poln koledar vsakotredenskih nastopov in kajpak tudi večje ambicije, višje cilje.

Nova zamejska prvaka sta v absolutnem merilu člana kriškega športnega društva Mladina Aleksander Cossutta in Lara Purič, oba rojena v letu 1993. Najboljša v mladinski kategoriji pa sta bila tekmovalka Slovenskega planinskega društva Gorica Alessia Fantini in smučar Mladine Albert Kerpan, oba letnik 1995. Zanimivo, najboljši čas mladinskih kategorij je med dekleti v resnici zabeležila komaj desetletna posameznica Smučarskega kluba Devina Andrea Craievich, ki pa ni no-

Zamejski smučarji (foto Kroma)

vsekakor prejela posebej pokal za časovni dosežek. Pravilnik prvenstva so v letih večkrat spremenili, ob tem vsekakor občutljivim primeru pa je menda dovoljeno

pripisati, da sedanji režim diskriminira neslovenske govoreče člane naših društev. Čisto osebno mnenje je, da gre Italijane (pa morbi tudi Hrvat, Albance, Avstrijce, Tunizijce itd.) skušati čim bolj vključiti, se pravi integrirati v slovenske klube. Navsezadnje nosijo društveni dres, prispevajo h klubskim rezultatom, plačujejo vadnino, mogoče se bodo tudi naučili slovenščine in, zakaj ne, nekega dne ustvarili tudi slovensko družino. Mar ni kričavično, da prizadevni Andrei Craievich (ker je bila tokrat že kamen spotike) ne damo možnosti postati zamejska prvakinja, ko pa se na primer z njenimi (in za slovensko društvo) uspehi na deželni ravni drugače ponašamo v medijih, pri pokroviteljih in v javnosti nasploh? Zaprt oklepaj, o katerem pa bi v naši smučarski srenji na pragu jubilejne 30. izvedbe Zamejskega prvenstva najbrž le kazalo spet razmisлити.

Prvenstvo, letos prav v priredbi Devina (nastopili pa so tekmovalci Brdine, Devina, Mladine in SPDG, na društveni lestvici je slavil ravno Devin), je drugače povsem uspelo, kljub neugodnim vremenskim razmeram z mestoma močnim sneženjem se ga je udeležilo preko dvesto smučarjev in smučark. Formula veleslalomskega spusta vseh vpisanih in nato dodatne preizkušnje najhitrejših je že preverjena, v naših klubih sploh že do potankosti obvladajo organizacijo (z nagradenjem, pogostitvijo in spremni-

mi pobudami vred) tovrstnih množičnih tekmoval, tako da zapletov ni in vse poteka tako, kot je treba. Zamejsko smučarsko prvenstvo je sploh bolj velik praznik slovenske smučarije v Italiji, kot tak tudi ni v sporedu Primorskega smučarskega pokala. Še en tak masovni športno-družabni dogodek na snegu bodo v nedeljo, 7. marca, na Trbižu po vrsti že 43. Zimske športne igre v običajni priredbi Slovenskega planinskega društva Trst, letos namenjene celo izključno rekreativcem.

HC

NAMIZNI TENIS

Ženska A2 liga: Novara - Kras 2:4

Kras je napredoval v A1 ligo!

Moška B2 liga: Sarmeola - Kras 5:4

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Modena - Polet Kwins 6:2

NOGOMET

Elitna liga: Kras - Tolmezzo 1:1

Promocijska liga: Sovadno - Centrosedia 2:1,

Juventina - Staranzano 3:1, Union - Vesna 1:1

1. amaterska liga: Costalunga - Primorec 2:3

2. amaterska liga: Piedimonte - Zarija/Gaja

1:2, Primorje - Romana 3:2, Breg - Muglia 1:1

3. amaterska liga: Ruda - Mladost 1:1

KOŠARKA

C1 liga: Jadran - Oderzo 67:63

C2 liga: Breg - Cervignano 82:68, UBC - Bar 81:69

ODBOJKA

Ženska C liga: Bar/Breg - Sangiorgina 0:3,

Sloga - Reana 1:3

Moška C liga: CUS - Val 0:3, Basiliano -

Olympia 2:3, Il Pozzo - Sloga 3:0

Ženska D liga: Gavalley - Kontovel 0:3

Moška D liga: Noš Prapor - Broker 3:0